

3

02/20

לפנינו הוצגו, ונא, חקירה

3

מס.

339

על אמת

מזכיר

מזכיר חקירה, יו"ר, חקירה

סל 150

מוכרזת הממשלה

שם תיק: מכתבים אל חברי ממשלה - ממכתב 339 - 315

מזהה פיוז: 140/2-א

מזהה פריט: R00052n8

כתובת: 2-120-5-7-5 תאריך הדפסה: 12/07/2020

הקצאתם של דואר

לאלהי חזק

5

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ז בחשוון תשל"ג
25 באוקטובר 1972

(339)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס. 5),
תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס. 5), תשל"ג-1972, אשר נוסחה על-פי תזכיר בשם זה שאושר ע"י ועדת השרים לענייני חקיקה בישיבותיה ביום כ"ב בשבט תשל"ב (7.2.72) (החלטה מס. חק/32) וביום כ"ז באב תשל"ב (7.8.72) (החלטה מס. חק/81). ההחלטות צורפו לפרוטוקול החלטות הממשלה מיום ה' באדר תשל"ב (20.2.72) (החלטה מס. 372) ומיום י' באלול תשל"ב (20.8.72) (החלטה מס. 888).

אם לא יוגש ערר תוך שבעיני מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות הממשלה, יראוה כמאושרת ע"י הממשלה, והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב נ ר כ ה

מכאל ארנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס' 5),

תשל"ג-1972

מבוא

פקודת בריאות העם, 1940, תוקנה מספר פעמים לפני הקמת המדינה ולאחריה, אך בעיקרה עומדת היא בתקפה עד היום, עם כל מה שהתיישן בה, בעוד שהחוקים האנגליים מהחוט הבריאות ששימשו יסוד לה תוקנו ושנונו במידה רבה.

ההתפתחות וההתקדמות שחלו ברפואה בכלל וברפואה הציבורית בפרט גרמו לשינויים בסוג השירותים הניתן לציבור, ועקב כך לשינויי מבנה במשרד הבריאות. מאוץ כוונה לתת ביטוי חקיקתי לשינויים אלה, מינה שר הבריאות, בתיאום עם היועץ המשפטי לממשלה, ועדה בינמשרדית בהשתתפות נציגי משרד הבריאות, משרד המשפטים ומשרד הפנים. הועדה נתבקשה להמליץ על תיקונים בפקודה הקיימת, או על עקרונות לחוק בריאות ציבור חדש. הועדה החליטה לנקוט בשיטת הדרכים כאחת: להכין מיד המלצות לתיקונים שאינם סובלים דיהוי בפקודה הקיימת, ולעבד לאחר מכן המלצות כוללות וממצות לחוק חדש.

המלצות הועדה על תיקונים בפקודה מוצאות את ביטויין בהצעת החוק המוגשת בזה. הצעת החוק דנה בסמכויות השר להחגת מידע סטטיסטי על מצב הבריאות במדינה, במבנה השירות הסניטרי על דרגיו, בהוראות בדבר סילוק מפגעים, במניעת הסקיה במי שפכים, ובפיקוח על מכשירים רפואיים ולא היה קיים עד היום. כן מוצע להחמיר בענשים על עבירות על הוראות הפקודה.

חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס' 5), תשל"ג-1972

החלפת
חוק

1. (א) בסעיף 2 לפקודת בריאות העם, 1940¹ (להלן - הפקודה), במקום הגדרת "רופא הממלתי הראשון" ו"רופא הממלתי" יבוא:
- "רופא מחוזי" - רופא ממלתי אשר הכריזו הפקידו על לסכת בריאות מחוזית או נפתית;
- "רופא ממלתי" - רופא בשירות משרד הבריאות;".
- (ב) בכל מקום בפקודה שנאמר בו "רופא ממלתי ראשון" יבוא "רופא מחוזי".

הוספת
חלק ב'

2. אחרי סעיף 3 לפקודה יבוא:

"חלק ב' 1

הצירות הסניטריות

3. א. הר הבריאות ושר הפנים כאחד, לאחר התייעצות עם שר האוצר, רשאים לקבוע בתקנות הוראות בדבר ארגונו ותפקידיו של הצירות הסניטריות ברשויות הסניטריות המקומיות.

ב. (1) הר הבריאות רשאי לקבוע בתקנות את הסניטריות של התברואנים ושל עובדי בריאות אחרים ברשויות המקומיות ובצירות המדינה, על סוגיהם ודירוגיהם, ולא יתמנה אדם למשרה ברשות מקומית או בצירות המדינה הנקבעו לה תנאי כצירות לפי סעיף זה אלא אם נתקיימו בו תנאי הסניטריות.

- (2) בתקנות כאמור יובטח תיאום עם צבא-הגנה לישראל כדי התברואנים והוסמכו במסגרת צירותם הצבאי ייקלטו בצירות הסניטריות של המדינה או של הרשויות המקומיות.

החלפת
סעיף
29

3. במקום סעיף 29 לפקודה יבוא:

"ניהול 29. יזר הבריאות רצאי לקבוע, דרך כלל או לסוגיה של
בתי חולים או לגבי סוגי חולים שבהם, יומנים
ורשומות אחרות, שקיומם וניהולם חובה על מנהל
בית חולים או על רופאיו."

הוספת
סעיפים
29א עד
29ב

4. אחרי סעיף 29 לפקודה יבוא:

"רשות
מבוקר

(1) 29א. יזר הבריאות רצאי בתקנות לחייב מנהל בית
חולים או רופאיו להגיש לרופא ממסלתי חמינה
לכך דינים וחשבונות לפי סופס הנקבע בתקנות
וכל מידע מיוחד שידרוש רופא ממסלתי.

(2) הרופא הממסלתי או מי שהוא הסמיך לכך בכתב
רשאים בכל עת סבירה לבדוק את היומנים והרשומות
המתנהלים בבית החולים, ומנהל בית החולים וכל
אדם המועסק בו חייבים להקל על בדיקה כזאת.

(3) הגיעו לזר הבריאות ידיעה או חלונה על מעשה או
מחדל שיש עמו חשד סביר לפגיעה בזכות כל שהיא
של חולה חוך כדי אשפוזו בבית חולים או עקב
אשפוזו כאמור, רצאי רופא ממסלתי כאמור בסעיף
קטן (1) לבדוק את הרשומות הרפואיות המתייחסות
לאותו חולה, ומנהל בית החולים חייב לספק לרופא
הממסלתי כל מידע שידרוש לבירור נסיבות המקרה.

(4) האמור בסעיף זה אינו בא לגרוע מכל חובה שהוטלה
בהוראה אחרת של פקודה זו או של חיקוק אחר.

הודעה
על
חשט
אלימות

29ב. יזר הבריאות רצאי לקבוע בתקנות הוראות המחייבות
מנהלי בתי חולים וכל האחראים בהם על קבלת חולים
לטיפול, להודיע ללא דיחוי לתחנת משטרה קרובה
על כל אדם פצוע, חסר הכרה או מת, שהגיע לבית
החולים ויש חשט סביר שהיה מעורב במעשה אלימות."

הוספת
סעיף
א61

5. אחרי סעיף 61 לפקודה יבוא:

"אכיפת א61. (1) נוכח רופא מחוזי, כי רשות סניטרית מקומית שבתחום מחוזו לא השתמשה בסמכות סניטורה לה לפי חלק זה או נמנעה לבצע תפקיד הנקבע לה בחלק זה, רצאי הוא, לאחר התראה ולאחר שנתן לרשות הסניטרית המקומית הזדמנות להשמיע הסבר, להשתמש באותה סמכות או לבצע אותו תפקיד במקום הרשות ועל חשבונה.

(2) לא ישתמש רופא מחוזי בסמכות לפי סעיף זה אלא לאחר שהתקין סרבריאט, בהתייעצות עם שר הפנים, תקנות לביצועו, ובהתאם לתקנות כאמור."

הוספת
חלק
1'ו

6. אחרי סעיף 64 לפקודה יבוא:

"חלק ו'1

סמכויות עזר

סמכות א64. (א) מפקח שמינה לכך הרופא המחוזי, רצאי להיכנס בכל עת חבירה לכל חצרים, לערוך בהם ביקורת בדבר מילוי הוראות פקודה זו והתקנות על פיה, לבדוק כל דבר הנמצא באותם חצרים וליטול עמו דוגמאות לבדיקה מעבדתית.

(ב) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הסמכויות לפי סעיף 58 ולא לגרוע מהן.

בקורת ב64. (א) ביקורת לפי סעיף א64 במפעל תעשייתי לא תבוצע במפעלים אלא בידי מפקח שהוסמך לכך במיוחד בכתב.

(ב) מפקח הפועל לפי סעיף א64 לא ייכנס לחצרים המפורשים להלן, אלא אם נלווה אליו מי שמנהל החירותים הוסרינריים הסמיכו לכך; ואלה החצרים: בית מטבחים, בית חניטה לעופות, בריכת טבילה ומתקן ריסוס לצאן, וחצרים אחרים שקבע אותם לענין זה שר החקלאות לאחר התייעצות עם שר הבריאות.

סמכות
זוטר

64ג. זר המזכיר יסמין מפעל לפי חלק זה, בצו כללי או מיוחד לתקופה שלא תעלה כל פעם על 12 חדשים, לערוך חקירות, באמצעים שאליהם הוא נכנס מכוח סמכותו לפי חלק זה, לשם מניעת עבירות על פקודה זו והתקנות על פיה ולשם גילויין, ומזוהסמן כאמור יהיו. לו כל הסמכויות הנתונות לקצין מזכיר בדרגת מפעל או מעלה לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילי (עדות)⁽²⁾, וסעיף 3 לאותה פקודה יחול על הודעה הרצת מכוח סמכות כאמור.

קובלנה
פרטית

64ד. (1) ועדת בטיחות שהוקמה במפעל לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954⁽³⁾, ובמקום עבודה שאין בה ועדת בטיחות - ועד העובדים, רשאים לפתוח בהליכים פליליים דרך הגשת קובלנה כאמור בסעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965⁽⁴⁾, נגד העובר על הוראות פקודה זו או תקנות על פיה במקום העבודה, בין שהוא המעביד ובין שהוא אדם אחר.

(2) רשאי להגיש קובלנה כאמור גם עובד במקום העבודה המועד שהעבירה פוגעת או עלולה לפגוע בבריאותו.

הוספת
סעיפים
א65
ו-65א

7. אחרי סעיף 65 לפקודה יבוא:

"איסור
הזקיה
בזפכים

65א. זר הבריאות, בהתייעצות עם זר החקלאות, רשאי לקבוע כללים לסיפור מי הזופכין המיועדים להזקיה או למטרה כלכלית אחרת; נקבעו כללים כאמור, לא יתמזג אדם במי זופכין למטרה כאמור אלא בהיתר מאת זר הבריאות ובהתאם לתנאיו, ולא יינתן ההיתר אלא לאחר שהוכח להנחת דעתו של הזר שהמיט מותרו במידה מספקת כפי שנקבע באותם כללים.

מסזירים
רפואיים

65ב. (1) בסעיף זה, "מסזיר רפואי" - מסזיר או אבזר למסול רפואי או לאכסון רפואי, לרבות מד-חום.

(2) סדר הבריאות רחאי, באיחור ועדת החירותים
קציבוריים של הכנסת, לקו ע מפרטים למכשירים
רפואיים וכללים למעירה על בטיחותם
ולבדיקתם, ומציעה כן לא ייצר אדם מכשיר
רפואי שאינו מקיים את חנאי המפרטים או
הכללים, לא יחתם בו לאורך מילה ידו ולא
יעבירו לאחר בחמורה.

(3) סדר הבריאות רחאי לקבוע כי החימום במכשיר
רפואי מסוג פלוני יהיה פעון רחיון מאת
סדר הבריאות, וכפוף לתנאי הרחיון."

החלפת
סעיף
71

8. במקום סעיף 71 לפקודה יבוא:
"עונשין 71. העובר על הוראה מהוראות פקודה זו או חקנות לפיה,
דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 5,000 לירות,
ובעבירה נמשכת - קנס נוסף 100 לירות לכל יום
זבו נמשכת העבירה."

תיקון
הוראות
עונשין

9. במקום כל עונש הנקוב בפקודה יבוא העונש שבסעיף 71 לפקודה
כפי הנקבע בחוק זה.

1. ע"ר 1940, חוס' 1 עמ' 195; ע"ר תח"ט, חוס' א', עמ' 169;
ס"ח תחכ"ב, עמ' 12; ס"ח תחכ"ה, עמ' 275; ס"ח תח"ל, עמ' 102.
2. חוקי א"י, כרך א', פרק ל"ד, עמ' 439.
3. ס"ח תח"ד, עמ' 202.
4. ס"ח תחכ"ה, עמ' 161.

דברי הסבר

סעיף 1

בביצוע הוראות הפקודה מועל מידע הבריאות באמצעות לשכות הבריאות
זממוזות ובנפות יל הארץ, כחבראז כל לשכה עומד רופא. אולם הפקודה איננה
מכירה עדיין את התארים של רופא מחוזי ורופא נפתי, אלא רק את המונחים
"רופא ממחלתי ראשון", ו"רופא ממחלתי", וזאת כיום הגדרתם בטעיף 2 לפקודה:
"הרופא הממחלתי הראשון" פירושו הרופא הממחלתי הראשון יל מחלקת הבריאות,
והרופא הממחלתי פירושו רופא ממחלתי יל מחלקת הבריאות."

מחרות אלה אינן קיימות עוד במערכת מידע הבריאות, לא ביחידות הקדה
(לשכות הבריאות), לא במינהל המוזדי, ואף לא בבתי-החולים הממחלתיים. מוצע
להתאים את מינות הפקודה למערכת המינהלית הקיימת, ועם זאת להת שמכויות זהות,
מבחינת החוק, לרופאים חבראז לשכה בריאות מחוזית או נפתית.

סעיף 2

סעיף 3 לפקודה קובע:

"אזורים 3. (1) לצורך פקודה זו מחולק הארץ לאזורים יהיו קרויים:
סניטריים
עירוניים
וכפריים
(1) אזורים סניטריים עירוניים, וכן
(11) אזורים סניטריים כפריים

(ולשם הקיצור קרויים אזורים אלה בפקודה זו בשם "אזורים
עירוניים" ו"אזורים כפריים"), ואזורים עירוניים וכפריים
אלה יהיו כפופים לשיפוטן של רשויות סניטריות מקומיות,
כמוגדר בטעיף 2 אשר תהיינה להן הסמכויות המוזכרות
בפקודה זו.

(2) אזורים סניטריים עירוניים יהיו היזורים הכפופים מזמן
לזמן לשיפוטת של מועצת עיריה או יל מועצה מקומית שהוקמה
עפ"י פקודת העיריות, 1934, או פקודת המועצות המקומיות.
אזורים סניטריים כפריים יהיו אותם האזורים אשר הבריאות
יכריז עליהם מזמן לזמן באו כעל אזורים סניטריים כפריים."

הסעיף אינו קובע דבר בקשר לארגון שירות סניטרי, הרכבו ותפקידיו.
חלק ב'-1 המוצע מאפשר קביעת הוראות בענין זה.

סעיף 3ב בא להסמך את שר הבריאות לקבוע כשירותים ודירוגי
לחברותאנים ולעובדי הבריאות, הן ברשויות מקומיות והן בשירות המדינה.
הצורך בהסדר מעין זה התקורר מזמן, כי רובו של סגל עובדי החברותא בשירות
הסניטרי המקומי הם עובדים שלא קיבלו הכרה מקצועית מספקת ואינם פרוכים
להתמודדות עם הבעיות החברותאיות הרבות הקיימות ברשות מקומית בת זמננו.

בתקנות לענין זה יובטח שימוש עם צבא-הגנה לישראל לקליטת חברותאנים
שהוטמכו במסגרת שירותם הצבאי, לאור המחסור הרב בעובדים מקצועיים אלה.

סעיף 3

סעיף 29 לעקודה קובע לאמור:

"רשימות 29. מנהל בית החולים חייב להמציא לידי הרופא הממלתי אותן הרשימות
הסטטיסטיות שיקבע המנהל מזמן לזמן."

הוראה זו אינה מספקת לצרכים של היום. נחוץ לקבל מידע מפורט על
מחלות - אמנם בלי ציון שמות החולים - לא רק בענין מחלות זהומיות (בהתאם
לסעיף 12 לעקודה), אלא גם בענין מחלות אחרות - מידע כפי שנהוג לרשמו
ביומנים ורשימות של בתי החולים; וכך נחוץ לקבל מידע מסוגים מסויימים של
בתי חולים על מחלות שהם מסתלים בהן או על סוגים מסויימים של חולים. הסעיף
המוצע בא לאפשר זאת על ידי תקנות שר הבריאות.

סעיף 4

סעיף 29א החדש יבטיח פיקוח ממלתי על בתי החולים. הפיקוח המוצע הוא
משולש: סעיף קטן (1) מסמך את שר הבריאות לקבוע בתקנות חובת הגשת ידיעות
וחיבונות; סעיף קטן (2) מרחיב את הפיקוח הממלתי במקום (הקיים על פי סעיף
30 לעקודה) לבדיקת יומנים ורשימות המתנהלים בבית החולים; סעיף קטן (3)
בא להנהיג הגנה חדשה על החולים מפני פגיעה בזכויותיהם תוך כדי האשפוז או
עקב האשפוז; מהפגיעה לשר הבריאות חלונה או ידיעה אחרת, המעוררת חשד סביר
בפגיעה בזכותו של חולה, יהיה רופא ממלתי שנתמנה לכך רשאי לבדוק רשימות
רפואיות המתייחסות לאותו חולה ולדרוש כל מידע הדרוש לבירור הענין.

לסעיף 29ב: כיום אין חובה להודיע למזכרה על חיד בפגיעת אדם עקב מעשה אלימות, וקיים ספק, לאור דין הסוד המקצועי לפי סעיף 387 לפקודת החוק הטלילי, 1936, אם רופא רצאי למסור הודעה מיזמתו. למעשה מודיעים רק בתי-חולים מסויימים למזכרה, ורק במקרים חמורים מאוד. הסעיף החדש יסמין את זר הבריאות לקבוע ולהגדיר בתקנות חובת הודעה לתחנת המזכרה הקרובה על קבלת אדם פצוע, חסר הכרה או מת, כשיש חשש סביר שהיה מעורב במעשה אלימות.

סעיף 5

סעיף 61א יוכנס לחלק ו' של הפקודה, הקובע הוראות סניטריות. חלקו מעניק לרשויות הסניטריות המקומיות סמכויות ומטיל עליהן תפקידים, אבל אין בו הוראות המבטיחות הפעלת הסמכויות ומילוי התפקידים בידי הרשות הסניטרית המקומית. הסעיף החדש יסמין את הרופא המחוזי, במקרה של מהדל, לפעול במקום הרשות הסניטרית המקומית, לאחר התראה ומתן הזדמנות לתת הסבר על המהדל. אולם כדי להבטיח מינהל סדיר, מוצע שלא יתמסר רופא מחוזי בסמכות החדשה אלא בתוקף תקנות ששר הבריאות יתקין לאחר התייעצות עם שר הפנים.

סעיף 6

לשם ייעול האמצעים למניעת מפגעים מוצע חלק חדש לפקודה: חלק ו'1.

לסעיף 64א:

סעיף 58 הקיים מטמין פקחים עירוניים וממחלתיים להיכנס לחצרים לעריכת בדיקות, אבל רק בזכות היום ולאחר מסירה "הודעה מספיקה" או על פי צו של בית מחפס. הסעיף המוצע מטמין מפקח, רופא מחוזי מינהל לכך, להיכנס לחצרים בכל עת סבירה, מיד כשהוא מגלה מפגע וללא הזדהה מוקדמת, ואף ליטול עמו דוגמאות לבדיקה מעבדתית (סמכות הפקודה זו לא נתנה למפקח עד כה).

סעיף 64ב מכיל הוראות מיוחדות לגבי ביקורת במפעלים. מפקח המבקר מפעל תעשייתי יהיה זקוק לכתב-הסמכה מיוחד, ויתר על כן, הוא לא יכנס לבקורת לבית מסבתיים, למיתקן ריסוס לצאן או למפעלים אחרים שנקבעו, בתחום פעולת השירות הוטרונרי אלא בליווי מי שהסמין אותו מנהל השירותים הוטרונריים.

לפי סעיף 64 יהיה מפקח לפי חלק ו'1 המוצע (לא לפי חלקי הפקודה כמו סעיף 58 הקיים) זקוק להסמכה נוספת מצד הר המסורה. מחקיבל הסמכה זו, תהיה לו הסמכות לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילי (עדות), לחקור אנשים בדבר עבירה שעליה הוא מנהל חקירה ולרשות הודעת הנחקר; כמו-כן יחול סעיף 3 לאותה פקודה, המאייב את הנחקר להציג כל האלה שהציג לו המפקח, חוץ מהאלה שהתחובה עליה עלולה להפלילו.

סעיף 64 המוצע יאפשר לוועדה בטיחות, שהוקמה במפעל לפי חוק ארגון הפקוח על העבודה, תח"ד-1954, או לוועד העובדים (במקומות שבהם לא קיימת ועדה בטיחות), לפתוח בהליכים פליליים בדרך של הגשת קובלנה נגד העובר על הוראות הפקודה או על התקנות לפיה, אף אם היה זה המעביד או אחד העובדים. הסדר זה מוצע מטום צברוב המקרים מכירים העובדים את המפעל ואת עובדיהם בו ומיטבים ומקדימים לעמוד על התנגעיהם במקום, יותר ממבקר הבא מבחוץ, ויש לאפשר להם לדרור חיקון המפגע גם בדרך זו.

סעיף 7

סעיף 65 המוצע יאפשר לרד הבריאות, בהתייעצות עם הר החקלאות, לקבוע כללים לטיהור מי-חופכין המיועדים להזקיה או למטרה כלכלית אחרת.

חטח פעולה זה הנו פרוץ היום ולמצעה ניתן להזקות במי-חופכין כל חלקת אדמה, לצורך כל שהוא. הסכנות התברואיות והבריאותיות הנובעות מכך הן רבות ויש צורך בהוראת חוק ברורה כמוצע למניעתן. התימות במי חופכין יותר בכפיפות לתנאי היתר שיתן הר הבריאות.

אין כיום סמכות חוקית לביקורת על מכשירים רפואיים, שמספרם וחשיבותם הולך וגדל. סעיף 65(2) המוצע יסמין את הר הבריאות, באיחור ועדת הסירותים הציבוריים של הכנסת, לקבוע למכשירים רפואיים מפרטים וכללים לחמירה על בטיחותם ולבדיקתם. התוצאה מהתקנת המפרטים והכללים תהיה חובה לייצר ולחזוק רק מכשירים מתאימים למפרט וגם להחמט במחלה יד רק בהם. סעיף 65(3) יאפשר להגביל את השימוש במכשירים מסוימים, בקביעת חובה לקבל רחיון, ובו יהיה אפשר לקבוע גם תנאים לשימוש.

סעיפים 3 ו-9

העונות הקיימים בזל עבירות על הוראות הפקודה קלים מדי ומוצע להחמירם (העונות הקיימים היום לפי סעיף 71 לפקודה הוא קנס 75 לירות). כן מוצע להוסיף הוראת עונשין על עבירות נמשכות, כי טבען של עבירות רבות על הוראות הפקודה והתננות (מפגעים חברואיים, שימוש במכשירים רפואיים, הסקיה במי-סופכין) שהן עבירות נמשכות.

מוכירות הממשלה

ירושלים, י"א בחשוון תשל"ג
25 באוקטובר 1972

(338)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון), תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון), תשל"ג-1972, אשר בוססה על-פי תזכיר בשם זה שאושר ע"י ועדת השרים לענייני חקיקה בישיבתה ביום א' בחשוון תשל"ג (9.10.72) (החלטה מס. חק/12) וצורף לפרוטוקול החלטות הממשלה מיום י"ד בחשוון תשל"ג (22.10.72) (החלטה מס. 115).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות הממשלה, יראוה כמאושרת ע"י הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב ב ר כ ה

מיכאל ארנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

1941

1942

1943

1944

1945

1946

1947

חוק פירותי הדת היהודיים (תיקון), תשל"ג-1972

1. אחרי סעיף 10 לחוק פירותי הדת היהודיים (נוסח משולב), תשל"א-1971⁽¹⁾, יבוא:

הוספת
סעיף
א10

"מועצה א10. (א) כל אימת הנראה לשר הדתות שמועצה לא מילאה חובה או לא ביצעה עבודה שהיא נדרשת או מוטמנת לעשות לפי חוק זה, רשאי הוא לדרוש ממנה בצו למלא את החובה או לבצע את העבודה תוך זמן הנקוב בצו.

מועצה
שאינה
ממלאה
חובה

(ב) לא מילאה המועצה אחרי הצו תוך הזמן האמור, רשאי שר הדתות למנות אדם הנראה לו מתאים מקרב עובדי המדינה, שימלא את החובה או יבצע את העבודה, ובלבד שהזכר וההוצאות הכרוכות בכך יהיו במסגרת התקציב המאושר של המועצה."

1. ס"ח תשל"א, עמ' 130.

דברי הסבר

מוצע לתת סמכות לשר הדתות ביחס למועצות הדתיות כסמכות זניחה לכל ממונה על מחוז ביחס לכל מועצה מקומית שבמחוזו. וזו להונו של סעיף 36 לפקודת המועצות המקומיות:

"מועצה
המסרבת
למלא
חובה
מסוימת

36. (א) כל אימת הנראה לממונה שמועצה מקומית לא מילאה חובה או לא ביצעה עבודה שהיא נדרשת או מוטמנת לעשות, לפי הפקודה או לפי צו הכינון או לפי כל דין אחר, רשאי הוא לדרוש ממנה בצו למלא החובה או לבצע העבודה תוך זמן הנקוב בצו.

(ב) לא מילאה המועצה אחרי הצו תוך הזמן האמור, רשאי הממונה למנות אדם הנראה לו מתאים, שימלא את החובה או יבצע את העבודה, ורשאי הוא לקבוע את שכרו ולהורות שהזכר וההוצאות למילוי החובה או לביצוע העבודה יהיו על קופת המועצה."

התיקון המוצע בא להבטיח שהירותי דת יסופקו בצורה סדירה ותקינה גם כאשר המועצה הדתית אינה ממלאה את חובותיה כראוי, מחמת סכסוכים פנמיים או מסיבות אחרות.

מזכירות הממשלה

ירושלים, י'ז בחשוון תשל"ג
25 באוקטובר 1972

(337)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הבדון: הצעת חוק שירותי תיירות, תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק שירותי תיירות, תשל"ג-1972, אשר בוססה על-פי תזכיר בשם זה שאושר ע"י ועדת השרים לענייני חקיקה בישיבתה 'ביום ו' באב תשל"ב (17.7.72) (החלטה חק/80) וצורף לפרוטוקול החלטות הממשלה מיום י"ט באב תשל"ב (30.7.72) (החלטה מס. 835).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות הממשלה יראוה כמאושרת ע"י הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב ב ר כ ה

מיכאל ארנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

החמורה שחלה בסגנים האחרונות בתנועת התיירות, עד שהיתה לענף כלכלי ומקור מסבב חוץ מן הראשונים במעלה, והתרחבותה של תיירות הפנים, מחייבים הסדר כולל של הנושא גם מבחינת החקיקה. סמכויות מסדר התיירות בתחום פעולתו מבוססות כיום על פקודה מורי הדרך משנת 1927 ותקוניה ועל צווים שניתנו לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957 - והם אינם הולמים במידה מספקת את ההתפתחות החדשה.

החוק המוצע בא לתאם את ההסדרים לעדכנם ולרכזם בחוק ולוועניק למסדר התיירות את הסמכויות הדרושות לביצוע תפקידים החיוניים לפיתוח התיירות וקידומה הן כגורם כלכלי והן כאחד מסמני המעטה הקובעים את דמותה של המדינה לפני הצבור בעולם.

החוק המוצע מגדיר מחדש את סמכויות סדר התיירות בהסדרת השירותים לתיירות, בשמירה על רמתם וייעולם ובפיקוח עליהם, ואת האמצעים שיינקטו למניעת חופעות שליליות שהן ספחי תנועת התיירות המוגברת.

לשם הבטחת שירותי יסוד חקניים בתיירות, יהיה הסדר ראוי לקבוע בתקנות חובת רישוי ודרכי פעולה לבתי-מלון ולשירותי אכסון, לסוכנויות נסיעות, למורי דרך, למארגני סיורים ולחברות לארגון וביצוע של כינוסים בין-לאומיים. בכלל זה גם חובה לספק שירותים מסויימים על ידי בעלי ידע והכשרה מתאימים.

כבחוקי ארצות תיירות אחרות, ניתנת סמכות לדרוש מסוכנויות נסיעות ואולי גם משירותים אחרים, ערובה כספית ליציבותם ולמהימנותם, ולקיים בקורת על פרסומיהם כדי למנוע אכזבה ותלונות בעקבות פרסומת מטעה.

החוק הוא בגדר חוק מסגרת, כשהפרטים בכל נושא ונושא ייפורטו בתקנות. לא בן לגבי אמצעי העזר והסנקציות השונות שהן מפורשות בגוף החוק, ואילו בתקנות ייקבעו רק ההוראות המסלימות הדרושות להפעלתן הלכה למעשה.

החוק אינו מביא את ההוראות בדבר הענקת עידוד ממלכתי להקמת מפעלי תיירות שהן מעוגנות בחוקים הקיימים הדנים בעידוד התעשייה בכלל (החוק לעידוד התעשייה (מסים), תשכ"ט-1969, החוק לעידוד השקעות הון, תשי"ט-1959) ואין מקומן כאן.

THE HISTORY OF THE CITY OF BOSTON

BY
JOSEPH NEALE

THE HISTORY OF THE CITY OF BOSTON, FROM THE FIRST SETTLEMENT IN 1630, TO THE PRESENT TIME. IN THREE VOLUMES. VOL. I. FROM 1630 TO 1700. BY JOSEPH NEALE, ESQ. OF THE BARR, AT LINCOLN'S INN. LONDON: PRINTED BY J. BARNES, ST. PAULS CHURCH-YARD, 1790.

THE HISTORY OF THE CITY OF BOSTON, FROM THE FIRST SETTLEMENT IN 1630, TO THE PRESENT TIME. VOL. II. FROM 1700 TO 1775. BY JOSEPH NEALE, ESQ. OF THE BARR, AT LINCOLN'S INN. LONDON: PRINTED BY J. BARNES, ST. PAULS CHURCH-YARD, 1790.

THE HISTORY OF THE CITY OF BOSTON, FROM THE FIRST SETTLEMENT IN 1630, TO THE PRESENT TIME. VOL. III. FROM 1775 TO THE PRESENT TIME. BY JOSEPH NEALE, ESQ. OF THE BARR, AT LINCOLN'S INN. LONDON: PRINTED BY J. BARNES, ST. PAULS CHURCH-YARD, 1790.

THE HISTORY OF THE CITY OF BOSTON, FROM THE FIRST SETTLEMENT IN 1630, TO THE PRESENT TIME. VOL. I. FROM 1630 TO 1700. BY JOSEPH NEALE, ESQ. OF THE BARR, AT LINCOLN'S INN. LONDON: PRINTED BY J. BARNES, ST. PAULS CHURCH-YARD, 1790.

THE HISTORY OF THE CITY OF BOSTON, FROM THE FIRST SETTLEMENT IN 1630, TO THE PRESENT TIME. VOL. II. FROM 1700 TO 1775. BY JOSEPH NEALE, ESQ. OF THE BARR, AT LINCOLN'S INN. LONDON: PRINTED BY J. BARNES, ST. PAULS CHURCH-YARD, 1790.

THE HISTORY OF THE CITY OF BOSTON, FROM THE FIRST SETTLEMENT IN 1630, TO THE PRESENT TIME. VOL. III. FROM 1775 TO THE PRESENT TIME. BY JOSEPH NEALE, ESQ. OF THE BARR, AT LINCOLN'S INN. LONDON: PRINTED BY J. BARNES, ST. PAULS CHURCH-YARD, 1790.

THE HISTORY OF THE CITY OF BOSTON, FROM THE FIRST SETTLEMENT IN 1630, TO THE PRESENT TIME. VOL. I. FROM 1630 TO 1700. BY JOSEPH NEALE, ESQ. OF THE BARR, AT LINCOLN'S INN. LONDON: PRINTED BY J. BARNES, ST. PAULS CHURCH-YARD, 1790.

חוק שירותי חיירות, תשל"ב-1972

פרק א' - פרטנות

הגדרות

1. בחוק זה -

"בית-מלון" - לרבות פנסיון, בית מרגוע, בית אירוח או חניון וכל מקום כיוצא באלה שבו מספקים או מציעים לספק, בחמורה, שירותי לינה לחמישה אנשים או יותר בעת ובעונה אחת.

"חניון" - שטח שהוכשר ללינה בתנאי שדה בחמורה, לחמישה אנשים או יותר בעת ובעונה אחת;

"חוק זה" - לרבות תקנות שהותקנו לפיו;

"מסרד לחיור" - אחד מאלה:

(1) מארגן או מבצע, או מציע או מסכים לבצע, סיור בישראל המיועד כולו או רובו לחיירים, או הניתן בחמורה בין כעסק ובין באקראי, או הניתן שלא בחמורה אך דרך קבע; למעט סיור של מוסד חינוכי בשביל חלמידיו;

(2) מעמיד לרשותו של מזמין סיור כלי רכב עם מפעילו - למעט מונית כמסמעותה בחקנות ההעברה, תשכ"א-1961⁽¹⁾ - חמורה, בין כעסק ובין באקראי;

"טיור" - סיור, טיול או חיור, בין כמסלול קבוע ובין כמסלול שאינו קבוע, למעט השעה של נוסעים ממקום למקום בקו קבוע;

"הטר" - טר החיירות;

"חייר" - הנמצא בישראל על-פי רשיון לישיבת ביקור או על פי רשיון לישיבת מעבר כמסמעותה בחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952⁽²⁾.

(1) ק"ח תשכ"א, עמ' 1425; תשל"ב, עמ' 1250.

(2) ס"ח תשי"ב, עמ' 354; תשכ"ו, עמ' 52.

2. 1944-1945

1. 1944-1945
2. 1944-1945
3. 1944-1945

1. 1944-1945
2. 1944-1945

1. 1944-1945

1. 1944-1945
2. 1944-1945
3. 1944-1945
4. 1944-1945

1. 1944-1945
2. 1944-1945
3. 1944-1945

1. 1944-1945
2. 1944-1945
3. 1944-1945
4. 1944-1945

1. 1944-1945
2. 1944-1945

1. 1944-1945

1. 1944-1945
2. 1944-1945
3. 1944-1945

פרק ב': הסדר שירותי חיירות

2. אלה שירותי חיירות: (1) בית-מלון, וכל שירות הניתן בו; (2) סוכנות נסיעות, וכל עיסוק אחר בחיירות נכנסת או יוצאת למעט הסעה נוסעים בנסיעות בינלאומיות; (3) משרד לתיור; (4) שירותי מורה דרך בסיורים, באתריים או במוסדות המיועדים לביקורי חיירות; (5) עיסוק בארגון כינוסים, סמינרים, סימפוזיונים וקבוצות לימוד, שמשתתפים בהם חיירות, או המיועדים להשתתפות בינלאומית, לרבות עיסוק במתן שירותים הכרוכים באלה;	<p>שירותי
חיירות -
מה הם?</p>
3. השר רשאי להסדיר בתקנות את פעולתו ודרכי ניהולו של כל שירות חיירות, ובין השאר לקבוע: (1) תנאים, דרישות ומבחנים להפעלה, לרישוי ולסיווג של שירותי החיירות; (2) סידורים ומיתקנים לנוחות המשתתפים בשירות והבאים למקום מתן השירות; (3) חיוב העוסק בשירותי חיירות להמציא ערובה וביטוח, בדרך שתקבע, למילוי התחייבויותיו וחובותיו ולהספקת שירות מהימן ונאות; (4) הוראות בדבר פרסומים של שירותי חיירות; (5) אגרות בעד רישוי או פעולה אחרת מכוח חוק זה; (6) כל ענין אחר העשוי לספר שירותי חיירות או הנוגע לסדרי הפעלתם ואופן נתינתם.	<p>הסדרת
שירותי
חיירות</p>
4. (א) השר רשאי לקבוע בתקנות חובה ליתן שירותי חיירות באמצעות בעלי כשירות מקצועית מסוימת. (ב) הסדרים בענין הכשרה וכשירותיות של מורה דרך ומנהל בית-מלון, בענין מומחה לנסיעות, מומחה להסעת חיירות ופקיד מורשה כהגדרתם בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (סוכנויות נסיעות וסוכנויות להסעת חיירות), תשכ"ז-1967⁽³⁾ - בשביל סוכנות נסיעות או משרד לתיור, ובענין מנהל מומחה ועובד מקצועי של עסק כאמור בסעיף 2(5) - יקבע השר בהתייעצות עם שר העבודה.	<p>מתן
שירותים
באמצעות בעלי
מקצוע</p>

(3) ק"ח תשכ"ז, עמ' 2636; תשל"ג, עמ' 130.

(ג) מקום שחיקוק מעניק לשר העבודה סמכות להסדיר את ההכשרה והכשירויות של מקצועות חירות אחרים בשרותי חירות והפיקוח עליהם, יאמץ שר העבודה בסמכות זו לאחר התייעצות עם שר החירות; חובת ההתייעצות לא תחול על סמכויות לפי חוק החניכות, תשי"ג-1953⁴, למעט בענין חנינות אל בחינות הנערכות על פיו.

קביעת מחירים ופרסומם

השר רשאי לקבוע בחקנות -

- (1) מחירים לשרותי חירות, לרבות מחירי מינימום ומכסימום, ולרבות איסור או הגבלה לקבל או לתת חמורה נוספת על המחיר שנקבע; ובלבד שלא יקבע השר מחיר הסעה בכלי הסעה אלא בהסכמת שר התחבורה.
- (2) חובת להציג מחירים כאמור בפסקה (1), דרכי הצגתם ופרסומם.

איסור לטרב לשרות או להתנותו

מי שעוסק בשרות חירות לא יטרב, סירוב לא סביר, לספק שירות שבעיסוקו, ולא יתנה את הספקת השרות בתנאים שלא הותרו בחקנות.

איסור על עמלה למורה דרך

- (א) מי שמחלווה לחייר בסיוור בחור מורה דרך, נהג או בתפקיד אחר, לא יקבל, לא יבקש ולא יסכים לקבל עמלה או חמורה אחרת מכל אדם עקב הפניית חיירים לבית עסק פלוני או משום טובין או שירותים שרכש חייר באותו בית עסק.
- (ב) לא יתן אדם ולא יציע עמלה או חמורה כאמור בסעיף-קטן (א).

סמכות להורות על הקצאת מקומות איכסון

השר רשאי לקבוע הוראות בדבר מכסות של מקומות איכסון שיקצו בחי-מלון לחיירים, לסוגי סוכנויות נסיעות או לסוגי חיירים בכל עונות השנה או בעונה פלונית, ובלבד שאדם המתאכסן בפועל בבית-מלון לא יידרש לפנות את מקומו בתקופה שהזמין לה וקיבל את המקום.

(4) ס"ח תשי"ג, עמ' 108; תשל"ב, עמ' 74.

9. **משרד לחיור**
השר ראשי לקבוע למשרד לחיור הוראות בדבר הסיורים שעליו לבצע, חכניות והדרכתם, ובדבר סידורי אירוח וסידורי נוחות ורוחה למשתתפים בסיור; הוא גם ראשי בהסכמת שר החקבירה, לקבוע סוגם ומספרם של כלי רכב-כמסמעותם בפקודת התעבורה⁽⁵⁾ - אשר יסמנו לסיור של משרד לחיור, ודרכי פעולתו של משרד לחיור המשתמש בכלי טיס או טיס.
10. **עסק מאוחד לתיירות**
השר ראשי, בדרך שיקבע בתקנות, להעניק לתיירות חירות, וכן למפעלים ותיירות אחרים לפי בקשתם, תואר של עסק מאוחד לתיירות או תואר כיוצא בזה; וראשי הוא להסדיר את אופן השימוש בתואר, בציון או בסמל שיקבעו לענין זה ודרכי ביטולו.
11. **סמכויות מסלימות**
(א) כל ענין שהשר ראשי להסדיר לפי חוק זה, ראשי הוא לאסור, לחייב, להגביל, להטיל עליו פיקוח, לפטור ממנו, להתנותו בתנאים לרבות תנאים ברשיון או בכל תעודה אחרת. (להלן-רשיון). וראשי הוא לעשות זאת בין דרך כלל ובין לפי סוגים, דרגות או סניפים של תיירות חירות, או לענין מיוחד.
- (ב) השר ראשי להורות כל הוראה מסלימה וכל הוראה לזוי הדרושה לביצוע סמכויות לפי חוק זה, לרבות דרכי אכיפתן של ההוראות.
12. **סמכויות לענין רשיונות**
(א) מי שמוסמך ליחן רשיון לפי חוק זה ראשי לסרב לחיתו או לחדשו; וראשי הוא לבטלו, לטנותו או לטנות תנאים שנקבעו לגביו אם אירעה אחת מאלה:
(1) נטחנו נסיבות שהיו בעת מתן הרשיון או התנאים;
(2) הופרו הוראות חוק זה או תנאים שנקבעו מכוחו;
(3) התנהגותו של בעל רשיון יש בה, לדעת השר או מי שהוסמך לכך מטעמו, כדי לפסלו מלהיות בעל רשיון או בעל הסוג או הדרגה שניתנו לו;

(5) דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; תשל"א, עמ' 83.

- (4) בעל הרשיון עבר עבירה שיש עמה קלון או עבירה על חוק הנוגע לעבודתו;
- (5) בעל הרשיון לא עמד בהתחייבותיו כלפי לקוחות או ספקים ונחשד עיסקו, או שהשר שוכנע כי לא יוכל לעמוד בהן, ובכלל זה – אם הוחל לגביו בהליכי כינוס נכסים, פירוק או פשיטת רגל.
- (ב) פעולה לפי סעיף זה יכול שתהיה לצמיתות, לתקופה מסוימת או על תנאי שתיכנס לתוקף אם לא יתמלאו תנאים מסוימים מצד בעל הרשיון.
- (ג) בוסל רשיון או נשללה דרגה שלא בידי השר ראוי בעל הרשיון לערור לפני השר, בדרך ובמועד הנקבע בתקנות.
- (ד) היה שירות תיירות מייבירי שוי הן על-פי חוק זה והן על-פי חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968⁶, לא יינתן לו רישוי על-פי חוק זה אלא לאחר שניתן לו הרשיון על-פי החוק האמור.

פרק ג': ביקורת

- ועדת ביקורת 13. (א) חוקס ועדת ביקורת של שלושה.
- (ב) יושב-ראש ועדת הבקורת יהיה סופס בית משפט השלום סמינה שר המקפטים, וחבריה יהיו – האחד מתוך רשימה של אנשי ציבור שאינם עוסקים בסירות תיירות; והאחד – מתוך רשימה של נציגי העוסקים בסירות תיירות. המועמדים בתי הרשימות ימנה השר.
- (ג) יושב-ראש ועדת הבקורת ירכיב את מותב הועדה.
- סמכויות ועדת הבקורת 14. (א) ועדת ביקורת מוסמכת לדון בהפרות הוראותיו של חוק זה.
- (ב) ועדת ביקורת מוסמכת להטיל על מי שהפר הוראת חוק זה קנס שלא יעלה על 5,000 לירות.
- (ג) לא יוטל קנס לפי סעיף זה אלא אם ניתנה למואס בהפרה הזדמנות סבירה להשמיע טענותיו ולהביא ראיותיו.
- (ד) שר המשפטים יקבע את סדרי הדין לפני ועדת הבקורת.
- (ה) איסוס לועדת הביקורת יוגש מטעם היועץ המשפטי לממשלה.
- (ו) לועדת ביקורת יהיו הסמכויות הנתונות לועדת חקירה לפי טעיפים 9 עד 13 לחוק ועדת חקירה, תשכ"ט-1968⁷.

⁶ס"ח תשכ"ח, עמ' 204.

⁷ס"ח תשכ"ט, עמ' 28.

- ערעור 15. (א) מי שהוטל עליו קנס על פי סעיף 14, וכן היועץ המשפטי לממשלה, זכאים לערער על כך לבית משפט מחוזי תוך חמישה עשר יום מיום שהוטל הקנס; הוטל שלא בפני הנאשם, זכאי הוא לערער תוך 15 ימים מיום שהודע לו על כך.
- (ב) בערעור לפי סעיף זה ידון בית המשפט המחוזי בשופט אחד.
- החלטת ועדת חקירה 16. (א) מי שהועמד לפני ועדת ביקורת לא יובא לדין לפני בית משפט בטל המעשה או המחלל שהיה עילה להבאתו לפני ועדת הבקורת.
- (ב) החלטה של ועדת ביקורת בדבר חיוב בקנס שלא הוגש עליה ערעור או החלטת בית משפט מחוזי בערעור, אין אחריהן ולא כלום; ולענין ביצוע, דינן כדין פסק-דין במשפט פלילי שאין עליו ערעור עוד.
- סמכויות מבקר 17. מבקר, שמינה לכך השר, יהיה רשאי, אם שוכנע שהדבר דרוש כדי להבטיח או להקל ביצוע חוק זה או למנוע עבירה על הוראותיו -
- (1) לדרוש מאדם, שיש למבקר יסוד סביר להניח שעשה פעולה שהיא בתחום תירות חיירות, להציג לפניו כל רשיון על-פי חוק זה;
- (2) לדרוש מכל אדם ידיעות, דוגמאות ומסמכים;
- (3) לחקור כל אדם שיש לו, לדעת המבקר, ידיעה על עבירה לפי חוק זה;
- (4) להיכנס לכל מקום ולערוך בו חיפוש ולתפוס כל דבר, ובלבד שזכניסם לדירה פרטית תיעשה רק על-פי צו של בית-משפט מוסמך, ויחולו הוראות סעיפים 26-29, 32-42 ו-45 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), תשכ"ט-1969, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

8. דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284; תש"ל, עמ' 16.

פרק ד': עבירות, שפיטה וענשים

עבירות
וענשים

18.

- מי שעשה אחד מאלה, דינו קנס - 5,000 לירות, או מאסר ששה חודשים, ואם היה תאגיד - קנס - 10,000 לירות:
- (1) הפר הוראות חוק זה או חנאים שנקבעו מכוחו, בין בעצמו ובין על-ידי אחרים;
- (2) הפריע למבקר במילוי תפקידו, לא נענה לדרישה של מבקר מכוח סעיף 17, לא השיב תשובות נכונות ומלאות לשאלותיו, או לא המציא לו תעודות שדרש;
- (3) היתה העבירה הפעלת שירות חיירות ללא רישוי כנדרש על-פי חוק זה, והמשיך להפעילו לאחר שקיבל החראה מאת מי שהשד מינהו לענין זה, דינו - קנס נוסף של 100 לירות לכל יום שבו נמשכה העבירה.

אחריות
לעבירה

19.

(א)

נעברה עבירה לפי חוק זה על-ידי חבר-בני-אדם, יאשט בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה מנהל פעיל, שותף - למעט שותף מוגבל - או עובד בכיר האחראי לאותו חחום, אם לא יוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושהוא נקט כל האמצעים הסבירים להבטחת שמירתו של חוק זה.

(ב)

נעברה עבירה לפי חוק זה על-ידי עובד או שליח כשהוא פועל בחחום תפקידיו, יאשט בעבירה גם מעבידו או שולחו של העביריין, זולת אם יוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושאנס כל האמצעים הסבירים להבטחת שמירתו של חוק זה.

ברירת קנס
במקום שפיטה

20.

(א)

הטר ראשי לקבוע, בהסכמת שר המשפטים, עבירות לפי חוק זה שהן עבירות קנס, את שיעורי הקנס שיוטלו עליהן ואת דרך החלוקה, ובלבד שהקנס לא יעלה על - 500 לירות; שיעורי הקנס יכול שיהיו שונים לפי סוגי הירות חיירות ודרגותיהם.

(ב)

היה לעובד מטרד החיירות שהוסמך לכך מאת השר יסוד להאמין כי אדם עבר עבירת קנס, ראשי הוא למסור לו הזמנה בנוסח ובדרך שקבע השר בהסכמת שר המשפטים; בהזמנה יואשט המוזמן בעבירה שהצויין בה ותינתן לו הברירה לשלם קנס בשיעור שנקבע, במקום להישפט בפני ועדה ביקורת או בפני בית המשפט.

(ג) מי שנמסרה לו הזמנה כאמור ראשי תוך 12 יום מיום המסירה לשלם, בדרך שצויינה בהזמנה, את הקנס שנקבע לעבירה.

- (ד) טילס אדם את הקנס כאמור בסעיף-קטן (ג) רואים אותו כאילו הודה באשמה, הורשע ונשא את עניו; לא טילס את הקנס, רואים את ההזמנה שנמסרה לו כאילו היתה כתב אישום והזמנה שהוצאו ונמסרו כדין להופיע לפני ועדת הבקורת או לפני בית המשפט, הכל כפי צוויין בהזמנה.
- (ה) לא טילס אדם את הקנס כאמור והורשע על העבירה, יושל עליו קנס לא פחות מסכום הקנס שנקבע לעבירה ומותר להטיל עליו הוצאות המשפט, בין שהתייצב לדין ובין שנשפט שלא בפניו.
- (ו) האמור בסעיף זה אינו בא למנוע הגשת אישום לבית משפט או לועדת ביקורת נגד אדם, מבלי שניתנה לו הברירה לסלס קנס במקום להישפט, ובלבד שהוראה להגיש אישום כאמור תינתן מאת השר או עובד משרד התיירות שהסמין לכך, או חובע כאמור בסעיף 10 לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965⁹.

חובת הראיה 21. הטוען טבידו רשיון לפי חוק זה - עליו הראיה.

- גביית עדות מוקדמת 22. (א) עדות לענין עבירה על הוראת חוק זה, שחוקר מטעם שר המשפטים גבה בכתב מתייר לפי כללים שקבע לכך שר המשפטים, מותר, לאחר שניתנה הזדמנות למואסס בעבירה לחקור את העד בפני החוקר, להגיש כראיה בדיון בפני בית המשפט או ועדת הבקורת, אם העד איננו בארץ בעת הדיון; משנחקלה העדות, דינה כדין עדות שנגבתה במהלך הדיון, אף אם נגבתה לפני שהוגש האישום.
- (ב) לענין סעיף זה, "גביית עדות" - לרבות קבלת מסמכים ומוצגים אחרים.

(ג) האמור בסעיף זה איננו גורע מסמכות לפי כל חיקוק אחר.

- הפסקת טירות תיירות 23. (א) הוגש אישום נגד עוסק בטיירות, רשאי השר או מי שהוא הסמין לכך, לצוות על הפסקת מתן הטיירות לרבות סגירת המקום בו ניתן או מוצע הטיירות, עד למתן פסק-דין. אולם בית המשפט רשאי, לבקשת הנפגע, לבטל את הצו, או לאסרו עם או בלי שינויים; צו כאמור ייכנס לתקפו חמישה ימים אחרי נתינתו, אם לא צוויין בו מועד מאוחר מזה ואם לא בוטל לפני המועד.

(9) ס"ח תשכ"ה, עמ' 161; תשכ"ט, עמ' 194.

- (ב) הורשע אדם בעבירה על חוק זה, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש, לצוות על הפסקת עיסוקו בעבודות התיירות לרבות סגירת חצרים או כל דרך אחרת הנראית לו מתאימה להפסקת העיסוק, או לצוות על הנשפט להימנע באותו עסק מכל פעולה שיפרט בצו, לצמיחות או לתקופה שיקבע.
- (ג) מי שאינו מקיים צו לפי סעיף זה, דינו - מאסר שנה או קנס 10,000 לירות, ואם היה תאגיד - קנס 20,000 לירות, וקנס 200 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה אחרי המצאת הצו. הורשע אדם לפי סעיף-קטן זה, יהיו לבית המשפט כל הסמכויות הנוספות שלפי סעיף-קטן (ב).

שמירת דינים 24. שום דבר בחוק זה לא יתפרש כאילו בא לגרוע מסמכותו של בית המשפט לפי פקודת בזיון בית המשפט¹⁰, אך לא יטא אדם באחריות גם לפי חוק זה וגם לפי הפקודה האמורה.

פרק ה': הוראות שונות

25. תחולה על נאות מרפא האמור בסעיפים 8, 12 עד 17, 20 עד 22, יחול לגבי נאות מרפא כמשמעותן בחוק רשות לנאות מרפא¹¹ כאילו היו שירותי תיירות ולגבי עבירות על החוק האמור, ובלבד שהסמכויות אשר לפי סעיפים אלה יופעלו בהסכמת שר הבריאות, והסמכויות לפי סעיף 12 יופעלו על-ידי מי שמוסמך ליתן רשיון על-פי החוק האמור.
26. מינוי ועדות. השר רשאי להתקין תקנות בדבר כינונה, מינויה וקביעת תפקידיה של כל ועדה או מועצה שחא דרושה לדעתו לצורך ביצוע חוק זה. ולהסמיכה לפעול בתפקידי ייעוץ או בתפקידי ביצוע.

10. חא"י, כרך א', פרק כ"ג, עמ' 332; ס"ח חסי"ז, עמ' 148.
11. ה"ח תסל"א, עמ' 105.

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896

1897

1898

1899

1900

- חיקון
חוק התכנון
והבניה
תשכ"ה-1965
27. בחוספת הסניה לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965⁽¹²⁾ -
- (1) בסעיף 2, אחרי "טר הבטחון ימנה נציג אחד" יבוא "וטר החירות ימנה נציג אחד".
- (2) בסעיף 7, במקום "חמישה" יבוא "ששה" ואחרי "טר התחבורה" יבוא "טר החירות".
28. (א) האמור בחוק זה לא יפגע בהוראות פקודת העתיקות⁽¹³⁾ ופקודת העתיקות (חצרים), 1935⁽¹⁴⁾.
- (ב) הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות חוק גנים לאומיים ושמורות טבע, תשכ"ג-1963⁽¹⁵⁾, ולא לגרוע מהן.
29. הטר ממנה על חוק זה ורשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.
30. תחילתו של חוק זה ביום..... תחילה

12 ס"ח תשכ"ה, עמ' 307.

13 חוקי א"י, כרך א', פרק ה', עמ' 24; ס"ח תשל"ב, עמ' 50.

14 ע"ר מס' 530 לסנה 1935, חוס' 1, עמ' 144.

15 ס"ח תשכ"ג, עמ' 149.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1: הגדרת "בית מלון" באה להקיף את סוגי העסקים המקובלים המספקים שירותי אכסון על בסיס עסקי.

הגדרת "מסד לחיור" מקיפה את העסקים העוסקים בארגון וביצוע של סיורים על בסיס מסחרי, אך חלה גם על כל מי שעוסק בכך בדרך קבע בצורה אחרת: ביצוע סיורים כאלה מחייב שהעוסקים בהם יהיה בכל מקרה בעלי ידע מקצועי מתאים ושיעמדו לרשותם האמצעים הטכניים והאחרים הדרושים לביצוע הסיור ללא תקלות.

עם זאת אין מסד התיירות מבקש לטפל בטיולים פנימיים של ישראלים וארגונים זרנים, ובמקום שאין הפטור מפורט, בחוק גופו, ייפסרו בהוצאות אל חקוקת המטנה.

סעיף 2: סעיף זה מונה את שירותי היטוד בענף התיירות שהטיפול בהם הוא בידי מסד התיירות. פירוט הסמכויות לגבי שירותים אלה מובא בסעיף 3, שבו כלולה בין השאר אפשרות לפטור מדרישות זוגות מוסדות שהם לכאורה "שירותי תיירות" כמטמעות בסעיף 2, אולם בגלל אופיים הציבורי, למשל, אין הצדקה לחייבם במכלול החיובים החלים על גופים עסקיים.

סעיף 3: הוראה זו היא גם הצהרה על מגמתו המקיפה של החוק לשמש מסגרת להסדר כולל של שירותי התיירות. מבין העניינים המיוחדים שפורטו בסעיף זה יש לציין:

(1) הוראה בפסקה (3) המאפשרת לדרוש מסוכנויות נסיעות ומפעילי שירותי תיירות אחרים ערבות כספית או ביטוח מתאים להבטחת קיום התחייבויותיהם וחובותיהם במתן שירותיהם. הסדר זה חשוב, לדוגמא, במקרה של סוכנות שקיבלה תשלום מראש בעד סיור בחו"ל, אך טרם טיילה לבתי המלון שבהם יתאכסנו התיירים, והיא נכנסת להליכי פשיטת רגל בעת שהתיירים נמצאים בסיור בארץ זרה ואינם יכולים לקבל את האכסון והשירותים האחרים שחולמו עבורם לסוכנות. הוראות דומות קיימות בחוקי ארצות תיירות אחרות, וגם בישראל בצו המסדיר כיום את פעולת סוכנויות הנסיעות.

(2) הוראה בפסקה (4) המאפשרת הסדרת דרכי הפרסומת בענף התיירות, כדי למנוע ככל האפשר פרסומת מטעה.

- סעיף 4: קיומו והתפתחותו של ענף התיירות תלויים במידה רבה ברמת השירותים, הנקבעת לפי מומחיותם של העוסקים במתן השירותים. משרד התיירות עוסק באורח אינטנסיבי בהכשרה ובמתן הסמכה לבעלי המקצוע המיוחדים לשיירות התיירות. פעולות אלה נעשות בשיתוף עם משרד העבודה, המתייעץ אף הוא עם משרד התיירות לגבי פעולותיו שלו בהכשרת עובדים המועסקים במסגרת שיירות היירות אך אינם מיוחדים לשיירות אלה דווקא (טבחים וכדומה).
- סעיף 5: הוראת זו באה למנוע ניצול לרעה של תיירים על-ידי גביית מחירים בלתי סבירים בעד שירותים, לרבות בעד פעולות מיוחדות (הזמנת שיחות טלפוניות ועוד) או שירותים מיותרים שהתייר איננו זקוק להם.
- סעיף 6: ההוראה באה למנוע סירוב לקבל אורח ללינה בלבד או לחייבו להזמין גם ארוחות במלון או שירותים נוספים אחרים.
- סעיף 7: בשנים האחרונות פסקה התופעה של תשלומים למורי-דרך פבתי-מסחר וספקי שירותים שונים כשמורה הדרך מביא להם תיירים. לנוהג זה יש ספחים שליליים, כשעליות שיעור התשלום למורה הדרך גורמת לירידת טיב המוצר הנמכר או לפגיעה כלכלית בבתי-עסק שאינם משלמים תשלומים כאלה. ועדות שיטבו על המדוכה העלו הצעות שונות בנושא זה, אולם נמצא כי אין מנוס מאיסור תופעה זו לחלוטין.
- סעיף 8: בשנים האחרונות ארעו תקלות, בשל "חסימה" מצד סוכני נסיעות סיטונאים אחדים בחו"ל, שהזמינו בתחילת העונה מספרים ניכרים של מקומות אכסון עם אפשרות לבטל את ההזמנה כעבור זמן, כפי שגם היה למעשה. נחגלו גם הזמנות יתר, כאשר בתי-מלון אישרו הזמנות למקומות אכסון מעל כושר קיבולם. לשם פתרון חלקי של הבעיות הללו, מוצע לאפשר במידת הצורך קביעת מכסות לחדרים שמלון יורשה להקצות לסוכנים סיטונאים, לתיירים בודדים וכדומה.
- סעיף 9: סיורים וטיולים של תיירים בישראל מתבצעים בין בהשתתפותם כבודדים בסיורים מאורגנים ובין בשכירת כלי-הסעה, לרוב עם הדרכה, אכסון, ארוחות, בידור, טיט וכד'. כדי להבטיח רמה נאותה בסיורים יוסדרו פעולות אלה של "משרד לחיור" (כהגדרתו בסעיף 1) בהוראות השר. הפעלת כלי-רכב לנסיעות סיור מוסדרת כיום הן בחיקוקים השר החבורה ממנה עליהם והן בחיקוק השר התיירות ממנה עליו, ומן הצורך הוא שמשרד החבורה יהיה שותף בזה גם להבא.

סעיף 10: יש עסקים שלקוחותיהם תיירים בעיקר והם התאימו עצמם למחן סירות לתיירים, על ידי סידורים. חיצוניים נאותים, ידיעת שפות זרות, דרכי הטיפול בלקוח, מבחר המוצרים ורמתם וכיוצא באלה. להם ניתנת האפשרות לקבל איזור על ייחודם זה.

סעיפים 11 ו-12: סעיפים אלה באים להבהיר את תחומי סמכויותיו של שר התיירות בהסדרת סירות התיירות ולהסלים אותן הסמכויות הנתונות כרגיל בידי הרשויות המינהליות הממונות על נושא פלוני. בעיקרן הן מצויות כיום גם בידי משרד התיירות לפי החיקוקים הקיימים שהחוק המוצע בא להחליפם. הסעיף המוצע מוסיף זכות ערר לפני השר על החלטת רשות מוסמכת בדבב ביטול רשיון, וכמובן להחלטת השר אף היא נחונה לביקורת בג"צ.

סעיף-קטן(ד) דן במקרים שסירות תיירות, כגון בית-מלון חייב ברשיון על-פי חוק רישוי עסקים, חסכ"ח-1968, מבחינת מטרותיו של החוק האמור (אמירת התברואה, מניעת מטרד לציבור וכדומה). קבלת הרשיון האמור הוא תנאי לרישוי פעולתו מטעם משרד התיירות.

סעיפים 13-17: ההוראות בדבר סנקציות ואמצעי עזר לביצוע החוק, בסעיף זה והסעיפים שלאחריו, באות על רקע הנסיבות המיוחדות לנושא, ובמיוחד - פגיעתו השכיחה של תייר בארץ זרה למעשי הונאה ופגיעה, בגלל אי ידיעת התנאים המקומיים ומחמת שהותו הקצרה המקטה ברוב המקרים על נקישת הליכים המקובלים במקרים מסוג זה. ויש ענין ציבורי בנקישת הליכים כאלה, כדי למנוע הוצאת דיבת הארץ רעה והרס המוניטין של הענף. מאידך גיסא אין גם אפשרות ליזבזב את סדר פעולתן של הרשויות הטיפוליות על-ידי טיפול נפרד מחוץ לחור בפגיעות מסוג זה. לפיכך מוצע בסעיף 13 הקמה "ועדת ביקורת", בראשות שופט בית משפט שלום ובהשתתפות נציגי ענף התיירות והציבור, שתהיה רשאית לדון בתלונות על סירות תיירות ולהטיל קנסות עד -5,000 ל"י, ושהחלטותיה כפופות לערעור לבית המשפט המחוזי. "ועדות קנסות" קיימות כיום בחוקים המסדירים ענפים מסקים בתחום החקלאות. המגמה היא, שהדיון המזורז יותר ואפשרות השלת הקנס יתרמו לטיפול הסירותים ויביעו את נותני הסירותים לטפל בעצמם בתלונות מוצדקות של תייר, להחזיר תשלומים מיותרים שניגבו ממנו וכדומה.

סעיפים 18 ו-19: סעיפי עונשין אלה, שהם במתכונת הוראות דומות בחיקוקים אחרים

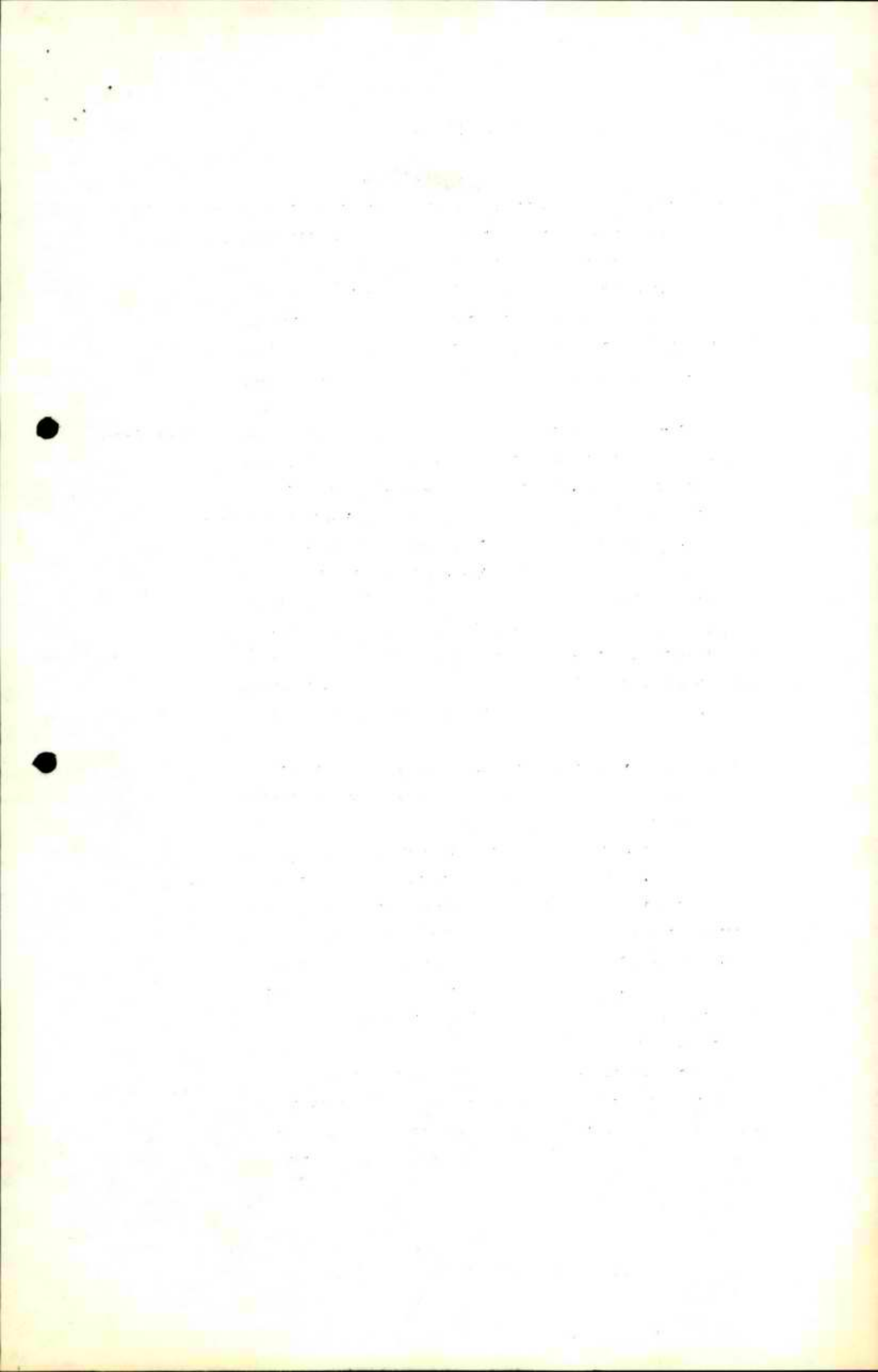
המסדירים ענפי משק שונים, באים להבטיח מילוי הוראות החוק מצד כל הגורמים השותפים למתן השירותים בבית העסק - החל בבעליו של בית-מלון, למשל, וכלה בפקידי הקבלה והעובדים האחרים; אולם הובטח שלא יהיה אדם אחראי לעבירה שלא ידע עליה ושהוא מצידו נקט בסידורים ובאמצעים שניתן לצפות ממנו על-מנת למנוע ביצוע העבירות על-ידי אלה הפועלים מטעמו.

סעיף 20:

רמת השירות נקבעה במכלול נרחב של פרטים שייקבעו על-פי החוק המוצע, כגון: הצגת לוח מחירים בחדרי בתי-מלון, שמירת הנקיון, חובת מורה דרך לשאת סמל וכדומה. חוליות ביקורת של משרד התיירות בודקות אם מתמלאות דרישות אלה, אך לעתים קשה לשכנע את נותן השירות שיחקן ליקויים במועד הדרוש, כגון בעצם עונת התיירות. כדי להשיג תוצאות רצויות במהרה, מוצעת שיטה של עבירות קנס, ובה ניתנת הברירה לשלם קנס קצוב תוך מועד קצר במקום לעמוד למשפט. סוגי העבירות ושיעורי הקנסות ייקבעו על-ידי שר התיירות ושר המשפטים. שאר הכללים בנושא זה מקבילים להוראות בדבר ברירת קנס בחוקים אחרים (פקודת העיריות, פקודת התעבורה ועוד).

סעיף 22:

בעיה מיוחדת באיסומים על הפרת דיני התיירות היא הקושי בהבאת הראיות: התייר הנפגע - שעדותו היא לרוב הראיה העיקרית לצורך ההוכחה במשפט פלילי כזה - עוזב את הארץ סמוך לאחר המקרה, ואין אפשרות לנקוט הליכים נגד העבריון. יש בזה כדי להשפיע על יחס נותני שירותים לקיום הוראות החוק. מקום להדבר אפשרי יזדקקו להוראה הקיימת בדבר גביה מוקדמת של עדות בפני בית המשפט (לפי סעיף 106 לחוק סדר הדין הפלילי, חס"ה-1965); אולם ברוב המקרים אין הדבר מעשי מקוצר הזמן, סכן התייר מגיש לרוב את חלונתו ערב צאתו את הארץ. כדי למנוע סיכול משפטים פליליים במקרים קשים מוצע, שבביית העדות המוקדמת לגבי הפרות כאלה תוכל להעזות לאו דוקא בבית משפט אלא גם בידי אנשים שיסמיך לכך שר המשפטים, בהבטחת שמירה קפדנית של זכויותיו של החשוד בקשר לגביית העדות לפי הוראות שיקבע שר המשפטים, ובמתן הזדמנות למואסס לחקור חקירה נגדית (דבר שאיננו הכרחי עפ"י סעיף 106 הנ"ל).

סעיף 23: סמכויות אלה הן במתכונת הסמכויות הקיימות כיום עפ"י חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957 וחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1967, לגבי כלל העסקים המדינה.

סעיף 25: בהצעת חוק רשות לתיירות מרפא ("רשות נאות מרפא") המונחת עתה על שולחן הכנסת, מוסדר תחום נוסף של שירותי תיירות - תחום תיירות המרפא. שן הראוי שהסמכויות שבחוק זה לגבי שירותי תיירות בכלל יחולו גם לגבי מפעילי "נאות מרפא" כמוגדר בחוק האמור.

סעיף 26: משרד התיירות נעזר כיום בוועדות ציבוריות שונות (לענין מתן אישור לחנויות מומלצות לתיירות, הסמכת מומחים לניהול בתי מלון, ועוד) שמינויין מוסדר בצווים הנוגעים לענין, והסעיף המוצע בא לקבוע זאת בחוק.

סעיף 27: בניה והקמת מיתקנים במים הסמוכים לחוף טעונות אישור הוועדה למימי החופין, והסמכויותיה נקבעו בתוספת השניה לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, לפי ההרכב שבסעיף 2(א) לתוספת האמורה; ואילו החלטות הוועדה נחונות לערעור בפני ועדת הערר למימי חופין, שהרכבה קבוע בסעיף 7 לתוספת האמורה.

מאחר שחלק גדול מפעולות בניה והקמת מיתקנים במי הים בסמוך לשפת הים מיועדים למטרות תיירות ונופש, קובע סעיף זה כי משרד התיירות יהיה מיוצג בוועדה למימי החופין ובוועדת הערר, כדי שיינתן לנושא התיירות משקל ראוי בתכנון ובפיתוח.

זה נוסח הסעיפים המוצעים לתיקון:

"2(א). שר הפנים ימנה לוועדה למימי חופין שני חברים, בהם אחד בעל הכשרה מקצועית בענייני תכנון והבניה ואחד נציג הרשויות המקומיות; שר התחבורה ימנה שני נציגים, מהם אחד בעל הכשרה מקצועית בעניינים ימיים; שר הבטחון ימנה נציג אחד."

"7. ועדת הערר למימי חופין תהיה של חמישה מהם נציגי שר הפנים, שר התחבורה ושר הבטחון, לכל שר נציג אחד, וכן שני חברים שימונו על ידי המועצה הארצית, ובלבד שחבר הוועדה למימי חופין לא יהא חבר בוועדת הערר."

מוכירות הממשלה

ירושלים, י"ז בחשוון תשל"ג
25 באוקטובר 1972

(336)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הבדון: הצעת חוק לתיקון דיני הרשויות המקומיות
(מס. 3), תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק לתיקון דיני הרשויות המקומיות (מס. 3), תשל"ג-1972, אשר בוססה על-פי תזכיר בשם זה שאושר ע"י ועדת השרים לענייני כלכלה בישיבתה מיום כ' בתמוז תשל"ב (2.7.72) (החלטה מס. כל/187) ומיום ג' בתשרי תשל"ג (11.9.72) (החלטה מס. כל/2). ההחלטות צורפו לפרוטוקול הממשלה מיום כ"ג בתשרי תשל"ג (1.10.72) (מס. 47 ו-48).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות הממשלה, יראוה כמאושרת ע"י הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב נ ר כ ה

מיכאל ארנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

חוק לתיקון דיני הראיון המקומיות (מס' 3),

תשל"ג-1972

1. הוספת סעיף 149 א. אחרי סעיף 149 לפקודת העיריות⁽¹⁾ יבוא:
 "ועדה מל"ח 149 א. המועצה תבחר ועדה להכנת המסך לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום (להלן - ועדה מל"ח);
 סעיף 162 לא יחול על הרכבה."
 סעיף 165
2. חיקון סעיף 165 בסעיף 165 לפקודת העיריות, אחרי "ועדה ההנהלה" יבוא:
 "ועדה מל"ח".
3. הוספת סעיף 248 א. אחרי סעיף 248 לפקודת העיריות יבוא:
 "הכנת המסך לשעת חירום והפעלתו 248 א. העיריה תעשה את כל הדרוש להכנתו של המסך לשעת חירום ולהפעלתו אותו זמן, למעט גיוסם של כוח אדם ואיגוד אשר חל עליהם חיקוק אחר, הכל בכפוף להוראות אשר הממונה על הפעולות בתחום הנוגע בדבר ובהתאם לתכנית שאשרה הממשלה או מי שהסמיכה לכך; החלטותיהם של הממשלה, של מי שהסמיכה, של שר ושל המועצה לפי סעיף זה אינן מעונות פירוש ברומות."
 סעיף 248 א
4. חיקון פקודת המועצות המקומיות בסעיף 2(ב) לפקודת המועצות המקומיות⁽²⁾, פסקה (4) תסומן (5) ולפניה יבוא:
 "(4) תחולתן של הוראות חוק לתיקון דיני הראיון המקומיות (מס' 3), תשל"ג-1972 בדבר הקמת ועדה להכנת המסך לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום והרכבה ובדבר תפקידיה של העיריה לשעת חירום - על המועצה המקומית."
 סעיף 248 א

1. דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.
 2. דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

ביצוע 5. שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה.

דברי הסבר

החוק המוצע בא למלא חלל ריק שענינו הכנת המצק האזרחי בתחומי הרשויות המקומיות והפעלתו ביצעת חירום.

סעיף 1

כדי להבטיח ביצוע הוראות החוק, מוצע לחייב את מועצת העיריה לבחור בוועדת מל"ח אחר עליה יוטל להוציא לפועל החלטות מועצת העיריה ולפעול בעת הצורך.

מוצע כי הרכב הוועדה לא יהיה כפוף להוראות סעיף 162 לפקודת העיריות בדבר הרכבן של ועדות העיריה. יהיה ניתן לבחור חברי הוועדה בהתאם לכיסורים האישיים שלהם בלבד.

סעיף 162 אומר:

"הרכב 162. ועדה של המועצה שלא נקבע לה הרכב מיוחד בפקודה זו או בחוק אחר, יהיו מחצית חבריה, לפחות, חברי המועצה, והשאר - בעלי זכות להיבחר כחברי המועצה, שאינם פסולים לפי סעיף 120, ובלבד שההרכב הסיעתי הכולל של כל הוועדות האמורות יהיה בהתאם להרכב הסיעתי של המועצה."

סעיף 2

כדי לתת לוועדת מל"ח את מלוא המסלל הראוי לתפקידיה וסמכויותיה מן הראוי לקבוע במפורש כי ראש העיריה ימנה יו"ר ועדת מל"ח.

סעיף 165 לפקודת העיריות אומר:

"יושב 165. ראש העיריה יהיה בתוקף משרתו יושב ראש ועדת ההנהלה; יושבי ראש לשאר הוועדות ייבחרו על ידי המועצה מבין חבריה, אם לא נקבעה הוראה אחרת בפקודה זו או בחוק אחר."

סעיף 3

יש לקבוע במפורש את תחום סמכויותיה של מועצת העיריה בבואה להכין את המזק בתחומה לשעת חירום ולהפעילו בזעת חירום ואת מידת כפיפותה להוראות הזרים הממונים על הפעילות בתחום הנדון. כן יהא השימוש בסמכויות כפוף להכניית כלליה של הממשלה או מטעמה.

תחום העניינים שבהם תעסוק מועצת העיריה בבואה להכין את המזק לשעת חירום ולהפעילו בזעת חירום, עלול להיות סודי. מוצע על כן לקבוע במפורש כי החלטות בעניינים אלה לא יהיו מעונות פרסום.

סעיף 4

כדי להסמין את כל הפנים להתקין הוראות בצווי המועצות המקומיות בדבר הכנת המזק בתחומן לשעת חירום והפעלתו בזעת חירום, יש לתקן את פקודת המועצות המקומיות.

סמכותן ודרך פעולתן של מועצות מקומיות יהיו תואמות את סמכותה ודרך פעולתה של מועצת עיריה כפי שנקבעה בפקודה בתחום זה.

פירוט הסמכויות ודרך הפעלתן ייקבעו בצווי המועצות המקומיות גופם.

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ז בחשוון תשל"ג
25 באוקטובר 1972

(335)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: הצעת חוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום
(השטחים המוחזקים ע"י צבא הגנה לישראל - שיפוט
עבירות ועזרה משפטית), תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום (השטחים
המוחזקים ע"י צבא הגנה לישראל - שיפוט עבירות ועזרה משפטית), תשל"ג-1972. ...

אם לא יוגש ערר תוך שבוע מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות
הממשלה, יראוה כמאושרת ע"י הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי החלטה מס. 85(ו)
של הממשלה מיום כ"ג בחשוון תשכ"ח (26.11.67).

ב ב ר כ ה

מיכאל ארנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

THE JOURNAL OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

VOL. LXXII. PART 1. 1942.
PUBLISHED BY THE
CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS

EDITED BY
J. H. HUXLEY, F.R.S.
LONDON: CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS, 1942.
PRICE 10s. 6d. net.

PRINTED IN GREAT BRITAIN

BY THE
CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS

חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת חירום
(השטחים המוחזקים על ידי צבא-הגנה לישראל -
סיפוט עבירות ועזרה משפטית), תשל"ג-1972

1. תוקפן של תקנות-שעת-חירום (השטחים המוחזקים על ידי צבא-הגנה לישראל - סיפוט בעבירות ועזרה משפטית) תשכ"ז-1967¹, מאורך בזה עד יום ו' בשבת תשל"ד (31 בדצמבר 1973).

2. תחילתו של חוק זה הוא ביום כ"ו בשבת תשל"ג (31 בדצמבר 1972).

1. ק"ח 2069, תשכ"ז, עמ' 2741; ס"ח תשכ"ח, עמ' 20; ס"ח תשכ"ט, עמ' 32; ס"ח תשל"ל, עמ' 15; ס"ח תשל"א, עמ' 27; ס"ח תשל"ב עמ' 24.

דברי הסבר

ביום כ"ה בסיון תשכ"ז (2 ביולי 1967) התקין שר הבטחון את תקנות-שעת-חירום (עבירות בשטחים המוחזקים - סיפוט ועזרה משפטית), תשכ"ז-1967. הכנסת האריכה את תקפן של התקנות, בחקונות מסויימים, וביניהם גם תיקון חמך, עד סוף שנה זו.

התקנות מסדירות עניינים אלה:

(1) הגנת עזרה לבתי המשפט הצבאיים שהוקמו בשטחים המוחזקים בידי צבא-הגנה לישראל, כדי להעמיד לדין אנשים מישראל שעברו על צווי ממקד האזור (תקנה 4);

(2) מתן סמכות וקירה, חיפוש וכיוצא באלה לשוטרים בישראל לגבי עבירות שהן בנות עונשין בבתי המשפט הצבאיים בשטחים המוחזקים (תקנה 3);

- (3) מתן סמכות לסלטונות ישראל לבצע עונשים פליליים ומעצרים שהטילו
סלטונות הצבא בשטח המוחזק (תקנה 6);
- (4) מתן סמכות לבית משפט בישראל להפוט, לפי דיני מדינת ישראל, אדם
שבא מישראל לשטח המוחזק ועבר בו עבירה שהיא כח עונשין אילו בוצעה
בישראל (תקנה 2);
- (5) מתן סמכויות לסלטונות ישראל לעזור בישראל בהזמנתם ובהבאתם של עדים
לבתי משפט צבאיים בשטח המוחזק (תקנה 5);
- (6) מתן סמכות ליור המזפטיס להסדיר את עניני העזרה המזפטיס של הסלטונות
בישראל לבתי המשפט האזרחיים בשטחים המוחזקים (תקנה 7).
- מאחר שהצורך בתקנות בעינו עומד, מוצע להאריך את תקפן לשנה נוספת.

ודנה ונסח של התקנות כפי שתוקן על ידי הכנסת:

- הגדרות 1. בתקנות אלה -
- "אזור" - כל אחד מן השטחים המוחזקים על ידי צבא-הגנה לישראל;
"היום הקובע" - ב' בסיון תשכ"ז (10 ביוני 1967) או היום המוקדם
יותר בו נכנסו כוחות צבא-הגנה לישראל לאזור;
"מפקד" - מפקד כוחות צבא-הגנה לישראל באזור או בחלק ממנו או
מפקד אזור או חלק מאזור מטעם צבא-הגנה לישראל;
"בית משפט צבאי" - בית משפט שנחכונן על ידי מפקד.
- סמכות
בית
משפט 2. (א) בית משפט בישראל מוסמך לדון לפי הדין הישראלי אדם שנמצא
בישראל על מעיו או מחדלו ואירעו באזור ושהיו מהווים עבירה
אילו אירעו בתחום השיפוט של בתי-המשפט בישראל.
- (ב) תקנה זו חלה על מעשה או מחדל ואירעו לאחר היום הקובע, בין
ואירעו לפני תחילת תקנות אלה ובין ואירעו לאחריה.
- (ג) תקנה זו אינה חלה על מי שבוצע המעשה או המחדל היה תושב
של אחד האזורים.

(ד) הסמכות לדון אדם על-פי תקנה זו תהא בידי בית המשפט האזורי שיפוטו נמצא קרוב למקום בו נעברה העבירה או בבית המשפט שבאזור שיפוטו נמצא מקום מגוריו של הנאשם או נתפס הנאשם.

(ה) אין דנים אדם בישראל על מעשה או מחדל שזוכה או הורשע עליהם בפסק-דין שניתן בפניו בבית משפט צבאי או בבית משפט אחר באחד האזורים; אולם אם גרם המעשה או המחדל למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע כאמור בחל עבירה אחרת שבאותו מעשה או מחדל.

3. סמכויות של שוטר
סמכות שהוענקה לשוטר וחובה שהוטלה עליו לפי כל דין יחולו, בסינויים המחוייבים, גם לגבי עבירה שבית משפט בישראל מוסמך לדון בה לפי תקנה 2 ולגבי עבירה שבית משפט צבאי מוסמך לדון בה.

4. העברת נאשם לאזור
(א) קיים יסוד סביר להניח שאדם עבר באזור עבירה שבית משפט צבאי מוסמך לדון בה, והאדם נמצא בישראל, רשאי היועץ המשפטי לממשלה לצוות שהאדם ייעצר על ידי שוטר ויימסר באותו אזור בו נעברה העבירה בדרך ולרשות שיורה עליהם, כדי שיועמד הם לדין בבית משפט צבאי על אותה עבירה; והוא כשאינן להבטיח את החייבותו לדין בדרך אחרת.
(ב) היועץ המשפטי לממשלה רשאי לאצול סמכותו לפי תקנה זו, כולה או מקצתה, לפרקליט המדינה.

5. הזמנת עדים וביצוע
(א) הזמנה להעיד בבית משפט צבאי או להמציא לו מסמכים תומצא למי שנמצא בישראל בדרך חמציאים בישראל בדיון פלילי הזמנה להעיד או להמציא מסמכים.
(ב) אדם בישראל שהוצא נגדו צו הבהא על ידי בית משפט צבאי על אי החייבותו לפניו לשם מתן עדות או המצאת מסמכים, רשאי שוטר לעצרו ולמסרו בדרך ולרשות שנקבעו בצו ההבהא, על מנת שיתייצב לפני בית-המשפט הצבאי לשם מתן העדות או המצאת מסמכים.

- ביצוע
עונשין
ומעצר
6. (א) מי שנדון והוטל עליו עונש בבית משפט צבאי, יהא ענינו ניתן לביצוע בישראל בדרך המבצעים בישראל עונש שהוטל על ידי בית משפט, במידה שלא בוצע העונש באזור.
- (ב) מי שניתנו נגדו פקודת מעצר או צו מעצר באזור מכות סמכות שהוענקה על ידי מנכר או צו של מפקד, יהיו מעצרו והחזקתו במעצר ניתנים לביצוע בישראל בדרך המבצעים בישראל פקודת מעצר או צו מעצר.
- עזרה
משפטית
בענינים
אזרחיים
7. (א) סר המשפטים ראוי, בצו כללי או מסוייג, לקבוע הוראות בדבר -
(1) המצאתם בישראל של מסמכים שהוצאו בענינים אזרחיים על ידי בית משפט, בית דין, משרד ההוצאה לפועל או רשות אחרת באזור;
(2) אכיפתם וביצועם בישראל של פסקי-דין סופיים ושל צווים והחלטות אחרות שניתנו בענינים אזרחיים על ידי בית משפט, בית דין, משרד הוצאה לפועל או רשות אחרת באזור;
(3) הכרה ואיסור של מסמכים שהוצאו או אושרו על ידי רשות באזור.
- (ב) תקנה זו חלה על מסמכים, פסקי-דין, צווים והחלטות, בין שהוצאו, ניתנו או אושרו לפני היום הקובע ובין לאחריו.
- חמירה
סמכיות
8. תקנות אלה אינן גורעות מסמכיות לפי דין אחר.
- ה ח ס
9. לתקנות אלה ייקרא "תקנות-העת-חירות (הסמכים המוחזקים על ידי צבא-הגנה לישראל - סיפוט בבירות ועזרה משפטית)", תשכ"ז-1967.

מוכירות הממשלה

ירושלים, י"ז בחשוון תשל"ג
25 באוקטובר 1972

(334)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: הצעת חוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב)
(הוראות שעה), תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב) (הוראות שעה), תשל"ג-1972, אשר נוסחה על-פי תזכיר בשם זה שאושר ע"י ועדת השרים לענייני חקיקה בישיבתה ביום ו' באב תשל"ב (17.7.72) (החלטה מס. חק/78) וצורף לפרוטוקול החלטות הממשלה מיום י"ט באב תשל"ב (30.7.72) (החלטה מס. 833).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות הממשלה, יראוה כמאושרת ע"י הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב כ ר כ ה

מיכאל ירנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

חוק הבחירות לכנסת [נוסח מחולב] (הוראות דעה),

תשל"ג-1972

1. הוראות דעה. לשנת הפקנס שלגביה היום הקובע יהיה יום א' בניסן תשל"ג יחולו הוראות חוק הבחירות לכנסת (נוסח מחולב), תשכ"ט-1969⁽¹⁾, בינוניים אלה:

(1) בסעיף 1 לחוק האמור, בהגדרת "היום הקובע", במקום "א' בניסן" יבוא "א' באייר";

(2) בסעיף 54, במקום "ט"ו באב" יבוא "ט"ו באלול".

דברי הסבר

הבחירות לכנסת השמינית ייערכו בהתאם לסעיף 2 לחוק יסוד: הכנסת, בחודש חסון תשל"ד (אוקטובר 1973). עבודות ההכנה של פנקס הבוחרים לצורך בחירות אלה יתחילו כבר בסוף שנת 1972. אחת הבעיות בקשר לפנקס הבוחרים היא עדכון כתובת הבוחרים.

בחודש מאי 1972 נערך מפגש אוכלוסין במדינה, והנחונים שנתקבלו במפקד זה עזויים להיות לעזר רב בעדכון מעני הבוחרים.

כדי לאפשר עיבוד נתוני המפקד וקליטתם המירבית מוצע להאריך בחודש ימים את התקופה שבין עריכת המפקד לבין התחלת הפעולות להכנת פנקס הבוחרים לשנת הפנקס תשל"ג, וזאת על ידי דחיית כל המועדים הקשורים ביום הקובע של הפנקס בשנה וכיום היכנסו לחוקף. דחיה זו – אין בה כדי להשפיע על מועד יום הבחירות עצמו.

סעיף 1(1)

הגדרת "היום הקובע" אומרת כי הוא "יום א' בניסן שלפני שנת פנקס פלונית". בעקבות דחייתו יידחו כל המועדים הנקובים בחוק לפי מספר ימים לפניו או לאחריו, כאמור בחעיפים שתכנס מובא בזה:

1. ס"ח תשכ"ט, עמ' 103.

13. "קביעת אזורי קלפי
- בכל שנה, לא יאוחר מהיום ה-30 שלפני היום הקובע, תקבע הועדה המרכזית את התחומים אל אזורי הקלפי על פי הצעת ד"ר הפנים שתוגש לה לא יאוחר מהיום ה-60 שלפני היום הקובע.
26. פנקס שנתי
- לכל שנת פנקס יוכן פנקס בוחרים, שיכלול כל אדם שביום הקובע היה אזרח ישראלי והיה רשום, הוא ומענו, במרשם האוכלוסין כתושב ויום הולדתו ה-18 חל לא יאוחר מיום תחילתה של אותה שנת פנקס.
28. הכנת רשימות בוחרים
- לשם הכנת פנקס הבוחרים תוכן לכל אזור קלפי רשימה, שתכלול כל אדם שיום הולדתו ה-18 חל לא יאוחר מיום ט"ו באב שלאחר היום הקובע ושביום ה-61 שלפני היום הקובע היה אזרח ישראלי והיה רשום במרשם האוכלוסין כתושב אותו אזור.
32. מועד ההודעה ותכנה
- הודעות לפי סעיף 31 יישלחו בכל שנה תוך 45 ימים מהיום הקובע ובהן יצויינו -
- (1) שם משפחתו של האדם, שמו הפרטי, מענו ומספר זהותו במרשם האוכלוסין;
- (2) עובדת היותו רשום ברשימת בוחרים, מספר אזור הקלפי אשר לו הוכנה אותה רשימה, והישוב שבו נמצא אותו אזור קלפי.
33. הצגת הרשימות
- בכל שנה, מהיום ה-46 עד היום ה-55 אחרי היום הקובע, יציג ד"ר הפנים את רשימות הבוחרים לשנת הפנקס הקרובה, למען יוכל כל דורש לעיין בהן; ההצגה תיעשה בהתחשב עם הדרישות הדתיות לשמירת ימי המנוחה.
34. מקומות ההצגה ושעותיה
- לא יאוחר מהיום ה-37 אחרי היום הקובע תקבע הועדה המרכזית את מקומות ההצגה ושעות ההצגה בכל אחד מהם על פי הצעת ד"ר הפנים, שתוגש לוועדה לא יאוחר מהיום ה-7 אחרי היום הקובע.

35. הודעה על ההצגה
לא יאוחר מהיום ה-39 אחרי היום הקובע יפרסם הר הפנים, בכל העתונים היומיים והופיעו בתחום המדינה בראיפות במסך חנים עזר התדוים שלפני אותו יום, הודעה על ימי ההצגה, מקומותיה וזעזותיה.
37. רשימה נוספת
בכל ישוב זייז בו 10 אזורי קלפי או יותר תוצג, נוסף על רשימות הבוחרים ולא יאוחר מ-5 ימים לאחר היום הראשון להצגת רשימות הבוחרים, גם רשימה שתכיל את שמות כל הבוחרים של אותו ישוב לפי סדר האלף-בית של שמותיהם או לפי סדר מספר זהותם במרסם האוכלוסין; רישום או אי-רישום ברשימה נוספת זו, אין בו כדי להקנות או לשלול זכות הצבעה.
39. מסירת הרשימות לחברי הועדה המרכזית
לא יאוחר מהיום ה-46 אחרי היום הקובע ימסור הר הפנים לכל אחד מחברי הועדה המרכזית העתק מכל רשימות הבוחרים.
40. בקשות ועררים
עד היום ה-65 אחרי היום הקובע רשאי כל אדם להגיש לר הפנים -
(1) בקשה בכתב לתקן פרטים המתייחסים אליו שנרשמו ברשימת הבוחרים באופן לא נכון, או בקשה להוציא את שמו מרשימת הבוחרים שבה הוא כלול ולכלול ברשימת הבוחרים של אזור קלפי שבתחום ישוב אחר שהוא תושב בו בהתאם להודעה שנמסרה לפי חוק המרסם;
(2) ערר מנומק בכתב על שהוא לא נרשם בפנקס, או על שהוא או זולתו נרשם בפנקס לא כדין.
41. דין הודעה למרסם האוכלוסין
בוחר אחר בתקופה שבין היום ה-60 שלפני היום הקובע לבין היום הקובע נמסרה לגביו הודעה לפי חוק המרסם, הנוגעת לפרט מהפרטים המפורטים בסעיף 29 או בדבר הענקת האזרחות הישראלית או שלילתה או בדבר מותו של הבוחר, יראו את ההודעה, לענין סעיפים 44 עד 53, כאילו היתה בקשה או ערר שהוגשו כדין לפי סעיף 40 וכאילו הרישום ברשימה שהוכנה לפי סעיף 28 נרשם באופן לא נכון או לא כדין.

42. בקשות של חברי מועצות של רשויות מקומיות (א) חבר מועצה של עיריה או של מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית, רשאי להגיש לשר הפנים, עד היום ה-65 אחרי היום הקובע, בקשה להוציא את שמו של בוחר מרשימת הבוחרים שבה הוא כלול ולכללו ברשימת הבוחרים של אזור קלפי שבתחום ישוב אחר שהוא תושב בו.
- (ב) אל הבקשה יצורפו ראיות בכתב על מענו של הבוחר; העתקי הבקשה והראיות יישלחו לבוחר בדואר רשום לפי המען הרשום במרשם האוכלוסין והמען החדש כמפורט בבקשה.
44. הכרעת בקשות ועררים שר הפנים יכריע בבקשות ובעררים שהוגשו כאמור ויודיע את החלטתו בכתב למבקש או לעורר - ואם הבקשה או הערר נגעו לזולת, גם לו - עד היום ה-80 אחרי היום הקובע.
45. מסירת רשימות לא יאוחר מהיום ה-94 אחרי היום הקובע ימסור שר הפנים לכל אחד מחברי הועדה המרכזית -
- (1) רשימה של שמות הבוחרים שהחליט להוסיף לרשימות הבוחרים של אזורי קלפי שבתחום ישוב פלוני לאחר שהוצאו מרשימות הבוחרים של אזורי קלפי שבתחום ישוב אחר כתוצאה מבקשות לפי סעיפים (1)40 ו-42;
- (2) רשימה של שמות הבוחרים שהחליט להוסיף לרשימות הבוחרים כתוצאה מעררים לפי סעיף (2)40.
46. ערעור מי שהגיש בקשה או ערר - ואם הבקשה או הערר נגעו לזולת, גם הזולת - רשאי, עד היום ה-99 אחרי היום הקובע, לערער לפני בית משפט מחוזי על החלטת שר הפנים או על שלא קיבל הודעה על החלטת שר הפנים, וכל חבר הועדה המרכזית רשאי לערער כאמור על החלטת שר הפנים להוסיף שם של בוחר לרשימת בוחרים אם כתוצאה מבקשה לפי סעיפים (1)40 או 42 ואם כתוצאה מערר לפי סעיף (2)40.

49. הרכב בית משפט לפסק הדין בית המשפט המחוזי ידון בערעור בשופט אחד; פסק דינו יהיה סופי ואין לערער עליו; פסק הדין יינתן ויימסר לאחר הפנים עד היום ה-113 אחרי היום הקובע.
53. השלמת הרשימות ומתן הודעה עד היום ה-127 אחרי היום הקובע יתקן ויחלים עד הפנים את רשימות הבוחרים בהתאם להחלטותיו לפי סעיף 44 ולפסק דין לפי סעיף 49; כל אדם ששמו נוסף לרשימת בוחרים על פי פסק דין, יודיע לו עד הפנים על כך עד היום ה-150 אחרי היום הקובע.
54. ראשית תקפו של הפנקס פנקס הבוחרים, כפי שתוקן והושלם כאמור, ייכנס לתקפו ביום ט"ו באב שלאחר היום הקובע; עד הפנים יפרסם הודעה על כך ברשומות.
55. רשימת סינויים לא יאוחר מהיום ה-135 אחרי היום הקובע ימסור עד הפנים לכל אחד מחברי הועדה המרכזית רשימה של כל הסינויים שחלו בפנקס הבוחרים כתוצאה מבקשות, עררים או ערעורים לפי פרק זה.
68. מקום קלפי (ג) לא יאוחר מהיום הקובע תקבע הועדה המרכזית את מקומות הקלפי לסגת הפנקס הקרובה, על פי הצעת עד הפנים שתוגש לו עד לא יאוחר מהיום ה-60 שלפני היום הקובע.

סעיף 1(2)

- סעיף 54, שגם בו מוצע להכניס שינוי לחנת תשל"ג, מורה לאמור:
54. "ראשית תקפו של הפנקס פנקס הבוחרים כפי שתוקן והושלם כאמור, ייכנס לתקפו ביום ט"ו באב שלאחר היום הקובע; עד הפנים יפרסם הודעה על כך ברשומות."

יזוין כי חול שינוי רק במועד לראשית תקפו של הפנקס, אבל לנת הפנקס תימסר כפי שהיא קבועה בחוק, ותסתיים ביום י"ד באב.

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ז בחשוון תשל"ג
25 באוקטובר 1972

(333)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: הצעת חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה
בנאיות (תיקון מס. 2), תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות
(תיקון מס. 2), תשל"ג-1972, אשר בוססה על-פי תזכיר בשם זה שאושר
ע"י ועדת השרים לענייני חקיקה בישיבתה ביום א' בחשוון תשל"ג (9.10.72)
(החלטה מס. חק/10), וצורף לפרוטוקול החלטות הממשלה מיום י"ד בחשוון
תשל"ג (22.10.72) (החלטה מס. 114).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול
החלטות הממשלה, יראוה כמאושרת ע"י הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף
33 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב ב ר כ ה

מיכאל ארנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

74

•

•

חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות

(תיקון מס' 2), תשל"ג-1972

- שינוי הגדרה
1. (א) במעיף 1 לחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, תשכ"ט-1969¹ (להלן - החוק העיקרי), במקום "הסרים" - סר הסיכון וסר העבודה" יבוא "סר" - סר הסיכון.
- (ב) בכל מקום בחוק העיקרי שנאמר בו "הסרים" יבוא "סר", והצורות הדקדוקיות שבקבעות המלה ישתנו לפי זה.

דברי הסבר

סרי הסיכון והעבודה הם הסרים הממונים במסותף על חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, תשכ"ט-1969, והם ממנים במסותף את רשם הקבלנים, מתקינים תקנות לביצוע החוק וכו'.

על אף שיתוף הפעולה המלא הקיים בין סרי המסרדים, מחייבת סותפות זו דיונים והבהרות ממסרד אחד לסרי, והדבר מביא בהכרח לעיכוב בהפעלת החוק ופוגע ביעילותו וביעילות פעולותיו של הרשם.

לכן, יהיה זה לטובת העניין, אם על חוק זה יהיה סר הממונה סר הסיכון בלבד ומסרדו ירכז את כל העניינים הכרוכים בהפעלתו.

1. ס"ח תשכ"ט, עמ' 218.

מזכירות הממשלה

ירושלים, י' בחשוון תשל"ג
18 באוקטובר 1972

סודי ביותר

(332)

עותק מס 99 מתוך 30

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: טיעונים בענין תביעת "פן אמריקן"
בקשר לפיצוץ מטוס ג'מבו שלה

ראש הממשלה ביקשתני להפנות את תשומת לבכם להערות הנאות מאת מר מאיר עמית בקשר לב"ל, וכן ללוטה:

" בקלעתי להעיד (לפי בקשת היועץ המשפטי של משרד החוץ) בתביעת Pan American נגד חברת הביטוח בקשר לבזק שנגרם לה, כאשר פוצץ מטוס ג'מבו ע"י אנשי החזית העממית לשחרור פלסטין.

הטעון העיקרי של חברת הביטוח המסרבת לשלם את הבזק הוא כי פיצוץ המטוס היה Warlike Operation ולכן הם פטורים.

טעון זה מזיק לנו באורח עקרוני ואנו מעוניינים, לכן, לסייע ל-Pan American (בעצם זו הממשלה האמריקנית, אשר תצטרך לשלם את הבזק באם אכן יוכח כי הפעולה הייתה "פעולה מלחמתית").

אבי מליט תמצית של בקורות הטיעון הנגדיות, המסתמכות לא במעט על הכרזות שרי ממשלת ישראל. הכרזות אלה כורכות את פעולות חסרור ער פעולות מלחמה רגילות.

לדעתי, אנו גורמים בכך בזק רב לעצמנו וכדאי לתת את הדעת על אבחנה יותר ברורה בין פעולות חסרור רסן ובין פעילות מלחמתית.

ב ב ר כ ה

מכאל ארנון

4. Israeli Reaction to the Palestinian Groups

The Israeli Government has condemned the activities of the Palestinian guerrilla organizations as terroristic and criminal in nature. We do not understand that Israel regards itself to be technically "at war" with the PFLP or any other Palestinian guerrilla group in the international legal sense. For example, it does not accord prisoner of war status to captured fedayeen, who are tried in military tribunals under legislation granting emergency powers enacted during the 1948 war.

Nevertheless, by deed and word Israel has consistently regarded the attacks by the terrorist groups as warlike and as part of the hostilities confronting it from the surrounding Arab world.

not in the legal sense

The Arab-Israeli Armistice Agreements of 1949 used words similar to some of those contained in the insurance policies. Thus in Article II, Paragraph 2 of the Armistice Agreements it is provided that:

"No element of the land, sea or air military or paramilitary forces of either Party, including non-regular forces, shall commit any warlike or hostile act against the other;"

and Article IX refers to "armed force, regular or irregular," in connection with the exchange of prisoners

(underscoring added). Israel has consistently claimed that attacks by Arab forces, including those by the guerrilla organizations, were "warlike" or "hostile" acts and violations of the Armistice Agreements.

During the period following the Six Day War of June 1967 when the Palestinian resistance movement became more active, the Israeli Ambassador to the United Nations consistently took the position in letters and speeches to the Security Council that the terroristic groups were engaged in "active warfare against Israel" (e.g., Security Council Doc. No. S/8556, 4/23/68). The Ambassador stated in that document that

"The Arab States admit their direct political and military engagement in the organization, training, supply and direction of these operations . . . and to the support, encouragement and continuation of this policy."

In other submissions to the U.N. Security Council, the Israeli Ambassador referred to the terrorist organizations and complained in the following terms: "this warfare is pursued from Jordanian territory" (S/8756); "terror warfare organizations which enjoy a semi-official status in Jordan" (S/8865); "terror warfare organizations operating against Israel" (S/8912); "continuous warlike acts against Israel" (S/8912); and "unabated warfare" (S/8720).

The Israeli Ambassador advised the United Nations in March 1969 (S/9065) that "numerous attacks had been launched in Jordan, by regular and irregular forces . . . Armed bands, terrorists and saboteurs are openly subsisting in Jordan from territory of which they pursue terror warfare against Israel". In the same month the Ambassador referred to a number of terrorist acts against women and children as "this warfare" (S/9122).

In August 1969 the Israeli Ambassador advised the Security Council (S/9387) that:

"It is generally known that Lebanon harbours on its territory, and particularly in its southern region bordering with Israel, considerable concentrations of irregular forces which are engaged in waging terror warfare against Israel."

With specific reference to hijackings, the Israeli Ambassador made the following statement to the Security Council on December 29, 1968:

"After the hijacking of our aircraft last July [by the PFLP] . . . there was reason to expect that, in the light of the harsh reaction of world public opinion and of the organizations concerned with civil aviation, the Arabs would desist from this particularly vicious form of terror warfare." (S/Pv. 1460).

As to the September 1970 hijacking involved in the case at bar, the Israeli Ambassador advised the Security Council by letter dated September 23, 1970 (S/9948) that the destruction of the aircraft was accomplished by a terror organization which "enjoys wide freedom of operations

and the active support and collaboration of Arab Governments in their own countries and through their official and public machinery abroad". He said that the Arab Governments "have repeatedly and publicly glorified and encouraged those who perpetrate these acts". In the same letter, the Ambassador referred to "the terror warfare waged against Israel's civilian population with the participation and support" of Arab Governments.

The Israeli Embassy in Washington has issued several papers in which the Palestinian organizations were referred to in similar terms. For example, on December 4, 1968 the Embassy released a policy background paper on "The Implications of Jordan's Pact with the Terror Organizations" in which it is stated that the Katyusha rocket attacks by terror organizations "represents a further escalation of the border warfare". The paper refers to "persistent acts of aggression . . . by regular or irregular forces". The paper calls these activities "continuous warlike acts against Israel". On February 20, 1969 the Israeli Embassy issued a policy background paper entitled "The Attack at Zurich - Where It Fits In". Referring specifically to the PFLP attacks on El Al planes at Zurich and Athens and the PFLP hijacking of an El Al plane to Algiers, the paper states that:

"The assaults that have taken place on Israeli planes in foreign airports are part of a general Arab terror pattern."

It is stated that Arab terror against Israel is not new but was a phenomenon of the pre-State era and has continued in the 1950s and 1960s. It is further stated that "Terrorism is represented as the continued warfare of Arab States which consider their regular armies incapable of resuming the fight at this stage."

On March 18, 1969 the Israeli Embassy in Washington issued highlights from an address by Prime Minister Golda Meir on presenting her cabinet to the Knesset on March 17, 1969. In that speech the Prime Minister stated that although both sides consented to a cease-fire following the Six-Day War, "In truth, the war is not yet over As far as violations of the ceasefire are concerned, we are not prepared to distinguish between aggression waged by regular armies and acts of murder and sabotage perpetrated by terrorist organizations."

Israel has compensated her citizens for attacks by the terrorist organizations under a War Damage Compensation Tax Law (1951), reenacted as part of the Property

Tax and Compensation Fund Law (1961).^{*} "War damage" is defined as

"physical damage caused to property by war operations of the regular army of the enemy or by other hostile acts or by war operations of the Defense Army of Israel."

The phrase "other hostile acts" has been interpreted by the Ministry of Finance as extending the definition of the first part of the section, which deals with damage caused by regular forces of the enemy, to damage caused by Arab terrorist organizations. Compensation of many millions has been awarded under this statute, including compensation for damage outside Israel to Israeli property.

A similar legislative provision exists with respect to victims of "hostile acts" who suffer bodily injury. The first law on this subject was the Border Victims (Benefits) Law, 1956, which reflected the factual situation of the time when any injury of this kind was likely to have been caused near the border by infiltrators or by shooting from over the border. Grants were restricted to persons who resided or were employed in a border area.

* The series of laws on this subject which were passed in Israel were preceded by the War Insurance Ordinance which was enacted by the British Mandatory Government of Palestine following the outbreak of World War II. On November 10, 1941, the War Risk Insurance Ordinance (Ordinance No. 31, 1941) was promulgated. This Ordinance was based on the British War Risk Insurance Act of 1939, the Landlord and Tenant (War Damage) Act, 1939 and the War Damage Act, 1941.

The latest law is the Grants to Victims of Hostile Acts Law, 1970. The term "hostile acts" is one of the basic terms of this Law and is defined as follows:

(1) Injury from hostile acts of military, semi-military or irregular forces of a state hostile to Israel, from hostile acts of an organization hostile to Israel or from hostile acts carried out in support of any of the foregoing, representing them or on their behalf or with the object of promoting their objects (all of which shall hereinafter be called "enemy forces").

(2) Accidental injury by a person as a result of hostile acts of enemy forces or accidental injury in circumstances in which there is a reasonable fear that a hostile act as aforesaid would take place.

(3) Injury from a weapon which was intended for the hostile acts of enemy forces or injury from a weapon which was intended against such an act, even if it was not operated, excluding an accident in which a person of 18 or over was injured while carrying out a crime or other offence in which there is malice or criminal negligence.

The explanatory note to the Bill explains that the new law was enacted to deal with the situation arising after the Six Day War when hostile acts took place all over the country and not just at the border.

In the explanatory notes to Section 1, it is specifically stated that hostile acts include not only the forces of a state hostile to Israel but also of an organization hostile to Israel and any infiltrator, together with their collaborators and agents.

30-700-22-1
Thus for purposes of compensation, whether for bodily injury or for damage to property, no distinction is drawn between the hostile acts of regular armies and those of terrorists. •

Israel has consistently made retaliatory or reprisal attacks on the neighboring Arab countries following Palestinian guerrilla attacks in Israel or against Israeli property and citizens. These attacks have involved air strikes, infantry incursions and naval operations.

For example, in December 1968 the PFLP attacked an El Al plane on the ground at Athens. Several days later, in direct retaliation for that act by the PFLP, the Israeli armed forces attacked Beirut Airport. Landing men by helicopter, the Israeli forces destroyed 13 commercial airliners. In another litigation in England, Lloyds stipulated that both the raid on Beirut Airport by the Israelis and the damage and injury done by Arabs (i.e. the PFLP) to the El Al plane in Athens were "in the course of the conflict between Israel and Arab states" (Banque Sabbag S.A.L. v. Hope, [1972] 1 Lloyd's Rep. 253 (Q.B. 1972)). It was no less in the course of the conflict between Israel and Arab states that the PFLP destroyed the Pan American plane in September 1970.

It is significant to the issues in this case that Prime Minister Meir called the Palestinian guerrilla attack on the Israeli Olympic Team in Munich "warfare". She said:

"We must deploy ourselves for this warfare even more than we have done up till now - methodically, in knowledge and resolution, with everything required for this far-flung and dangerous front line." (New York Times 9/13/72 p. 3)

Israel's Chief of Staff, Lieutenant General David Elazar, stated that the Munich killers and the wave of attacks on Israel's borders "were part of a continuous war". (New York Times 9/11/72 p. 12)

Abba Eban said on September 16, 1972:

"... the P.L.O. ... El Fatah maintain that they are at war with Israel. This is their definition, and I regret to say it is correct, ..."

On the same day Mr. Eban also said:

"The P.L.O. and El Fatah say they are at war with Israel. They are at war with us. ..."

We have read only within days of the reprisal attacks by the Israeli Defense Forces into Lebanon, in which significant casualties were inflicted.

In the perspective of these events it is clear that the PFLP attack on Pan American's aircraft was inextricably intertwined with the Arab-Israeli conflict,

עדות 30 מתוך 22 עותקים
which has spawned such widespread fighting over so many years. The destruction of the plane not only resulted directly from such fighting, but was a key stroke by one of the warring Arab groups to stop peace talks, to condemn and possibly to halt or slow down U. S. military support of Israel and generally to strengthen the resolve and morale of the Palestinians. It also formed a critical element in the civil war in Jordan, to paraphrase Secretary Rogers' report to Congress.

On these facts, which are only summarized above, we submit that the loss of the 747 was not caused by "riot" or "civil commotion", but rather by one of the perils included in the war risk clauses involved in this case. This does not relieve Lloyds from liability, for Lloyds' policy includes those other war risk clauses. However, it is clear that as between the all risk policy and the FAA policy, the FAA policy covers for the \$10,000,000 balance. Not only did the FAA policy contain the ordinary war risk clauses of "war, invasion . . . civil war, rebellion, revolution or insurrection, military or usurped power," etc., but it covered specifically "destruction . . . by any independent unit or individual engaged in irregular warfare."

מזכירות הממשלה

ירושלים, י' בחשון תשל"ג
18 באוקטובר 1972

(331)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: הצעת חוק הסדרי משפט ומינהל (תיקון), תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק הסדרי משפט ומינהל (תיקון), תשל"ג-1972, אשר
נוסחה על-פי תזכיר בשם זה שאושר על-ידי ועדת השרים לעניני חקיקה
בישיבתה ביום ו' באב תשל"ב (17.7.72) (החלטה מס. חק/77) וצורף לפרוטוקול
החלטות הממשלה מיום כ' באלול תשל"ב (30.7.72) (החלטה מס. 832).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות
הממשלה, יראוה כמאושרת על-ידי הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33
בתקבון לעבודת הממשלה.

ב כ ר כ ה

מיכאל ארנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

חוק הסדרי משפט ומינהל (תיקון),

תשל"ג-1972

תיקון
סעיף
5

1. בסעיף 5 לחוק הסדרי משפט ומינהל (נוסח משולב), תשל"ל-1970⁽¹⁾ - במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) מקרקעין הנמצאים בחשט תחילתו של צו החלת המשפט, ובזמן מן הזמנים בין הקמת המדינה לבין היום שבו עבר השטח לחזקת צבא-הגנה לישראל היו מוקנים לאדם, לרשות או לגוף כאמור בסעיף קטן (א), או היו בהחזקתם או בניהולם, יהיו לנכסי המדינה מיום תחילתו של צו החלת המשפט, אם נחמלא בהם אחד מאלה:

(1) לפני היום שבו עבר השטח להחזקת צבא-הגנה לישראל נרכשו לצרכי ציבור לפי הדין שהיה חל על השטח אותה שעה;

(2) הוחל לגביהם בהליכים של רכישה לצרכי ציבור לפי הדין שהיה חל על השטח אותה שעה וביום תחילתו של הצו נועדו לשמש לצרכי ציבור כמשמעותם בסעיף 188(ב) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965⁽²⁾ (בסעיף זה - הסעיף המגדיר);

(3) בתקופה שבין הקנייתם לאדם, לרשות או לגוף כאמור בסעיף קטן (א), תחילת ההחזקה בהם בידיהם או ניהולם בידיהם לבין תחילת או החלת המשפט - הוחל להקים או הוקם עליהם בנין או מיתקן המיועדים לשמש לצרכי ציבור כמשמעותם בסעיף המגדיר.

(ה) מקרקעין שהיו לנכסי המדינה לפי סעיף קטן (ד), יחושבו הפיזאיים בעדם לפי חוקים ביום תחילתו של צו החלת המשפט, או ביום כ"ט באב תשכ"ח (23 באוגוסט 1968), הכל לפי המאוחר יותר; ואם נחמלאו במקרקעין התנאים המפורטים בפסקה (3) לסעיף קטן (ד) - לא יבוא בחשבון הפיזאיים חוויים של הבנין או של המיתקן שמדובר בהם באותה פסקה.

1. תשל"ל, עמ' 138.
2. תשכ"ה, עמ' 303.

דברי הסבר

החוק המוצע מטרתו לתקן את ההוראה בחוק הסדרי משפט ומינהל (נוסח משולב), תש"ל-1970, העוסקת באחרור מקרקעין שהיו נמצאים בטיפולו של הממונה על רכוש האויב הירדני, עודם שהותל המצפס הישראלי על מזרח ירושלים. סעיף 5 לחוק, העוסק באחרור מקרקעין, מורה לאמור:

"5. (א) מקרקעין הנמצאים ביטח תחילתו של צו החלת המשפט, וערב היום שבו

עבר המשפט להחזקת צבא-הגנה לישראל הם היו מוקנים לאדם אחר עלטונות המדינה המצפס היה תפוס בידיה למעשה מינו אותו לממונה על רכוש האויב או לבעל תפקיד או מוצר דומה, או היו מוקנים לרשות מרציוותיה של אותה מדינה או לגוף מבטליטתה אחר אותו אדם הקבירם להם - מוקנים, מיום תחילתו של הצו, לאפוסטרופוס הכללי ייעשה בהם כאמור להלן בסעיף זה.

(ב) האפוסטרופוס הכללי יחחרר, בתעודה תחומה בידו, את המקרקעין למי שהיה בעלם לפני שהוקנו לאדם האמור בסעיף קטן (א), או לחליפו של אותו בעל, לפי בקשתם; כל עוד לא שוחררו המקרקעין, יעשה בהם האפוסטרופוס הכללי כפי שהוא רצאי לעשות במקרקעין של נעדר לפני תקודת האפוסטרופוס הכללי, 1944, והוראותיה של תקודה זו יחולו לענין סעיף זה.

(ג) נרכשו המקרקעין לצרכי ציבור לפי כל חוק לאחר תחילתו של צו החלת המשפט ובטרם שוחררו, יחולמו הפיצויים המגיעים לפי אותו חוק בעד הרכיזה לידי האפוסטרופוס הכללי ייעשה בהם, בצינויים המחוייבים, כהתאם לסעיף קטן (ב).

(ד) כללו המקרקעין בנין ציבורי שנבנה לאחר שהוקנו לאדם האמור בסעיף קטן (א) ולפני תחילתו של צו החלת המשפט, יהיו המקרקעין נכסי המדינה, והפיצויים בעדה יחושבו לפי ערך הקרקע בלבד כשהיא פנויה ביום תחילת חוק זה או ביום תחילתו של הצו, הכל לפי המאוחר יותר.

הנסיון הוכיח כי ההוראה המגבילה הפיכת המקרקעין לנכסי המדינה רק למקרים שבהם הוקם מבנה ציבורי של המקרקעין, אינה מספיקה, אלא יש צורך

לקבוע הוראה דומה גם לגבי מקרקעין אשר לפני תחילת צו ההחלה נרכשו לצרכי ציבור או להחל לפני אותו מועד ברכישתם לצרכי ציבור - והם מיועדים לשמש לצרכי ציבור גם לאחר צו ההחלה. מקרקעין מהסוגים האמורים אין אפשרות ואין הצדקה לחזור לבעלים, והדעת נוחתה כי הם ימשיכו לשמש לצרכי ציבור בלא שתוטל חובה להחזיר אותם לבעלים.

מוצע איפוא לקבוע כי לא רק מקרקעין שבפועל הוקם עליהם בנין לצרכי ציבור לפני תחילת הצו, אלא גם מקרקעין שנרכשו או הוחל ברכישתם לצרכי ציבור לפני תחילת הצו, יהיו לנכסי המדינה מתאריך צו ההחלה, אם הם היו מיועדים לצרכי ציבור ביום תחילת הצו.

מוצע גם לקבוע כי ההוראות - יחולו גם לגבי מקרקעין שהממונה החזיק בהם או ניהל אותם למעשה, אף אם לא הוקנו לו כדין.

לחתי ההרחבות יבסעיק קטן (ד), לגבי הרכישה ולגבי הניהול המעשי, יהיו החלטות גם לענין הפיצויים. עד עתה רק מי ייבנה בנין ציבורי על מקרקעין זכה לבך הפיצויים יחשבו לפי הערך המאוחר, כל יום תחילת החוק או הצו, ואם הקרקע נמצאה פנויה לא זכה אלא במה שהפקידה הרשות המקיפה אצל הממונה על נכסי האויב. לפי החוק המוצע יהיה זכאי כל בעל מקרקעין שמדובר בו בסעיף - בין ייבנה בנין ציבורי על המקרקעין ובין רק נרכשו המקרקעין או הוחל ברכישתם, בין שהוקנו לממונה כדין ובין שהממונה רק החזיק בהם או ניהל אותם למעשה - לפיצויים לפי הערך המאוחר.

אכן נראה הסייג הקיים, ואין מביאים בחשבון הפיצויים את הבנין שהוקם, אלא מחשבים את ערך הקרקע כשהיא פנויה - אבל המועד הקובע, גם לחישוב זה, הוא יום תחילת החוק או הצו.

מוכירות הממשלה

ירושלים, י' בחשוון תשל"ג
18 באוקטובר 1972

(330)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: הצעת חוק הבוררות (תיקון), תשל"ג - 1972

מצורפת בזה הצעת חוק הבוררות (תיקון), תשל"ג-1972, אשר בוססה על-פי תזכיר בשם זה שאושר על-ידי ועדת השרים לענייני חקיקה בישיבתה ביום כ"ד בתשרי תשל"ג (2.10.72) (החלטה מס. חק/5) וצורף לפרוטוקול החלטות הממשלה מיום ז' בחשוון תשל"ג (15.10.72) (החלטה מס. 84).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות הממשלה, **ירצוה** כמאושרת על-ידי הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב נ ר כ ה

מיטאל ארנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

1000

1000

1000

1000

1000

חוק הבוררות (תיקון), תשל"ג-1972מבוא

החוק המוצע בא לתקן את חוק הבוררות, תשכ"ח-1968, כדי להסדיר את הפעלתן של אמנות בינלאומיות בדבר הכרתם ואכיפתם של פסקי בוררות-חוץ, ובמיוחד האמנה שנחתמה בניו-יורק ביום 10 ביוני 1958. ממזלת ישראל אישרה את האמנה עוד בשנת 1959, אך להוראותיה שרם ניתן תוקף של חוק.

אמנת ניו-יורק דנה בהכרתו של פסק בוררות שניתן במדינה בעלת האמנה ובאכיפתו במדינה אחרת כאמור. ההכרה בפסק בוררות משמעותה שרואים את הפסק כמעשה בית דין בין הצדדים לבוררות. כל צד יכול להסתמך על פסק הבוררות בפני כל בית משפט בלי שיצטרך להביא ראיה לדבריו האמורים בו, ובלבד שהפסק הוגש כשהוא מאומת כדין. העובדות הנקבעו בפסק הבוררות רואים אותן כנכונות, וזכויות הצדדים וחיוכיהם, כפי שהוחלט עליהם בפסק, רואים אותם כמחייבים את הצדדים, ללא אפשרות של דיון בהם מחדש בבית המשפט. לפי האמנה אין לסרב הכרה או אכיפה של פסק בוררות אלא אם נתקיימה בו אחת העילות שפורשו באמנה. עילות אלה אינן חופפות את העילות שפורשו בסעיף 24 לחוק הבוררות, תשכ"ח-1968, אך דומות להן במהותן, כגון שהסכם הבוררות אינו בר-חוקף, שהפסק ניתן מאת בורר שלא נתמנה כדין, או שהבורר פעל ללא סמכות.

חוק הבוררות (תיקון), תשל"ג-1972

1. תיקון סעיף 1 לחוק הבוררות, תשכ"ח-1968¹ (להלן - החוק העיקרי), אחרי הגדרת "פסק בוררות" יבוא:

"פסק בוררות-חוץ" - פסק בוררות שניתן מחוץ לישראל;".
2. אחרי סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא:

"פסק בוררות-חוץ" 29א. בקשה לאישור או לביטול פסק בוררות-חוץ שחלה עליו אמנה בינלאומית שישראל צד לה והיא קובעת הוראות בענין הנדון, חוגש ותידון בהתאם לאותן הוראות ובכפוף להן.
3. אחרי סעיף 39 לחוק העיקרי יבוא:

"שמירת דינים" 39א. אין בהוראות חוק זה כדי למנוע עיכוב הליכים, אישור וביטול פסק בוררות על פי חוק זה, אף אם חל על הסכם הבוררות דין חוץ, או שפסק הבוררות הוא פסק בוררות-חוץ, שלא חלה עליהם אמנה כאמור בסעיפים 6 או 29א או שאין באמנה הוראות כאמור שם.
4. אחרי סעיף 41 לחוק העיקרי יבוא:

"ביצוע ותקנות" 42. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, ובין השאר רשאי הוא לקבוע סדרי דין מיוחדים במידה שהדבר דרוש לקיום אמנה בינלאומית שישראל צד לה.
5. ביטול פקודת הבוררות (פסקי בוררות של חו"ל), 1934² - בטלה.

1. ס"ח תשכ"ח, עמ' 184.
2. ע"ר 1934, חוס' 1, עמ' 165.

דברי הסבר

סעיף 1

המבחן של תחולת אמנת ניו-יורק על פסק בוררות הוא שהפסק ניתן במדינה בעלת האמנה, זולת המדינה שבה מבוצעת הוראתו או אכיפתו. הסעיף נותן חוקף למבחן זה כחלק מדיני מדינת ישראל.

סעיף 2

סעיף זה מאפשר הלכה למעשה את ביצוען של אמנת ניו-יורק ושל כל אמנה שישראל תהיה צד לה והמסדירה אישור של פסק בוררות-חוץ. אחרי ביטול פקודת הבוררות (פסקי בוררות של חו"ל), 1934 - לפי סעיף 5, ישמש הסעיף המוצע גם יסוד לביצוע אמנת ג'נבה בדבר ההוצאה לפועל של פסקי בוררות-חוץ, משנת 1927, שישראל צד לה.

סעיף 3

סעיף זה דן בסמכויות של בית המשפט לעכב את ההליכים בבוררות ולאשר או לבטל פסק בוררות כשאמנות בין-לאומיות שישראל צד להן אינן חלות על הסכם הבוררות או הפסק, הכל לפי הענין, או כשאין באמנות אלה הוראה בדבר עיכוב ההליכים בבוררות הנדונה הליכים בפני בית המשפט או בדבר ביטול של בוררות הנדון בהליכים כאמור. מוצע להבהיר שיהיו לבית המשפט סמכויות אלה אף על פי שעל הסכם הבוררות חלים דיני חוץ או שהפסק ניתן בחוץ-לארץ.

וזה נוסח סעיף 6 להוק העיקרי שהסעיף המוצע מזכיר אותו:

6. הוגשה תובענה לבית משפט בסכסוך שהוסכם למסרו לבוררות וחלה על הבוררות אמנה בין-לאומית שישראל צד לה והאמנה קובעת הוראות בענין עיכוב הליכים, ישתמש בית-המשפט בסמכותו לפי סעיף 5 בהתאם לאותן הוראות ובכפוף להן."	"עיכוב הליכים על-פי אמנה בין לאומית"
---	--------------------------------------

סעיף 4

החוק הקיים אינו קובע דבר המספיק ממונה על ביצועו ואף אינו מעניק לו סמכות להתקין תקנות. הסעיף המוצע דרוש כדי להחליט את ביצועו של ההתייבויות בין-לאומיות במישור של בוררות חוץ.

בדרך כלל יכולו על אכיפתו של פסקי בוררות-חוץ תקנות סדרי הדין בעניני בוררות שהתקנו לפי חוק בתי המשפט, תשי"ז-1957; אולם יתכן שיחגלה צורך בהתאמות ותינויים לגבי פסקי-חוץ, ולכן מוצע להסמיק את דר המספיק להתקין תקנות לפי חוק הבוררות.

סעיף 5

פקודת הבוררות (פסקי בוררות יל חו"ל), 1934, כל מטרתה היא לתת חוקף לאמנת ג'נבה מזנת 1927 ולפרוטוקול יל ג'ניבה בדבר סעיפי בוררות מזנת 1923. במידה ישראל עדיין קצורה בפרוטוקול זה, ניתן לקיים את ההתייבויות ילה לפי סעיף 6 יל החוק העיקרי.

אמנת ניו-יורק לא ביטלה להלוטין את אמנת ג'ניבה. מצד אחד אין זהות בין בעלי הסכמי ג'ניבה לבין בעלי אמנת ניו-יורק. מצד שני מסויכים הסכמי ג'ניבה להול גם בין בעלי אמנת ניו-יורק, את כי במידה מצומצמת. סימן 7 לאמנת ניו-יורק קובע שהסכמי ג'ניבה בטלים בין בעלי אמנת ניו-יורק "מסעה שיהיו קצורות באמנת זו ובמידה שיהיו קצורות בה."

כאמור, החוק המוצע מפסיד גם את השפעת אמנת ג'ניבה; לכן אין צורך עוד בקיום הפקודה, ומוצע לבטלה.

מוכירות הממשלה

ירושלים, י' בחשוון תשל"ג
18 באוקטובר 1972

(329)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הגדון: הצעת חוק לתיקון פקודת השותפויות
(מס. 3), תשל"ג - 1972

מצורפת בזה הצעת חוק לתיקון פקודת השותפויות (מס. 3), תשל"ג-1972, אשר נוסחה על-פי תזכיר בשם זה שאושר על-ידי ועדת השרים לעניני חקיקה בישיבתה ביום כ"ד בתשרי תשל"ג (2.10.72) (החלטה מס. חק/1) וצורף לפרוטוקול החלטות הממשלה מיום ז' בחשוון תשל"ג (15.10.72) (החלטה מס. 80).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום תצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות הממשלה, יראוה כמאושרת על-ידי הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33 בתקבול לעבודת הממשלה.

ב ב ר כ ה

מיכאל אדנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

חוק לתיקון פקודת השותפויות (מס' 3),

תשל"ג-1972

ביטול
סעיף
11
1. בפקודת השותפויות⁽¹⁾, סעיף 11 - בטל.

דברי הסבר

סעיף 11 לפקודת השותפויות אומר כך:

"אין לרשום
שותפות
להכשרת
קרענות מבלי
תעודה מאת
הנציב העליון
11. (1) הרושם לא ירשום שותפות שמטרתה או אחת ממטרותיה היא רכישת קרקעות בכלל בארץ ישראל והכשרתן, אלא אם כן המציאו השותפים תעודה בחתימת ידו של הנציב העליון המיפה את כח הפירמה להחזיק קרקעות בכלל.

(2) הנציב העליון יוכל בכל עת שהיה לבטל את התעודה המאשרת לפירמה להחזיק קרקע בכלל, ומחובתו לעשות זאת אם נחבר לו שהשותפות אינה מעבדת את האדמה שרכשה או אינה מפתחת אותה ע"י בנין בתים, ומשעשה כך תפורק השותפות ועסקיה יפורקו ע"י בית-המשפט: בתנאי שבטרת חבולת התעודה ימסור הנציב העליון לשותפות הודעה בכתב על רצונו לבטל את התעודה ויתן לשותפות את האפשרות להימק את טענותיה נגד הבטול."

הוראה זו היא שארית ההגבלות שהיו קיימות בימי המנדט בדבר כוחם של גופים משפטיים להחזיק קרקעות בדרך כלל. הנימוקים של המחוקק המנדטורי להגבלות אלה אינן קיימות עוד; לכן בושלה ההוראה המקבילה בפקודת החברות - סעיף 15 - עוד על ידי חוק לתיקון דיני החברות (הוראות חונות), תשי"ד-1954, וכעת מוצע לבטל את ההוראה האמורה בפקודת השותפויות.

1. חוקי א"י, פרק ק"ג, עמ' 1020; ס"ח תשי"ד, עמ' 41; תשכ"ב, עמ' 147.

מוכירות הממשלה

ירושלים, י' בחשוון תשל"ג
18 באוקטובר 1972

(328)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס. 12),
תשל"ג - 1972

מצורפת בזה הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס. 12),
תשל"ג-1972, אשר נוסחה על-פי תזכיר בשם זה שאושר על-ידי ועדת השרים
לעניני חקיקה בישיבתה ביום ג' באייר תשל"ב (17.4.72) (החלטה מס.
חק/56) וצורף לפרוטוקול החלטות הממשלה מיום ט"ז באייר תשל"ב
(30.4.72) (החלטה מס. 534).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול
החלטות הממשלה, יראוה כמאושרת על-ידי הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי
סעיף 33 בחקבון לעבודת הממשלה.

ב נ ר כ ה

מיכאל ארנון

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה
מערכת רשומות

חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 12),

תשל"ג-1972

הוספת סעיף 39 לפקודת התעבורה⁽¹⁾ יבוא:

סעיף
א39

"פסילה רשיון בעבירות סמים
39א. (א) הורשע אדם על עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים,⁽²⁾ 1936, דינו - בנוסף על כל עונש אחר - פסילה מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משנה אחת.

(ב) מי שנפסל כאמור בסעיף קטן (א) לא יינתן לו רשיון נהיגה ולא יחודש רשיונו, אלא אם שוכנעה רשות הרישוי, על פי בדיקות רפואיות או בחינות, כפי שתדרוש, כי המבקש כשיר לנהוג ברכב מנועי."

דברי הסכר

בעקבות העליה החלולה בעבירות השימוש בסמים והמסחר בהם, אין עוד להסתפק בתפיסת עושי העבירה, הבאתם לדין והענשתם. הכרח חיוני הוא כיום הזה להגן מפניהם על שלום הציבור, לפחות במקומות שהם עלולים להזיק מחמת היותם מכורים לסמים בלי שהנזקק להם או לשירותם יודע על כך. אחד המקומות המסוכנים ביותר מבהינה זו הוא הנסיעה ברכב. אנשים המתמכרים לסמים אינם מסוגלים לשאת במידת האחרייות הדרושה בנהיגה, ונהיגת רכב בידיהם עלולה להסתיים באסונות כבדים ובאבדן חיים.

1. דיני מדינת ישראל נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח תשכ"ב, עמ' 8, עמ' 64; תשכ"ד, עמ' 78; תשכ"ה, עמ' 115, עמ' 183, עמ' 202; תשכ"ו, עמ' 58; תשכ"ז, עמ' 146; תשכ"ח, עמ' 224; תשל"א, עמ' 83.
2. ע"ר 1936, חוס' 1, עמ' 130.

בחוק הקיים יש לענין זה שתי הוראות:

סעיף 35 לפקודת התעבורה מחמין את בית המשפט לפסול אדם שהורשע לפניו, בכל עבירה שהיא, מקבל רשיון נהיגה או מהחזיק בו. אולם סמכות זו מוגבלת רק למקרה שהעבירה נובעת מנהיגת רכב.

תקנה 26(2) מתקנות התעבורה אוסרות על אדם הנמצא בהשפעת סמים לנהוג ברכב.

בשתי ההוראות אין כדי הצורך להגנת הציבור מפני סכנת הנהיגה בידי עברייני סמים. החוק המוצע בא להבהיר את הפרשה ולהרחיבה בסעיף מיוחד לדבר.

מוצע, להסמין את בית המשפט לפסול לנהיגה אדם שעבר עבירה כלשהי לפי פקודת הסמים, ולא דווקא בקשר לנהיגת רכב. פקודה זו אוסרת לא רק על השימוש בסמים, אלא גם על החזקתם, הספקתם או המסחר בהם שלא כדין. הנסיון הוכיח, שהעוסקים שלא כדין בעניני סמים ובהספקתם, אף הם לרוב מכורים לסמים, ואין להחיר להם נהיגה ברכב.

וזו לשון ההוראות הקיימות:

"סמכות בית המשפט לפסול אדם על עבירת תעבורה או על עבירה לפי חוק אחר הנובעת מנהיגת רכב, בית המשפט שהרשיעו רשאי, בנוסף על כל עונש אחר, לפסול אותו מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה, לצמיחות או לתקופה מסוימת או עד שיחמלאו התנאים זיקבע בית המשפט.	35.	הורשע אדם על עבירת תעבורה או על עבירה לפי חוק אחר הנובעת מנהיגת רכב, בית המשפט שהרשיעו רשאי, בנוסף על כל עונש אחר, לפסול אותו מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה, לצמיחות או לתקופה מסוימת או עד שיחמלאו התנאים זיקבע בית המשפט.
הנוהג ברכב אדם שממקיים בו אחד מאלה לא ינהג ברכב:	26.	אדם שממקיים בו אחד מאלה לא ינהג ברכב:
(2) הוא נהוג תחת השפעת סמים מסכרים או משקאות מסכרים;	27.	הוא נהוג תחת השפעת סמים מסכרים או משקאות מסכרים;

מוכירות הממשלה

ירושלים, ז' בחשוון תשל"ג
15 באוקטובר 1972

(327)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר ועדת השרים לשחרור משרות מהקפאה

הבני מתכבד להביא לתשומת לבכם החלטה מס. שמ/1 של ועדת השרים לשחרור משרות מהקפאה לשנת הכספים 1972/73 במשרדי הממשלה, בישיבתה מיום ג' בחשוון תשל"ג (11.10.72):

סדרי עבודתה של ועדת השרים "שמ/1.

מ ח ל י ט י ם, בהמשך להחלטה מס. שמ/1 של ועדת השרים מיום י"א באייר תשל"ב (25.4.72) ועד סוף שנת הכספים 1972/73, להמשיך בנוהל בדבר הנאת כל הבקשות של משרדי הממשלה בנושא כח אדם, לאשור ועדת השרים לשחרור משרות מהקפאה."

ב כ ר כ ה

א. ליסנסקי

העתק: המנהלים הכלליים של משרדי הממשלה

100-100000-100

100-100000-100

100-100000-100

100-100000-100

100-100000-100

100-100000-100

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ו בתשרי תשל"ג
4 באוקטובר 1972

(326)

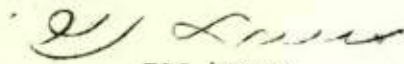
אל: חברי הממשלה

מאת: ממלא מקום מזכיר הממשלה

הנדון: הקמת צוות מקצועי לענייני פרסום והסברה בארץ

לקראת הדיון אשר ייערך בממשלה בנושא הנ"ל, אני מתכנן להעביר לכם, מצורף בזה, את הדיון וחשבון של הועדה לריסון ולייעול של ההוצאות בחחום ההסברה והפרסומים, אשר בו ההמלצה להקים את הצוות האמור.

ב ב ר כ ה

מיכאל ניר

הנ"ל עליו אליו
ממלא מקום
המזכיר
המדינה
ס"א
מ.נ.

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ה בתשרי תשל"ג
3 באוקטובר 1972

(325)

אל: חברי הממשלה

מאת: ממלא-מקום מזכיר הממשלה

הנדון: מינוי חבר במועצה להשכלה גבוהה

על-פי סעיף 17 בתקנון לעבודת הממשלה, אני מתכבד להביא להחלטתכם
הצעה בדבר מינוי חבר במועצה להשכלה גבוהה:

"הצעה להחליט"

מחליטים, בהתאם לסעיפים 4א' ו-5 לחוק המועצה להשכלה גבוהה,
תשי"ח-1958, להציע לבשיא המזינה למנות את פרופ' אהרון אנקר, להיות
חבר במועצה להשכלה גבוהה, במקום פרופ' אהרון שרייבר שהתפטר.

דבריו הסבר

פרופ' אהרון שרייבר הגיש לבשיא המדינה את התפטרותו לרגל נסיעתו לשנת
שבתון בחוץ-לארץ.

אחרי התייעצות עם המוסדות המוכרים להשכלה גבוהה בהתאם לסעיף 4א' לחוק
המועצה להשכלה גבוהה הנבי ממליץ על מינויו של פרופ' אנקר לחבר המועצה
במקום הפרופ' שרייבר.

פרופ' אנקר הוא פרופסור מן המבין ודיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטה
בר-אילן.

לפי סעיף 5 לחוק המועצה להשכלה גבוהה יכהן פרופ' אנקר עד תום תקופת
כהונתה של המועצה הנוכחית, שמונתה על-ידי הבשיא בי"ט בתשרי תשל"ב
(8.10.71) לתקופה של חמש שנים.

מוגש על-ידי סגן ראש הממשלה
ושר החינוך והתרבות

אם לא תוגש הסתייגות מההצעה הנ"ל תוך שבועיים מהיום, תצורף ההצעה
לפרוטוקול החלטות הממשלה ותקבל תוקף של החלטת ממשלה.

בברכה

מ. ביר

מוכירות הממשלה

ירושלים, י"ט בתשרי תשל"ג
27 בספטמבר 1972

(324)

אל: חברי הממשלה

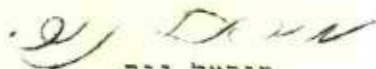
מאת: ממלא מקום מזכיר הממשלה

הנדון: הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה
(תיקון), תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון), תשל"ג-1972, אשר בוססה על-פי תזכיר בשם זה שאושר ע"י ועדת השרים לענייני חקיקה בישיבתה מיום כ"ז באב תשל"ב (7.8.72) (החלטה מס. חק/84) וצורף לפרוטוקול החלטות הממשלה מיום י' באלול תשל"ב (20.8.72) (החלטה מס. 890).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום, ונצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות הממשלה, יראוה כמאושרת ע"י הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב ב ר כ ה

מיכאל בר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה

חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון), תשל"ג-1972

1. בסעיף 1 לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, ה"ל"ג-1970⁽¹⁾ (להלן - החוק העיקרי) סעיף 1
בהגדרה "בן משפחה", אחרי פסקה (2) יבוא:
" (3) אלמן כמשמעותו לפי סעיף 74(ב) (2) לחוק הביטוח, ^{והוא} אף אם הנפגע לא היתה
מבוטחת לפי פרק ג' לחוק האמור; ".
2. בסעיף 5 לחוק העיקרי, אחרי "והחקנות לפיו" יבוא: "חוץ מכל הוראה המאפשרת
ססיה ממבחנים לדרגות נכות של נפגעי עבודה שנקבעו בחקנות - ".
3. בסעיף 6 לחוק העיקרי, אחרי "18 (ב) ו-(ג)" יבוא "20א".
4. אחרי סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא:
"ביטוח
א6. נפגע שביטוח עצמו למקרה מוות, זכאי להשתתפות אוצר המדינה בדמי
חיים
ביטוח אלה בשיעור ובתנאים שייקבעו בחקנות. "
5. בסעיף 7 לחוק העיקרי, אחרי "8" יבוא "8א" ובסופו יבוא
"לענין סעיף זה יחול האמור בסעיף 13 לחוק משפחות חיילים אף לגבי יתומי הנפגע
שהיו סמוכים על שולחנו של האלמן והוא נשא אשה. "
6. אחרי סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:
"נפטר
א7. על אף האמור בסעיף 7 אם היה הנפגע מתחת לגיל 14 כשנפטר -
לא יהיו בני המשפחה זכאים לתגמולים לפני המועד שבו היה מגיע הנפטר
לגיל 14, אילו נשאר בחיים ואלא אם באותו מועד נחמלאו בהם תנאי
הזכאות לפי סעיף 7.
מענק
ב7. נפגע שנפטר - ישולם לבני המשפחה מענק להוצאות קבורה, בשיעורים
להוצאות קבורה ולפי תנאים ששר העבודה קבע בחקנות.
קצובת
ג7. אלמנה או הורה שכול שמסתכלים להם תגמולים לפי חוק זה, יהיו זכאים
לקבל בכל שנה קצובת הבראה ונופש בעד שב ימים בסכום ובתנאים
המקובלים לגבי עובד המדינה, דולת אם הט זכאים לקצובת הבראה
ונופש ממקום עבודתם. "
7. בסעיף 8 לחוק העיקרי, במקום "כמשמעותו בחוק", פעמיים, יבוא "לפי חוק".

(1) ס"ח חס"ל, עמ' 126.

- תיקון סעיף 17
8. בסעיף 17 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "הוראה זו אינה גורעת מן האמור בסעיף 34 (ג) לחוק שירות המדינה (גמלאות) (נוסח משולב), תש"ל-1970, ובסעיף 30 (ג) לחוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גמלאות), תשי"ד-1954".
- הוספת סעיף 9. אחרי סעיף 17 לחוק העיקרי יבוא:
- 17א "חגמולים למי חוק זה ולפי חוק הגמלאות לנפגעי ספר
- הגבי תשל"א (1 באפריל 1971) בניסן תשל"א (1 באפריל 1971) ובימלה לנפגע ספר כמסמעותו בחוק הגמלאות לנפגעי ספר, תשי"ז-1956
- (להלן - חוק נפגעי ספר), זכאי הוא לבחור במקומה, לגבי התקופה מיום ו' בניסן תשל"א (1 באפריל 1971) ואילך בחגמולים לפי חוק זה.
- (ב) בחר אדם בחגמולים לפי חוק זה - לא יוכל לחזור בו; לא בחר בחגמולים כאמור, תעמוד לו הזכות לעשות כן בכל עת.
- (ג) בחר אדם בחגמולים לפי חוק זה, יקוּזז כנגדם כל סכום שקיבל לפי חוק נפגעי ספר בעד התקופה שלגביה נעשתה הבחירה כאמור."
- תיקון סעיף 19
10. בסעיף 19 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- (ג) "סר העבודה רשאי, בתנאים שקבע בתקנות, להחיל הוראות חוק זה, כולן או מקצתן, על תושב חוץ הנפגע בפגיעת איבה חוץ כדי עבודתו אצל מעבידו שהוא תושב ישראל ועקב עבודתו כאמור; הטימוס בסמכות זו לגבי נפגע המועסק בנציגות ישראלית בחוץ לארץ יהיה בהתייעצות עם סר החוץ."
- תיקון חוק שירות המדינה (גמלאות)
11. בסעיף 34 (א) לחוק שירות המדינה (גמלאות) (נוסח משולב), תש"ל-1970, אחרי "חוק נכי המלחמה בנאצים" יבוא "חוק החגמולים לנפגעי פעולות איבה, תש"ל-1970".
- תיקון חוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גמלאות)
12. בסעיף 30 (א) לחוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גמלאות), תשי"ד-1954, אחרי "חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד - 1954" יבוא "חוק החגמולים לנפגעי פעולות איבה, תש"ל - 1970".
- תחילה
13. תחילתו של סעיף 7 לחוק העיקרי הוא כחום שלושה חדשים מיום פרסום חוק זה ברשומות.

(2) ס"ח תש"ל, עמ' 65

(3) ס"ח תשי"ד, עמ' 179

(4) ס"ח תשי"ז, עמ' 22

דברי הסבר

סעיף 1

"בן-משפחה" של נפגע סמך עקב הפגיעה מוגדר בחוק העיקרי על ידי הפניה לחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תס"ו-1950, ובו אין התייחסות לאלמן בהקשר זה. מוצע איפוא להקנות לאלמן של נפגעה מפעולת איבה - לפי הקריטריונים הקיימים לגבי אלמן של מי שנפגעה בעבודה - את הזכויות הנחונות לאלמנה לפי חוק זה. בסעיף 74 (ב) (2) לחוק הביטוח הלאומי מוגדר "אלמן" בהפניה לסעיף קטן (א) (5), וזו לסונו:

"5 מי שהוא בעלה של מבוססת בשעת מותה וכל פרנסתו עליה, ובאותה שעה היה בן חמישים ומומשק/ומעלה או שאינו מסוגל לכלכל עצמו, וכל עוד אינו מסוגל כאמור, להוציא מי שהיה לבעלה אחרי הפגיעה."

סעיף 2

בסעיפים 4 ו-5 לחוק העיקרי נאמר:

"4. נקבעה לנפגע דרגה נכות כאמור בסעיף 5, ייטלם לו המוסד תגמולים כאמור בסעיף 6.

5. ההסדרים לקביעת דרגת הנכות בסעיפים 61(א), 62, 63, 64, 64א ו-65 לחוק הביטוח והחקנות לפיו יחולו, בשינויין במחוייבים, על קביעת דרגת הנכות לפי חוק זה."

בתקנות הביטוח הל'ומי בדבר קביעת דרגת נכות ייחנן הוראות בנוסף למבחנים עצמם, המאפשרות סטיה מהדרגה הנקבעת במבחנים בשים לב למצב של חוסר פרנסה שבו מצוי הנפגע, מקצועו, מינו וגילו. הוראות הנוגעות לחוסר פרנסה, מקצוע וגיל חלות לגבי נפגע אף מכוח חוק הנכים. כדי לפנוע כפילויות מוצע שהועדה הרפואית תהיה חייבת להתייחס לענין קביעת דרגת הנכות אך ורק למבחנים עצמם.

סעיף 3

לפי סעיף 20 א לחוק הנכים (תגמולים ושיקום) שהוסף בשנת תשל"א, ממשיכים לשלם את תגמולו של נכה/שנפטר שנים עשר חדשים מסוף החודש שבו אירעה פטירתו, לידי בן משפחה שהורה עליו הנכה, ובאין בן-משפחה - לבן-זוגו, ובאין בן זוג - ליד בן-משפחה שהורה עליו קצין התגמולים. מוצע להשוות בנידון זה זכויות בן-משפחה לפי החוק העיקרי לאלו שבחוק הנכים.

סעיף 4

לפי סעיף 43א לחוק הנכים, שהוסף בשנת תשל"א, נכה הזכאי לתגמולים וביטח עצמו ביטוח חיים, יהיה זכאי להשתתפות הוצר המדינה בהוצאות ביטוח זה. מוצע איפוא להשוות זכויות הנפגע לפי החוק העיקרי לאלו של הנכה.

סעיף 5

בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 7) נוסף בשנת תשל"א
סעיף 8א' בדו הלשון:

"תגמולים 8א. (א) אלמנה שאין לה ילד העומד ברשות עצמו והיא זקוקה מחמת
לאמנה
למנה
במצב
מיוחד
זיקנתה או מצב בריאותה להשגחתו של מוסד, לרבות בית אבות,
ישאי קצין התגמולים להורות כי ישולם בעדה למוסד תגמול
חדשי בשיעור ההוצאות להחזקתה במוסד וההוצאות לרכישת
מכשירי עזר רפואיים; היה סך כל ההוצאות כאמור נמוך מסכום
התגמול המשתלם לפי סעיף 7 או סעיף 8, ישולם ההפרש לאלמנה.
(ב) אלמנה שאין לה ילד העומד ברשות עצמו והיא זקוקה מחמת
זיקנתה או מצב בריאותה לטיפול אישי בידי הזולת והוצאות
הטיפול וההוצאות לרכישת מכשירי עזר רפואיים עולות על
סכום התגמול שהיה משתלם לה לפי סעיף 7 או סעיף 8 -
ישאי קצין התגמולים להורות כי ישולם לה תגמול בשיעור
שיקבע."

מתוך כוונה להטות זכויות אלמנה לפי חוק משפחות חיילים לזכויות אלמנה לפי החוק העיקרי
- מוצע להחיל הוראות סעיף 8א' כאמור אף לענין החוק העיקרי, באיננו המחוייבים.

בסעיף זה מוזכר גם סעיף 13 לחוק משפחות חיילים וזו לשונו:

"תגמולים 13. אלמנה של נספה שנישאה ויתומי הנספה סמוכים על שולחנה -
בעד
יתומים
כשהאלמנה
נישאה
ישולם לה בעד היתומים הסמוכים על שולחנה תגמול חדשי בשיעורים
אלה:
(א) היה יתום סמוך על שולחנה - 40% מהשכר הקובע הנהוג אותה סעה
לגבי מי שאינה משתלמת לו תוספת שכר בזכות בן משפחה.
(ב) היו שני יתומים או יותר סמוכים על שולחנה - שיעור התגמול
המשתלם לאלמנה לפי פסקה (א) בתוספת 12% מהשכר הקובע המסמך
יסוד לתשלום התגמול האמור. לכל יתום נוסף ליתום הראשון,
ובלבד שלא יעלה התגמול על השכר הקובע הנהוג אותה סעה לגבי
מי משתלמת לו תוספת שכר בזכות בן זוג וילדיו שמספרם כמספר
היתומים הסמוכים על שולחן האלמנה."

הוראות סעיף 13 לחוק משפחות חיילים הוחלו לפי סעיף 7 לחוק העיקרי לגבי יתומים
כשהאלמנה נישאה; מן הדין כי יחולו גם לגבי אלמן יחיד ונשא אשה והיתומים
סמוכים על שולחנו. הוראה מסוג זה אמנם לא קיימת בחוק משפחות חיילים, באין
כמעט בעיה של אלמנים, אולם היא בעלת משמעות בחוק העיקרי.

סעיף 6

כיום נחשב כהורה של נפגע שנפטר, אב נצרך שטרם מלאו לו 50 שנה, אב שמלאו לו 50 שנה ואין לו הכנסה כדי מחיתו, וכן אם שאין לה הכנסה כדי מחיתה. הוראה זו שאובה מחוק מספחות החיילים, אשר בו היא סבירה, בהיות החייל הנספה אדם בגיל העבודה ותלות ההורה בו, למעשה או בכוח, היא תלות הנה ריאלית. לעומת זאת, נפגע לפי החוק/העיקר להיות אף ילד בן-יזמן, ויהיה זה מרחיק לכת לראות כל הורה חלוי בילדו. מוצע, איפוא, כי הורה ייחשב כתלוי בילדו רק שמימלאו 14 שנה מיום שנולד, כי בגיל 14 יוצא הילד - במקרים לא מעטים - לשוק העבודה. זכאותם של בני-מספחה חיבוק באותו מועד.

מוצע להעניק לבני המספחה של נפגע זמנית, מענק לכסוי חלק של ההוצאות המיוחדות הכרוכות בקבורה (חלקה, מצבה וכו'), כדומה להסדר הקיים לגבי מספחות חיילים שנפטרו במערכה.

מוצע לכלול בחוק הוראה חדשה לפיה תיחלם קצובת הבראה בכל שנה לאלמנות ולהורים שכולים בעד שבעה ימי נופש, בטכום ובתנאים להם זכאים באותה שנה עובדי המדינה, ובלבד שאינם זכאים לקצובת הבראה במקום עבודתם. הוראה דומה לזו הוצעה לאחרונה גם לגבי מספחות חיילים שנפטרו במערכה.

סעיף 7

סעיף 8 לחוק העיקרי מורה לאמור:

"8. דין נפגע או בן-מספחה כדין נכה כמסמעותו בחוק הנכים או בן-מספחה כמסמעותו בחוק מספחות החיילים לענין כל חיקוק אחר המעניק טובת הנאה, פטור או הנחה."

קיים ספק אם המוסגים "חוק הנכים" או "חוק מספחות חיילים" המופיעים בסעיף זה כוללים אף את התקנות המתקנות מכוח חוקים אלה ומכאן התיקון המוצע להסרת ספק.

סעיפים 8 ו-12

בסעיף 17(א) לחוק העיקרי נאמר:

"17(א) הזכאי לתגמול לפי חוק זה מכוח כמה עילות, או לפי חוק זה ולפי חוק אחר יזלפו מסתלם התגמול מאוצר המדינה, הברירה בידו לבחור בתוך התגמולים."

מכאן נובע שאם אדם זכאי לגימלה מאוצר המדינה, הן עקב פרישתו מהצירות המדינה והן עקב פרישתו מצבא הקבע והוא נעשה זכאי גם לתגמולים לפי החוק העיקרי תחת הברירה בידו לבחור בין הגמלאות המסתלמות עקב פרישה לבין התגמולים לפי החוק העיקרי: אין בזכותו לצבור את שתי ההסבות. מאידך, אם הפרישה מסירות המדינה או מצבא-הגנה לישראל באה כתוצאה ממאורע המזכה את הנפגע או את בני משפחתו בתגמולים לפי חוק הנכים או חוק מספחות החיילים, רשאים הנכה או בן משפחתו, לפי הענין, לצבור את מלוא גמלתם המגיעה עקב הפרישה מהצירות ולקבל בנוסף לכך עוד 25%

מהתגמולים המגיעים לפי חוק הנכים או חוק משפחות החיילים. ואלה הן ההוראות הקובעות כלל זה.

סעיף 34 לחוק חירות המדינה (גמלאות) (נוסח משולב), תשי"ל-1970:

34. (א) בסעיף זה -

"גמלה לפי חוק זה ולפי חוקי השיקום

"חוקי השיקום" - חוק הנכים, חוק משפחות החיילים, חוק נכי המלחמה בנאצים, וכל חוק אחר אשר האוצר, לאחר התייעצות עם ועדת העבודה ול הכנסת, קבע בצו כחוק שיקום לענין חוק זה;

"גמלה לפי חוקי השיקום" - תגמולים, הענקת או מענק המגיעים לפי חוקי השיקום.

(ב) הזכאי עקב מאורע אחד לגמלה לפי פרק זה ולגמלה לפי חוקי השיקום - הברירה בידו לבחור באחת מהן, אולם מחפשו עוכד מהחירות וסעב הפרישה נהיה לזכאי גם לגמלה לפי חוקי השיקום מחמת שינוי בחיבור הכנסותיו, לא יגרע הדבר מזכויותיו לגמלאות לפי חוק זה.

(ג) בחר בגמלה לפי פרק זה, יהיה זכאי לקבל גם עשרים וחמישה אחוזים מהגמלה לפי חוקי השיקום ואת כל שאר הזכויות המגיעות לפיהם.

(ד) (1) הזכאי, שלא עקב מאורע אחד, לגמלה לפי חוק זה ולגמלה לפי חוקי השיקום, יהא זכאי לקבל את שתי הגמלאות גם יחד.

(2) סעיף קטן זה יחול, לגבי הזמן ולאחר כ"ז בתשרי תשכ"ח (31 באוקטובר 1967), אף על מי שפרש עד אותו יום, ובלבד אם קיבל הטבות פרישה מאוצר המדינה עקב הפרישה מן החירות, הוחזרו הטבות אלה לפי כללים ותנאים שנקבעו בתקנות."

סעיף 30 לחוק חירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גמלאות), תשי"ד-1954

30. (א) בסעיף זה -

"גמלה לפי חוק זה ולפי חוקי השיקום

"חוקי השיקום" - חוק הנכים, חוק משפחות החיילים, חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד-1954, וכל חוק אחר אשר הבטחון יכריז עליו כעל חוק שיקום לענין חוק זה;

"גמלה לפי חוקי השיקום" - תגמולים, הענקת, מענק, וכל תשלום חוזר או חד פעמי אחר המגיעים לפי חוקי השיקום.

(ב) הזכאי, עקב מאורע אחד, לגמלה לפי חוק זה ולגמלה לפי חוקי השיקום - הברירה בידו לבחור באחת מהן.

(ב) בחר בגימלה לפי חוק זה, יהיה זכאי לקבל גם 25% מהגימלה לפי חוקי השיקום ואת כל שאר הזכויות המגיעות לפיהם, אולם מי שבחר בקיצבה לפי סעיף 17(ד)(2) או זכאי לקיצבה לפי סעיף 23, יהיה רשאי לקבל את מלוא התגמולים נוסף לקיצבה לפי סעיפים אלה ואין רואים קיצבה זו כהכנסה לענין חוקי השיקום.

(ד) הזכאי, שלא עקב מאורע אחד, לגימלה לפי חוק זה ולגימלה לפי חוקי השיקום - זכאי לקבל את שתי הגימלאות גם יחד.

(ה) אלמנה ויתומים של זכאי לקצבת פריסה שנפטר, והם זכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק משפחות החיילים או שהמירו את זכותם לתגמולים לפי סעיף 30 לאותו חוק, יתנו זכאים, על אף האמור בהוראות האחרות של סעיף זה, למחצית קצבתם לפי סעיף 25, אם אותו זכאי, אילולא נפטר, היה זכאי לקיצבה לפי סעיף 17(ד)(2), ולרבע מהקצבה האמורה - בכל מקרה אחר; בנוסף לקצבה יהיו זכאים למלוא התגמולים זולת אם הומרו לפי סעיף 30 לחוק האמור, ואין רואים את הקצבה כהכנסה לענין חוק השיקום.

זכויות
מתוך המגמה להשוות את זכויות הנפגע ובן-המשפחה לפי החוק העיקרי 75/ נכה ובן-משפחה לפי חוק הנכים וחוק משפחות חיילים - מוצע להחיל את שני הסעיפים האלה אף לגבי נפגע או בן-משפחתו.

סעיף 9

החוק/העיקרי, לא בא לכסות מקרי פגיעות אויב שאירעו לפני מלחמת יספת הימים. במקרים ההם דן חוק הגימלאות לנפגעי ספר. מישוב גימלאות לפי חוק נפגעי ספר נעשה לפי עקרונות דומים לעקרונות המנחים חישוב גימלאות בענף נפגעי עבודה שבביטוח הלאומי. העלאות בשיעור הגמלאות בענף נפגעי עבודה חייבו לכאורה אף העלאות בשיעור הגמלאות לפי חוק נפגעי ספר. אולם כתוצאה מהעלאה זו היה נוצר מצב שגמלאות אלו, בחלקן, היו עולות במידה ניכרת על אלו המשתלמות לפי החוק העיקרי. לכן מוצע, מצד אחד, לא להעלות כעת את הגימלאות לפי חוק נפגעי ספר, ומאידך לאפשר לזכאים לפי חוק נפגעי ספר שהגיעה להם קיצבה ביום ו' בניסן תשל"א (1.4.71) לבחור מתאריך זה בזכויות המוענקות לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה. בחר זכאי כאמור בזכויות אלה - לא יוכל לשנות דעתו; מאידך, זכאי הממשיך לקבל לפי חוק נפגעי ספר - תעמוד לו הזכות לבחירה בכל עת שירצה בכך.

יש מקרים שבהם קבל הזכאי לגימלת נכות או חלויים מפרעה או סכום גלובלי מסוג
אחר על חשבון הגימלה המגיעה לו. לפי האמור מקודם, עשוי זכאי זה לבחור
כעת בחגמולים לפי חוק החגמולים לנפגעי פעולות איבה, אם בחר כאמור -
יקוזזו המפרעה או הסכום הגלובלי האחר מהחגמול המגיע לו לפי חוק החגמולים
לנפגעי פעולות איבה, לפי אותם הכללים והנוהלים שהיו מקודמים סכומים אלה
מקיצבת נפגעי ספר אילו המשיך לקבלם.

סעיף 10

המדובר באנשים כגון ימאים זרים המועסקים באניות ישראליות מסעם מעביד ישראלי
או זרים המועסקים בנציגות ישראלית.

מוזכירות הממשלה

ירושליי, י"ט בתשרי תשל"ג
27 בספטמבר 1972

(323)

אל: חברי הממשלה

מאת: ממלא מקום מזכיר הממשלה

הבדון: הצעת חוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב) (תיקון מס. 3),
תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב) (תיקון מס. 3),
תשל"ג-1972, אשר נוסחה על-פי תזכיר בשם זה שאושר ע"י ועדת השרים לעניני
חקיקה בישיבתה מיום כ"ז באב תשל"ב (7.8.72) (החלטה מס. חק/85) וצורף לפרוטוקול
החלטות הממשלה מיום י' באולול תשל"ב (20.8.72) (החלטה מס. 891).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול
החלטות הממשלה, יראוה כמאושרת ע"י הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33
בתקנון לעבודת הממשלה.

ב ב ר כ ה

מיכאל ביר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה

1. The first part of the report is a general introduction to the subject of the study.

2. The second part of the report is a detailed description of the methods used in the study.

3. The third part of the report is a discussion of the results of the study and their implications for the field of research.

4. The fourth part of the report is a conclusion and a list of references.

חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב] (תיקון מס' 3),

תשל"ג-1972

החלפת
סעיף
95

1. במקום סעיף 95 לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), תשכ"ט-1969¹, יבוא:

"הצבעה
של
שוטרים

95. (א) לא יאוחר מ-45 יום לפני יום הבחירות ימציא שר המשטרה ליושב ראש הועדה המרכזית רשימה שתפרט את שמו של כל שוטר הכלול בפנקס הבוחרים ואשר ביום הבחירות יוצב, לשם מילוי תפקידו, מחוץ לישוב שרשימת הבוחרים של אזור הקלפי שבתחומו, כוללת את שמו.

(ב) ברשימת השוטרים כאמור בסעיף קטן (א) יצויינו, ליד שמו של כל שוטר, אזור הקלפי שרשימת הבוחרים שלו כוללת את שמו, הפרטים המתייחסים אליו כפי שהם רשומים באותה רשימת בוחרים, ומספר תעודת הזהות.

(ג) יושב ראש הועדה המרכזית ימחק את השמות הכלולים ברשימת השוטרים כאמור בסעיף קטן (א) מרשימות הבוחרים שבהן הם רשומים.

(ד) הועדה המרכזית תוציא לכל שוטר, אשר שמו נכלל ברשימת האמורה בסעיף קטן (א) והוצא מרשימת הבוחרים כאמור בסעיף קטן (ב), תעודת-הצבעה-לשוטר; התעודה תימסר לשוטר שהיא נועדה לו, נגד קבלה בכתב, על ידי מי שתמנה לכך הועדה המרכזית, באחד המקומות שקבעה לכך הועדה בהתייעצות עם שר המשטרה.

(ה) שוטר שהוצאה לו תעודה כאמור בסעיף קטן (ד), רשאי להצביע בכל קלפי, ובלבד שהופיע במדי שוטר או הזדהה בתעודת שוטר, ומשהצביע כאמור ימסור ליושב ראש ועדת הקלפי את תעודת-ההצבעה-לשוטר; יושב ראש ועדת הקלפי יחתום על התעודה ויצרף אותה לפרוטוקול ועדת הקלפי.

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

דברי הסבר

סעיף 95 לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), תשכ"ט-1969, קובע לאמור:

"הצבעה
של
חוסרים

95. (א) לא יאוחר מ-14 יום לפני יום הבחירות ימציא שר המשטרה ליושב ראש הוועדה המרכזית רשימת חוסרים את שמו של כל חוסר הכלול בפנקס הבחורים ואשר ביום הבחירות יוצב, לשם מילוי תפקידו, מחוץ לישוב הרשימות הבחורים של אזורי הקלפי ובתחומו כוללות את שמו.

(ב) ברשימת החוסרים כאמור בסעיף קטן (א) יצויינו, ליד שמו של כל חוסר, אזור הקלפי הרשימת הבחורים שלו כוללת את שמו, הפרטים המהותיים אליו כפי שהם רשומים באותה רשימת בוחרים, ואזור הקלפי ובתחומו יוצב החוסר ביום הבחירות.

(ג) יושב ראש הוועדה המרכזית יוציא את השמות הכלולים ברשימת החוסרים כאמור בסעיף קטן (א) מרשימות הבחורים שבהן הם רשומים, יוסיף אותם לרשימות הבחורים של אזורי הקלפי ובתחומם יוצבו החוסרים, ויודיע כל כך בכתב לחוסרים הנוגעים בדבר.

(ד) ההוצאות וההוספות לפי סעיף קטן (ג) ייעשו לפני מסירת רשימת הבחורים לוועדות הקלפיות כאמור בסעיף 71(ב) והן ייעשו בגוף העתקים שיימסרו לפי אותו סעיף.

(ה) יושב ראש הוועדה המרכזית ימסור לכל אחד מחבריה את רשימת ההוצאות וההוספות לפי סעיף קטן (ג).

בהתאם לסעיף זה חייב שר המשטרה להמציא, לא יאוחר מ-14 יום לפני יום הבחירות, ליושב ראש הוועדה המרכזית רשימת חוסרים אשר ביום הבחירות יוצבו במקומות קלפי חונים לשם מילוי תפקידם, ויושב ראש ועדת הבחירות המרכזית מוציא את שמות החוסרים מרשימות הבחורים שבהן הם רשומים ומוסיף אותם לרשימות אזורי הקלפיות שבהם יוצבו החוסרים, תוך הודעה בכתב לחוסרים. חוסר שקיבל הודעה כאמור זכאי להצביע רק במקום הקלפי שעליו הודיע שר המשטרה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית שבו הוא יוצב.

הנסיון הראה כי שיטה זו אינה בת ביצוע, כי אין יד המזכרה יכול להודיע 14 יום מראש על כל חוסר זימצא ביום הבחירות דווקא בקלפי מסויים. עומס העבודה והתפקידים האנושים המוטלים על החוטרים מנעו תחזית מראש על מקום המצאם, ולכן לא השתתפו חוטרים רבים, והיו בתפקיד, בבחירות לכנסת.

החוק המוצע בא לאפשר לחוטרים להצביע בכל קלפי שהוא ולא דווקא בקלפי שבו מופיעים שמותיהם ברשימת הבחורים. לא יאוחר מ-45 יום לפני יום הבחירות ימציא יד המזכרה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית רשימת חוטרים שיהיו בתפקיד ביום הבחירות מחוץ לאזור מגוריהם, ולחוטרים אלה תתן ועדת הבחירות המרכזית תעודת מיוחדת. חוסר המציג תעודת מיוחדת כאמור, יוכל להצביע בכל קלפי שהוא, בתנאי שיופיע במדים או יזדהה בתעודת חוסר, וימסור את התעודת ליו"ר ועדת הקלפי עם חום הצבעתו. התעודת תצורף לפרוטוקול ועדת הקלפי.

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ט בתשרי תשל"ג
27 בספטמבר 1972

(322)

אל: חברי הממשלה

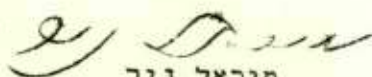
מאת: ממלא מקום מזכיר הממשלה

הנדון: הצעת חוק שירות מילואים (תגמולים)
(תיקון מס. 7), תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק שירות מילואים (תגמולים) (תיקון מס. 7), תשל"ג-1972, אשר נוסחה על-פי תזכיר בשם זה שאושר ע"י ועדת השרים לענייני חקיקה בישיבתה מיום כ"ט באב תשל"ב (9.8.72) (החלטה מס. חק/86) וצורף לפרוטוקול החלטות הממשלה מיום י"ב בתשרי תשל"ג (20.8.72) (החלטה מס. 892).

אם לא יוגש ערר תוך שבועיים מהיום, תצורף הצעת החוק לפרוטוקול החלטות הממשלה, יראוה כמאושרת ע"י הממשלה והיא תוגש לכנסת על-פי סעיף 33 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב ב ר כ ה

מיכאל ביר

העתק: היועץ המשפטי לממשלה
הממונה על החקיקה

מ ב ו א

הצעת חוק זו תביא למפנה בחולדות התפתחותו של חוק שירות מילואים (תגמולים) משמעות מהותית נודעת להצעות אלה:

- א. הזכאות לתגמול מקרן ההטוואה תחל מהיום הראשון של השירות זולת אם ההתייצבות הייתה ליום אחד לתקופה הפחותה מ-8 שעות.
- ב. יבוטל השוני הקיים בחוק בין חישוב התגמול לגבי עובד במסכורת ועובד בסכר. החישוב ייעשה, גם לגבי עובד במסכורת, על-פי שכרו בתקופה הקובעת שלפני השירות במילואים.
- ג. תחולת החוק תורחב, הן מבחינת הזכאות והן מבחינת התשלום לקרן ההטוואה: החוק יחול גם על אנשים המצויים בהכשרה מקצועית, סטודנטים בחו"ל, לומדים במוסד תורני, מובטלים ועולים חדשים. אגב, עולים חדשים כהגדרתם בחוק יהיו פטורים מתשלום לקרן ההטוואה.
- ד. תשלום המינימום יוצמד למחצית השכר הממוצע במסך כהגדרתו של מוסג זה בחוק הביטוח הלאומי.
- ה. יורחבו האפשרויות החוקיות של תשלום התגמול במיסריץ על-ידי קרן ההטוואה.
- ו. הוראות אופרטיביות הקיימות בחוק הביטוח הלאומי יוחלו לגבי גבייה לתשלום לקרן ההטוואה, כולל סיעור מופחת של תשלום לגבי עובדים עצמאיים בעלי הכנסות נמוכות.
- ז. כדי לעודד תסכון בשירות מילואים, יוסמך סר העבודה להורות על העברת ההפרטים הנובעים מתסכון זה למסרד הבטחון.
- ח. בית הדין לעבודה ידון ויפסוק בתביעות לפי חוק זה.
- ט. שוטרים וסוהרים יוצאו מתחולת החוק.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

תיקון
סעיף 1

1. (א) האמור בסעיף 1 לחוק שירות מילואים (תגמולים) תשי"ט-1959¹ (נוסח משולב)⁽¹⁾
(להלן - החוק העיקרי) יסומן "(א)", ובו -

(1) במקום הגדרות "עובד במשכורת" ו"עובד בסכר" יבוא:
"עובד" - מי שנחשב כעובד לענין חוק הביטוח:"

(2) במקום הגדרת "חוק הביטוח" יבוא:

"חוק הביטוח" - חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968⁽²⁾;

(3) בהגדרת "הכנסה" -

(א) בריסה, במקום "עד 12" יבוא "עד 11";

(ב) בפסקה (1), המלים "הקבוע לתשלום דמי ביטוח" - יימחקו;

(ג) בפסקה (2), במקום "לפי חלק ג" יבוא "לפי פרק ו'" והמלים
"הנקבע לפי סעיף 10" - יימחקו;

(ד) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) אותו חלק הסכר שלפי סעיף 168 (5) לחוק הביטוח היה
פסור מתשלום דמי-ביטוח עד ט"ז בניסן תשל"ב (31 במרס 1972)";

(4) אחרי הגדרת "הכנסה" יבוא:

"המקסימום" - המקסימום הקבוע לתשלום דמי ביטוח על פי חוק הביטוח
והחקנות לפיו;

"סכר ממוצע" - לשנת כספים פלוניית - כמסמעותו בחוק הביטוח;

"מובטל" - הזכאי לדמי אבטלה כאמור בפרק ו' 1 לחוק הביטוח;

"עולה חדש" - עולה כמסמעותו בפרק ו' 1 לחוק הביטוח שאינו עובד ולא
עובד עצמאי ואף אינו זכאי לתגמול לפי כל הוראה אחרת לפי חוק זה
או על פיו".

(ב) אחרי סעיף קטן (א) לסעיף 1 לחוק העיקרי יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) אין רואים קיבוץ או מוסב סיתופי
כמעביד של חבריו ולא חבר של קיבוץ או של מוסב סיתופי כעובדם."

החלפת
סעיף 2

2. במקום סעיף 2 לחוק העיקרי יבוא:

"תשלום 2. (א) מי שנקרא להתייצב למילואים והתייצב ושירת כחוק, יסלם
מאת אוצר המדינה
לו אוצר המדינה בעד כל יום של שירות 1,06 לירה, בניכוי
65 אגורות דמי כלכלה.

(ב) סירת אדם בהתייצבות אחת לא יותר מיום אחד - יהיה זכאי לתשלום לפי סעיף קטן (א) אם סירת באותו יום שמונה סעות לפחות; סר העבודה בהתייעצות עם סר הבסחון ובאיסור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי לקבוע לענין זה מספר אחר של סעות סירות ליום או מבחנים אחרים לחישוב יום הסירות לגבי סוגים מסוימים של משרתים במילואים.

(ג) לא יינתן תשלום לפי סעיף קטן (א) בעד יום שהסירות בו נעשה בסעות שכולן מחוץ לסעות העבודה הרגילות של המשרת במילואים אלא אם עקב הסירות נעדר מעבודתו או שנגרע מהכנסתו - הכל בתנאים שייקבעו בחקנות; נעדר המשרת במילואים ממקום עבודתו ביום הסירות או למחרתו, תשמש עובדה זו ראייה לכאורה שההיעדרות מהעבודה חלחה עקב הסירות.

(ד) לענין סעיף זה, "יום סירות" - לרבות הזמן **כבו** היה המשרת במילואים בדרך ממעונו למקום הסירות ובחזרה.

חיקון
סעיף 3

3. בסעיף 3 לחוק העיקרי -

1. בסעיף קטן (א), במקום "או תלמיד" יבוא "או הזכאי לפי סעיף קטן (ו)";

2. בסעיף קטן (ד), במקום "שבחכוף לפני" יבוא "סאינו מובטל ובחכוף לפני";

3. אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ו) מי שבחכוף לפני סירותו במילואים נתקיימה בו אחד מאלה, זכאי אף הוא לתגמול:

(1) היה תלמיד;

(2) היה מצוי בהכשרה מקצועית או בסיקום מקצועי במקום שאישר לכך סר העבודה בצו ונתמלאו בו תנאי התשלום לקרן ההשוואה **ובלבד** שלא היה אותה סעה עובד, עובד עצמאי או תלמיד;

(3) היה לומד בחוץ לארץ במוסד להשכלה גבוהה, ומילא אחרי תנאי תשלום לקרן ההשוואה לרבות בדבר מועדים וסיעורים שנקבעו בחקנות לאחר התייעצות בסר החינוך והתרבות;

(4) היה לומד במוסד תורני ומילא אחרי תנאי תשלום לקרן ההשוואה, לרבות בדבר מועדים וסיעורים שנקבעו בחקנות.

(5) היה עובד בחופשה ללא תשלום סאינו נמנה על סוגים אחרים של משרתים במילואים המנויים בסעיף זה, לא היה בחופשה כאמור יותר משנה אחת ולא פוגר בתשלומיו לקרן ההשוואה תקופה העולה על 60 יום;

(6) היה עולה חדש;

(7) היה מובטל.

תיקון
סעיף 4

4. בסעיף 4 לחוק העיקרי, המלים "בשים לב לתנודות במדד יוקר המחיה" - יימחקו.

תיקון
סעיף 5

5. בסעיף 5 לחוק העיקרי במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) למסרת במילואים שחל עליו האמור בסעיף 3(ו) (1), (3), (4), (5) או (6) - מחצית הזכר הממוצע (להלן - מינימום התגמול);

(4) למסרת במילואים שחל עליו סעיף 3(ו) (2) - החלק השלושים של התשלום שקיבל המסרת במקום ההכשרה המקצועית או הסיקום המקצועי בחודש האחרון שקדם לסירותו, לרבות דמי אבטלה לפי סעיף 127 לחוק הביטוח, כפול בימי הסירות;

(5) למסרת במילואים שחל עליו סעיף 3(ו) (7) - דמי האבטלה ליום שהיה זכאי להם ערב סירותו במילואים."

החלפת
סעיף 6

6. במקום סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא:

"סכר 6. סכר עבודה רגיל לענין סעיף 5 הוא ההכנסה היומית הממוצעת של העובד עבודה רגיל כפול במספר ימי סירותו במילואים; אולם רכאי סר העבודה, באיסור ועדת העבודה של הכנסה, לקבוע נסיבות מיוחדות שבהן ייחשב הסכר לפי ההכנסה שהיתה לעובד בחודש שבו סירת במילואים אילו לא סירת ואילו עבד."

תיקון
סעיף 7

7. (א) בסעיף 7 (א) לחוק העיקרי -

(1) בריסה, המלים "או מחילוק הכנסתו בחודש שקדם כאמור למספר שלושים, הכל לפי הסכום הגדול יותר" - יימחקו;

(2) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) הסכום היוצא מחילוק הכנסתו בשלושת החדשים שבחר לעצמו מתוך ששה החדשים שקדמו לסירותו במילואים, למספר חסעים;"

(3) בפסקה (2) במקום "המינימום שנקבע לענין סעיף 8" יבוא "מינימום התגמול".

(ב) אחרי סעיף 7(ב) לחוק העיקרי יבוא:

"(ג) סר העבודה ראטי לקבוע בתקנות דרכי חישוב ההכנסה היומית הממוצעת של עובד סגמול עבודתו מסתלם על בסיס חדשי או על בסיס של תקופה ארוכה יותר."

החלפת
סעיף 8

8. במקום סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:

8. בחישוב סכר העבודה הרגיל יראו עובד שסכר עבודתו הרגיל לחודש הוא יותר מהמקסימום, כאילו היה סכר עבודתו הרגיל לחודש המקסימום.

תיקון
סעיף 8א

9. בסעיף 8א לחוק העיקרי:

- (1) בסעיף קטן (א), הסיפה המתחילה במלים "אם מכח ההוראה האמורה" - תימחק;
- (2) בסעיף קטן (ב), המלים "על אף האמור בסעיף 5(ג)" - יימחקו, במקום "עובד בטכר" יבוא "עובד" ובמקום "המינימום שנקבע לענין סעיף 8" יבוא "מינימום התגמול";
- (3) בסעיף קטן (ג), במקום "רשום כתלמיד" יבוא "רשום כלומד";
- (4) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) היה אדם חוך 60 יום שלפני תחילת סירותו במילואים עובד וגם עובד עצמאי וחדל להיות אחד מאלה חוך תקופה זו - יחוסב התגמול, בכפוף למקסימום, על-פי סני מקורות הכנסה אלו."

תיקון
סעיף 11

10. בסעיף 11 לחוק העיקרי במקום "וההכנסה הממוצעת לענין הסעיפים 6-10" יבוא "ההכנסה הממוצעת והתשלום הממוצע בהכשרה מקצועית כאמור בסעיף 5(4)" והמלים "סל חודש או" - יימחקו.

ביטול
סעיף 12

11. סעיף 12 לחוק העיקרי - בטל.

תיקון
סעיף 1

12. בסעיף 13 לחוק העיקרי -

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "עובד בטכר" יבוא "עובד", ובמקום "עובד במטכורת" יבוא "מי ששכרו מטחלם על בסיס סל חודש או יותר (להלן - עובד חדסי)";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "עובד בטכר שעבד" יבוא "עובד שאינו עובד חדסי, אטר עבד";
- (3) במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) עובד עצמאי ואדם שהוראות סעיף 3 (ד) או (1) חלות עליו - יטולס להם התגמול על ידי קרן ההטוואה";

- (4) בסעיף קטן (ה) (2), במקום "עובד בטכר" יבוא "עובד שאינו עובד חדסי";
- (5) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ו) עבד אדם בתכוף לפני תחילת סירותו במילואים אצל יותר ממעביד אחד והכנסתו החדסית הכוללת אצל כל מעבידיו עלתה על המקסימום, יטולס לו התגמול על-ידי קרן ההטוואה.

(ז) היה המסרת במילואים באותו זמן עובד המדינה, למעט עובד סחל עליו סעיף קטן (ה) (2), וגם עובד סל מעביד אחר - יטולס לו התגמול על-ידי כל מעביד באופן יחסי לשכר, בכפוף למקסימום, לפי כללים שייקבעו בחקנות."

תיקון
סעיף 19

13. בסעיף 19 לחוק העיקרי -

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "לפי חלק א" יבוא "לפי פרק ב";
- (2) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) על תשלום לפי סעיף קטן (א) יחולו סעיפים 179 ו-183 לחוק הביטוח וכן ההוראות המיוחדות שנקבעו בחקנות לפי סעיף 186 (1)(ג) ו-(ו) לחוק הביטוח, הכל בסינויים המחויבים לפי הענין."

- (3) בסעיף קטן (ד), במקום "רשאי לנכות" יבוא "ינכה", והסיפה המתחילה במלים "לא ינכה המעביד מחשכר ששילם" - תימחק.

תיקון
סעיף 20

14. בסעיף 20 לחוק העיקרי -

- (1) בסעיף קטן (ג), במקום "סעיפים 51 ו-53 לחוק הביטוח" יבוא "סעיפים 179 ו-183 לחוק הביטוח";
- (2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) נקבע סיעור מופחת של דמי-ביטוח לגבי חלק מהכנסת מבוטח, מכוח סעיף 160 לחוק הביטוח, יופחת גם התשלום לקרן ההסוואה על אותו חלק מהכנסה, באופן יחסי לסיעור המופחת של דמי הביטוח."

תיקון
סעיף 21

15. בסעיף 21 לחוק העיקרי -

- (1) בסעיף קטן (ג), במקום "סעיף 53" יבוא "סעיף 183";
- (2) האמור בסעיף קטן (ה) יסומן (ו) ואחרי סעיף קטן (ד) יבוא:
- "(ה) סר העבודה רשאי, לאחר התייעצות במועצה לקבוע נסיעות טבהן התשלום לקרן ההסוואה ייעשה במסרין על ידי התלמיד."
- (3) בסעיף קטן (ו) במקום "תקופה אחרת של 12 חודש" יבוא "תקופה אחרת".

הוספת
סעיפים
22א עד 22ד

16. אחרי סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא:

"22א. אדם שסעיף 3(ו) (2) חל עליו יסלם לקרן ההסוואה, במסרין או באמצעות מקום ההכשרה המקצועית או הסיקום המקצועי, את הסיעור המסתלם על ידי תלמיד, במועדי תשלום שנקבעו בחקנות.

22ב. אדם שסעיף 3(ו) (4) חל עליו יסלם לקרן ההסוואה במסרין או באמצעות המוסד התורני טבו הוא לומד.

22ג. אדם שסעיף 3(ו) (5) חל עליו יסלם לפי הסיעור שנקבע מינימום

22ד. עולה חדש פטור מסתלום לקרן ההסוואה."

פטור
מסתלום
לקרן

17. בסעיף 23 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב), במקום "בסעיף 50" יבוא "בסעיף 181" וּבמקום "סעיף 50" יבוא "סעיף 181".
- תיקון
סעיף 23
18. אחרי סעיף 23 לחוק העיקרי יבוא:
- הוספת
סעיף 23א
- "תשלום
לקרן
על ידי
עובד
- 23א. עובד החייב בעצמו לפי חוק הביטוח ותקנותיו בתשלום דמי-ביטוח לפי פרק ב' לחוק הביטוח, חייב בעצמו גם בתשלום לקרן ההטוואה בסיעור המסתלם על ידי עובד עצמאי לקרן ההטוואה."
19. בסעיף 25 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ג) במקום "ו-(ה)" יבוא "ו-(ה)".
- תיקון
סעיף 25
20. במקום סעיף 25א לחוק העיקרי יבוא:
- החלפת
סעיף 25א
- "קיצוז
וניכוי
- 25א. (א) קרן ההטוואה רשאית לקזז כנגד תגמול שהיא נותנת כל חוב המגיע לה מאת הזכאי לתגמול.
- (ב) קרן ההטוואה רשאית לנכות מכל סכום שהיא צריכה להחזיר למעביד לפי סעיף 25(א) חוב של דמי ביטוח או חוב לקרן הטוואה המגיע ממנו בעד עובדיו; הניכויים על חשבון דמי ביטוח יועברו למוסד לביטוח לאומי."
21. אחרי סעיף 27 לחוק העיקרי יבוא:
- הוספת
סעיפים
27א עד 27ה
- "הצעת
תקציב
- 27א. (א) קרן ההטוואה תכין הצעת תקציב שנתי לתאריך שקבעה המועצה; באיטור המועצה רשאית קרן ההטוואה להגיש תקציב לתקופה קצרה מסנה וכן תקציב מילואים.
- (ב) המועצה תדון בהצעת תקציב ותעביר אותו לאיטורו של סר העבודה, באירוף הערותיה והמלצותיה.
- איטור
התקציב
- 27ב. סר העבודה רשאי, בכפוף לאמור בסעיף 27ג (א), לאשר את התקציב כפי שהוצע בסינויים שימצא לנכון; התקציב המאושר ייחתם ביד הסר וביד מנהל קרן ההטוואה ויפורסם בדרך סירה הסר.
- אומדן
התקציב
המיועד
לתשלום
תגמולים
- 27ג. (א) הצעת התקציב של קרן ההטוואה הנובעת לאומדן אותו חלק התקציב המיועד לתשלום תגמולים חוסתת על המספר המסוער של ימי סירות המילואים על-פי המידע סיספק מסרד הבסחון לקרן ההטוואה לפני תחילת כל שנת תקציב.
- (ב) לא יאשר סר העבודה את התקציב אלא לאחר שועדת הכנסת הדנה בתקציב הבסחון איטרה את המספר המסוער של ימי הסירות במילואים.

- התשלום 27. סולמו תגמולים בשנת תקצ"ב פלונית בעד מספר ימי סירות שהוא פחות ממספר ימי הסירות שאישרה לאותה שנת תקצ"ב ועדה הכנסת למסרד הבטחון הדנה בתקציב הבטחון, והפחתה זו באה מטעמי חסכון על-פי הצעת מסרד הבטחון, רטאי סר העבודה להורות לקרן ההסוואה לסלם לזכות מסרד הבטחון את ההפרט, כולו או חלקו, שנוצר עקב חסכון זה הכל לפי כללים שקבע הסר בתקנות; לענין זה, "מסרד הבטחון" - גם מסרד ישראל במסמע.
- עיגון 27. כל תשלום של הפרטים למסרד הבטחון לפי סעיף 27 ימצא ביטוי בחוק התקציב במסגרת חוק התקציב.
- החלפת כותרת 22. במקום כותרת פרק רביעי יבוא: "פרק רביעי: פיקוח, דוחות וניהול חשבונות".
- יקון 28. בסעיף 28 לחוק העיקרי, במקום "לפי סעיף 55" יבוא "לפי סעיף 196".
- חלוקת פרק 24. אחרי סעיף 30 לחוק העיקרי יבוא: "פרק חמישי: סונות".
- החלפת סעיף 33 25. במקום סעיף 33 לחוק העיקרי יבוא: "תשלומים 33. היה התגמול למובטל בשיעור העולה על מינימום התגמול, יסלם על-ידי ענף ביטוח אבטלה לפי חוק הביטוח לקרן ההסוואה את היתרה מעל למינימום עד שיעור דמי האבטלה שהיה זכאי להם המובטל לקרן ההסוואה כאמור ערב הסירות."
- תיקון סעיף 36 26. בסעיף 36 לחוק העיקרי, אחרי פסקה (2) יבוא: "(3) סוטר כמסמעותו בחוק המסורה (נכיס ונספים), חס"ו-1955⁽³⁾, וסוטר כמסמעותו בחוק סירות בתי הסוטר (נכיס ונספים), חס"ך-1960⁽⁴⁾".
- הוספת סעיפים 36 א ו-36 27. אחרי סעיף 36 לחוק העיקרי יבוא: "סמכות 36 א. לבית הדין האזורי כמסמעותו בחוק בית הדין לעבודה, חסכ"ט-1969⁽⁵⁾, תהיה הסמכות היחודית לדון בכל תביעה לפי חוק זה. תחולת הוראות חוק הביטוח 37 ב. סעיפים 135, 136, 138, 149, 178, 178 א ו-198 לחוק הביטוח יחולו לענין חוק זה בסינויים המחויבים."
- תחילה 28. (א) הסעיפים 27 ג ו-27 לחוק העיקרי יחולו גם לגבי שנת הכספים 1972. (ב) תחילתם של סעיפים 13 (ז) ו-22 לחוק העיקרי היא כחום שלושה חדשים מיום פרסום חוק זה ברסומות.

1 ס"ח חס"ט, עמ' 306; חס"ך, עמ' 99; חסכ"ג, עמ' 113; חסכ"ו, עמ' 60, עמ' 74; חסכ"ז, עמ' 98.
 2 ס"ח חסכ"ח, עמ' 108.
 3 ס"ח חסכ"ו, עמ' 74.
 4 ס"ח חס"ך, עמ' 37.
 5 ס"ח חסכ"ט, עמ' 70.

סעיף
1(א)

החלפת המונחים "עובד במסכורת" ו"עובד בשכר" במונח "עובד" כפי שהוא נחשב בחוק הביטוח קטורה בדינו המוצע בסעיף 6.

לפסקת משנה (3) בהגדרת "הכנסה": בסעיף 168(א)(5) לחוק הביטוח נקבע כי 4% מסכר העובד שהיה חייב במילווה לפי חוק מילווה חסכון, ת"ל-1970, פטור מחסלום דמי ביטוח, ולפיכך קיים פטור זה גם לגבי חסלומים לקרן ההטוואה. פטור זה נועד לתקופה קצובה שפקעה ביום ט"ז בניסן תשל"ב (31 במרס 1972). אולם מן הצדק הוא שאחוזים אלה, המהווים למעשה חלק אינטגרלי של שכרו הכולל של העובד, ייחשבו כהכנסה לצרכי חישוב התגמול.

הגדרת "עולה חדש" מפנה להגדרת "עולה" לענין פרק ו' 1 לחוק הביטוח, שענינו ביטוח אבטלה. ההגדרה מצויה בסעיף 127א לחוק האמור, וזה לשונו:

"עולה" - מי שטרם עברה שנה מיום כניסתו לישראל, ונתקיימה בו אחת מאלה:

(1) בידו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק הסבות, ת"י-1950;

(2) הוא זכאי לתעודה כאמור ובידו אחד מאלה:

(א) אשרה או רשיון לישיבת קבע לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952;

(ב) אשרה או רשיון לישיבת ארעי מכוח חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952, ונחמלאו בו התנאים שקבע לכך הסר בחקנות לאחר התייעצות בסר לקליטת העליה (בסימן זה - תוסב ארעי).

חקנות כאמור מעונות איסור ועדת העבודה של הכנסר מכוח האמור בסעיף 127כ לחוק הביטוח.

ראה דברי הסבר לסעיף 25.

סעיף
1(ב)

סעיף 2

בסעיפים 2 ו-3(א) לחוק העיקרי נאמר:

2. מי שנקרא להתייצב למילואים והתייצב וסירות כחוק יותר משלושה ימים רצופים, יסלם לו אוצר המדינה בעד כל יום של סירות 1.06 ל"י בניכוי 65 אגורות דמי כלכלה; כן יסלם האוצר בעד כל שלושה ימים רצופים שהוא מסרת תוך תקופה שבין 1 באפריל ל-31 במרס, לאחר שכבר סירת באותה תקופה שלושה ימים רצופים.

3. (א) עובד או עובד עצמאי או תלמיד, הזכאי לפי סעיף 2 לקבל חסלום מאוצר המדינה, זכאי לקבל ממעבידו, מקרן חופסה או מקרן ההטוואה המוקמת לפי סעיף 15, תגמול בעד תקופת סירותו במילואים בסיעור הנקוב בסעיף 5, פחות 1.06 ל"י לכל יום סירותו.

הוברר שמספר לא מועט של מדרתים במילואים אינם זוכים בתגמולים מכיון שסירותם מפוצל למספר ימים בודדים. אין הצדקה לשלול מאנשים אלה את התגמול רק מכיון שאופי סירותם הוא שונה, שהרי הזמן הכולל של סירותם עשוי להיות שווה לזמנם של אלה המסרתים ברציפות. מוצע איפוא, להעניק את התגמול כבר החל ביום הסירות הראשון. אולם לעתים נקרא אדם להתייצבות למספר סעות (ואף לאחר סעות העבודה) ולא יהיה נכון לראות התייצבות זו של מספר סעות כיום סירות מלא.

לפיכך מוצע כי ליום מלואים יחשב רק סירות של 8 שעות לפחות, או לפי מבחנים אחרים
סיקבע הסר, כגון מטפר ביחות לגבי טייטים, כך יסמס התגמול את יעודו, לפחות אדם על
הפסד הכנסותיו עקב סירותו במילואים. ההנחה היא שאם המסרת במילואים נעדר מעבודתו,
רק אז נגרע מהכנסותיו.

סעיף 3

יש מסרתים במילואים שאינם כלולים כיום בין הזכאים לקבל תגמול וכדי שהם לא יהיו מקופחים לעומת
האחרים, מוצע להרחיב את סוגי הזכאים כאמור בסעיף זה ולפי התנאים כנדרש בסעיף.

אדם המצוי בהכשרה מקצועית או בסיקום מקצועי (אם אין לו מעביד) אינו זכאי כיום לתגמול לפי
החוק. לא מעטים מבין האנשים המצויים כיום בהכשרה מקצועית או בסיקום מקצועי נוסאים בפרנסת
משפחותיהם, ויציאה לסירות מילואים ללא הבטחת אמצעי קיום מהווה גורם שלילי ומרחיע לגבי
השתלבות במערכת ההכשרה המקצועית. מצד אחר, האינטרס הציבורי מחייב דאגה מקסימלית לאנשים
בהכשרה מקצועית וכל עוד הם מצויים במקום זה. מכאן ההצעה שתקנה לאדם כזה זכות לתגמול.
זכאותו תהיה מותנית במילוי הנאי חסלום לקרן ההסוואה, לפי חישוב שנעשה על פי החסלום סקיבל
במקום ההכשרה המקצועית ערב צאתו לסרת במילואים.

נוכח הפניות המרובות של סטודנטים ישראליים הלומדים באוניברסיטאות זרות לזכותם בתגמול
עקב סירותם במילואים בזמן הפגרה מלימודיהם, מוצע להרחיב את הזכאות אף לגבי סטודנטים שכיום
אין באפשרותם לפי החוק לסלם לקרן וליהנות מתגמול.

עובד המצוי בחופשה ללא חסלום, נחשב מבחינת החוק כעובד הזכאי לתגמול. קרו מקרים שבהם אדם
פרט למעשה שנים רבות מעבודתו, אולם בגלל היותו להלכה / עסוי ליהנות ממעמדו כעובד, ומצד
אחר - יצטרך לשאת בחסלומים לקרן (לפי המינימום). מוצע כי מעבר לתקופה של שנה יחדל עובד
כזה להיות זכאי לתגמול ואף לא יצטרך לשאת בחובת החסלום.

יש עולים חדשים שנקראו לסירות מילואים בשנה הראשונה אחרי שבאו לארץ, בסרם השתלבו במערכת
המסקית של הארץ כעובדים או כעובדים עצמאיים, והם אינם תלמידים. בחלק מהמקרים אנשים אלה
נקראים לסירות במילואים מיד עם גמר לימודיהם באולפנים. ההצעה באה להקל עליהם את חבלי
הקליטה בארץ ולהבטיח מינימום קיום להם ולמשפחותיהם, גם אם לא סילמו לקרן ההסוואה.

סעיף 4

בסעיף 4 לחוק העיקרי נקבע כי "סר העבודה, באיסור ועדת העבודה של הכנסת, רסאי לסנות
בתקנות את הסכומים הנקובים בסעיפים 2 ו-3 בשים לב לתנודות במדד יוקר המחיה". סעיפים
2 ו-3(א) לחוק העיקרי מובאים בדברי הסבר לסעיף 2 לעיל. מאחר שהסינויים של הסכומים
הנקובים נעשו לעתים נדירות, ומתוך הנחה שכל העלאה עשויה להביא לידי הפחתה מתאימה של
התגמול המשתלם לזכאי לפי החוק, מוצע לבטל את הקסר לתנודות ביוקר המחיה.

סעיף 5

סעיף 5 לחוק העיקרי מורה לאמור:

"5. סיעור התגמול הוא:

- (1) לעובד - סבר העבודה הרגיל;
- (2) לעובד עצמאי - הכנסתו הממוצעת;
- (3) לתלמיד - המינימום שנקבע לענין סעיף 8.

לפסקה (3) החדשה: כיום סכום המינימום נקבע מדי פעם בפעם בחקנות. מוצע לקבוע קריטריון אחיד בחוק שלפיו סכום המינימום יהיה מחוץ למחצית סכר הממוצע במשק. מחוץ כך יהיה המינימום מותנה בתמורות המתחוללות בסכר, ויסתנה באופן אוטומטי ללא צורך בהתערבות תחיקתית.

לפסקה (4) החדשה: מוצעת דרך מיוחדת לחישוב התגמול של אדם המצוי בהכשרה מקצועית או בסיקום מקצועי.

לפסקה (5) החדשה: מוצע שאם ערב צאחו לסרת במילואים היה אדם זכאי לדמי אבטלה כמסמעותם בחוק הביטוח, לא יופחת סכום התגמול שלו הוא זכאי מסייעור דמי-אבטלה שהיה מקבל לולא יצא לסרת במילואים; ההפרט שבין סכום זה לבין סכום התגמול שהיה מקבל על פי החוק העיקרי אילולא הוראת סעיף זה יוחזר לקרן ההטואה מענף ביטוח האבטלה.

סעיף 6

סעיף 6 לחוק העיקרי מורה לאמור:

"6. סכר עבודה רגיל, לענין סעיף 5, הוא -

(1) לגבי עובד במסכורת סגמול עבודתו מסתלם על בסיס של חודש - החלק ה-30 של ההכנסה שהיתה לעובד בחודש שבו סירת במילואים אילו לא סירת כך והוסיף לעבוד - כפול במספר ימי סירותו במילואים באותו חודש;

(2) לגבי עובד במסכורת סגמול עבודתו מסתלם על בסיס של חקופה ארוכה מחודש - סכום שחושב על פי הוראות מסלימות סקבע סר העבודה בחקנות;

(3) לגבי עובד בסכר -

ההכנסה היומית הממוצעת כפול במספר ימי סירותו במילואים."

מוצע לבטל את הסוגי הקיים בדרכי חישוב התגמול לגבי עובד שסכרו מחושב לפי בסיס חדסי (או בסיס של חקופה ארוכה מזאת) (מוגדר בחוק כעובד במסכורת) לעומת עובד שסכרו מסולס לפי בסיס פחות מחדסי (מוגדר בחוק כעובד בסכר). לפי הוראות החוק כיום התגמול של עובד במסכורת מחושב לפי מה שהיה מסתכר אילולא יצא לסרות במילואים, אולם התגמול של עובד בסכר מחושב לפי החקופה סקדמה לצאחו לסרת במילואים. לפי ההצעה יחושב התגמול גם של עובד במסכורת לפי הסכר בחקופה סקדמה לצאחו לסרת במילואים; אמנם הסר יוכל לקבוע בחקנות נסיבות מיוחדות סבהן חישוב התגמול ייעשה לפי הסכר בעתיד, וזאת בעיקר כחאין כל בסיס לחישוב הסכר בעבר (כבמקרה של אדם סצריך היהלהחחיל בעבודה במסכורת בזמן סירותו במילואים). הצורך בהנהגת דרכי חישוב סוות, נעשה מחויב המציאות באסר מסקל הסכר של סעות נוספות והטבות אחרות בסכר גדל עקב המקסימום החדסי של התגמול עד ל-1,500 לירות.

סעיף 7

סעיף 7 לחוק העיקרי מורה לאמור:

"7. (א) ההכנסה היומית הממוצעת לענין סעיף 6 היא הסכום היוצא מחילוק הכנסתו של העובד ברבע השנה סקדם לסירותו במילואים למספר חסעים, או מחילוק הכנסתו בחודש סקדם כאמור למספר סלוסיס, הכל לפי הסכום הגדול יותר;

סעיף 9

סעיף 8א לחוק העיקרי מורה לאמור:

"8א. (א) בחישוב שכר העבודה הרגיל או ההכנסה הממוצעת יראו אדם שהוראת סעיף 3(ג) חלה עליו כאילו יצא למילואים ביום שחדל להיות עובד או עובד עצמאי, לפי הענין. אם מכוח ההוראה האמורה רואים אותו כעובד, בין במשכורת ובין בשכר, ייעשה החישוב האמור כאילו היה עובד בשכר, ואם מכוח ההוראה האמורה רואים אותו כעובד עצמאי, ייעשה החישוב האמור כאילו היה עובד עצמאי.

(ב) על אף האמור בסעיף 5(ג), מי שהיה תלמיד ערב סירותו במילואים, וחוך שש החדשים שקדמו לסירותו היה עובד, יחושב התגמול המגיע לו כאילו היה עובד בשכר, אף אם לא היה כזה ערב סירותו כאמור, או לפי המינימום הנקבע לענין סעיף 8 - הכל לפי הסכום הגדול יותר.

ואולם מי שעבד ברבע השנה שקדמה כאמור פחות מששים יום תהיה הכנסתו היומית הממוצעת שווה לסכום הגדול שבאלה:

- (1) הסכום היוצא מחילוק הכנסתו בחודש שקדם כאמור למספר שלושים, או הסכום היוצא מחילוק הכנסתו בשלושה חודשים שבחר לעצמו מתוך ששה החודשים שקדמו כאמור למספר חסעים;
- (2) לסכום היוצא מחילוק המינימום שנקבע לענין סעיף 8 למספר שלושים, ובלבד שברבע השנה שקדם לסירותו במילואים היו לו לפחות חסעים ימים מזכים;

"י מ י ס מ ז כ י ס" לענין פסקה זו הם:

(א) ימי עבודה;

(ב) ימי סירות בצבא-הגנה לישראל;

(ג) הימים שבהם היה רשום כמחוסר עבודה בלשכת העבודה.

- (ב) שר העבודה רחאי לקבוע בתקנות מספר ימים מזכים פחות מן האמור בסעיף קטן (א) וסוגי ימים מזכים בנוסף לאמור באותו סעיף קטן.

מוצע לבטל את האפשרות שחישוב התגמול יוכל להיעשות לפי ההכנסה היומית הממוצעת בחודש האחרון שקדם לתאריך צאתו של האדם לסירות במילואים. ניתן להסיק מהנסיון שנרכש כי חישוב כאמור, לפי ההכנסה בחודש האחרון, אינו מספק נאמנה ברוב המקרים את הסכר הממוצע של האדם.

בעיה זו נעשתה חריפה לאחר שהמקסימום החדשי של התגמול הועמד על 1,500 לירות וקיים חשש שיהיו כאלה שיסתדלו לרכז בחודש האחרון עבודות זמניות ומקריות - כך שהתגמול יהיה במקרים לא מעטים גבוה מהסכר הריאלי האמיתי של האדם.

סעיף 8

סעיף 8 לחוק העיקרי מורה לאמור:

8. בחישוב סכר העבודה הרגיל יראו עובד שסכר עבודתו הרגיל לחודש הוא יותר מהמקסימום, כאילו היה סכר עבודתו הרגיל לחודש המקסימום, ועובד שסכר עבודתו הרגיל לחודש הוא פחות מהמינימום, כאילו היה סכר עבודתו הרגיל לחודש המינימום, ובלבד שלא יעלה התגמול על סכר העבודה הרגיל שהיה מקבל העובד אילו לא סירת במילואים והוסיף לעבוד.

אין סייג זה חל על תגמול שניתן לעובד שהכנסתו היומית הממוצעת חושבה לפי סעיף 7(א)(2) או על תגמול הניתן למשרת במילואים שעלה לארץ תוך רבע השנה שקדם לסירותו במילואים.

סעיף זה היה משמעותי כאשר התגמול למשרת במילואים היווה סיעור מסויים מסכרו הרגיל של העובד; כיום זכאי המשרת במילואים לקבל את מלוא הסכר הרגיל ולכן ההוראות בדבר המינימום לגבי עובד שכיר מיותרים כיום. מצד אחר, בהצעה לתיקון סעיף 5 נודעת חשיבות בהחלת המינימום לגבי אנשים שאין להם סכר (כגון סטודנטים ועולים חדשים), ולכן מוגדר המינימום גם לצרכי אנשים אלה.

(ג) מי שערב סירותי במילואים הוא רשום כחלמיד במוסד להשכלה וגם עובד או עובד עצמאי, יחויב התגמול המגיע לו או כעובד או כעובד עצמאי, הכל לפי הענין, או, לפי בחירתו, כחלמיד.

(ד) התגמול המגיע לאדם שהוראות סעיף 3(ד) חלות עליו יחויב כאילו היה עובד בסכר.

הסינוי הענייני בסעיף זה הוא בסעיף קטן (ה) **החדש**.
לפי סעיף 3 (ג) לחוק העיקרי, אדם שחדל להיות (תוך 60 יום לפני סירותו במילואים - כפי שנקבע בחקנות) עובד או עובד עצמאי, ואינו יותר אחד מאלה - יראוהו בכל זמנאי לתגמול לפי מעמדו כעובד או כעובד עצמאי כפי שהיה לפני שחדל להיות אחד מאלה.
נוצר מצב שלפיו אם האדם חדל להיות עובד ועובד עצמאי בעת ובעונה אחת תוך 60 הימים כאמור - יראוהו כזכאי לתגמול הן כעובד והן כעובד עצמאי, אולם אם חדל להיות עובד יהיה זכאי לתגמול כעובד עצמאי בלבד, וכן להיפך. כזי למנוע אנומליה זו מוצע שאף אם חדל האדם להיות אחד מאלה בלבד יחויב התגמול משני המקורות גם יחד.

סעיף 10

מוצעים סינויים טכניים בסעיף 11 לחוק העיקרי, שזו לסוגו:
"סר העבודה רשאי לקבוע בחקנות הוראות מסלימות בדבר חישוב סכר העבודה הרגיל וההכנסה הממוצעת לענין הסעיפים 6-10, בדבר חישוב ההכנסה של מי שהיה עובד עצמאי בחלק משנת הכספים וכן בדבר חישוב התקופה של חודש או של רבע שנה לענין סעיפים 7 ו-8."

סעיף 11

וזו לסוגו של סעיף 12 לחוק העיקרי:

"12. התעוררו חילוקי דעות בדבר דרך חישובו של סכר העבודה הרגיל, יכריע סר העבודה הכרעה סופית. סר העבודה רשאי להעביר לאחר את סמכותו לפי סעיף זה; הודעה על העברת סמכות תפורסם ברשומות."

סעיף זה לא זו בלבד שלא הופעל מעודו אלא אף מבחינה תיאורטית התרוקן מתכנו בשים לב לסמכויות המוקנות לבית הדין לעבודה. לפיכך מוצע למחוק את הסעיף.

סעיף 12

סעיף 13 לחוק העיקרי מורה לאמור:

"13. (א) מי שערב סירותו במילואים היה עובד בסכר לפחות 75 ימים רצופים אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד, או עובד במסכורת, יסלם לו מעבידו את התגמול המגיע לו; התגמול יסולם לכל המאוחר ביום שבו היה מסתלם סכרו אילו לא סירת במילואים והוסיף לעבוד;

דין התגמול המגיע לעובד לפי סעיף קטן זה כדין סכר עבודה.

(ב) עובד בסכר שעבד ברבע השנה שקדם לסירותו במילואים פחות מ-75 ימים רצופים אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד, יסולם^ל התגמול על ידי קרן החופשה שבאמצעותה מסתלמת לאותו עובד חמורת החופשה לפי חוק החופשה השנתית, תשי"א-1951, או יסולם בכל דרך אחרת שסר העבודה יקבע בחקנות.

- (ג) סר העבודה ראשי לקבוע בתקנות סוגי מקרים, שבהם ישולם התגמול לעובד.
במיטריין מאת קרן ההטוואה המוקמת לפי סעיף 15 ולא כאמור בסעיף קטן (א).
(ד) עובד עצמאי ואדם שהוראות סעיף 3(ד) חלות עליו וחלמיד ומי שמקבל תגמול כחלמיד לפי סעיף 8א(ג) - ישולם להם התגמול על ידי קרן ההטוואה.
(ה) אדם שהוראות סעיף 3(ג) חלות עליו, ישולם לו התגמול על ידי קרן ההטוואה, ואולם אם בתכופ לפני שחדל לעבוד -
(1) היה עובד המדינה - ישולם לו התגמול מאוצר המדינה;
(2) היה עובד בטכר - לרבות עובד המדינה - וברבע השנה שקדם ליום שחדל לעבוד עבד פחות מ-75 ימים רצופים אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד, ישולם לו התגמול בדרך האמורה בסעיף קטן (ב)."

התיקונים המסמעותיים בסעיף זה מצויים בסעיפים קטנים (ו) ו-(ז). מוצע לקבוע כי אם אדם עובד אצל כמה מעבידים ושכרו הכולל עולה על המקסימום - ישולם לו התגמול במיטריין מאת קרן ההטוואה, וזאת למנוע מצב שהקרן תצטרך להחזיר למעבידים השונים תגמול בסכום העולה על המקסימום.

המצב שונה אם המדינה הוא אחד המעבידים מאחר שהמדינה משלמת במיטריין את התגמול ואינה מזדקקת לספוי מקרן ההטוואה, אין אפשרות להפנות את העובד לקרן ההטוואה.

סעיף 13

בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) לסעיף 19 לחוק העיקרי נקבע לאמור:

"(ג) על תשלום לפי סעיף קטן (א) יחולו הסעיפים 179 ו-183 לחוק הביטוח, ביטויים המחוייבים לפי העניין.

(ד) מעביד ראשי לנכות משכרו של כל עובד - למעט עובד בעבודה המאורגנת מטעם משרד העבודה לחם הקלת האבטלה - סכום החווה ל-0.6 אחוזים מסכום הכנסתו שאינו עולה על המקסימום הקבוע לתשלום דמי ביטוח.

מוצע להחיל את סעיף 179 לחוק הביטוח בדבר הגדלת דמי-ביטוח מחמת פיגור גם לגבי פיגור בחשלושים לקרן ההטוואה.

מוצע להחיל גם את סעיף 183 לחוק הביטוח המתיר וקובע גבייה מכוח פקודת המסים (גבייה) והוראות בדבר חובות מועדפים בפירוקי חברות ובהליכי פשיטת רגל.

כן מוצע שיחולו ההוראות המיוחדות בתקנות לפי סעיף 186 (1) (ג) לחוק הביטוח, בדבר תשלום דמי-ביטוח לגבי עובד אצל מעבידים שונים.

במקביל למה שהוצע אף בביטוח הלאומי (סעיף 161 לחוק הביטוח),

מוצע לחייב את המעביד לנכות משכרו של העובד חלקו בשעור התשלום לקרן הטוואה, וניכוי זה טוב לא יהיה רשות בלבד בידי המעביד.

סעיף 14

מוצע לחאט את הכללים החלים לגבי תשלום דמי ביטוח, בשעור נמוך יותר, מהכנסה של מעוטי הכנסה, אף לגבי תשלום לקרן הטוואה לפי אותה הכנסה.

סעיף 15

חנאי המזכה תלמיד לתגמול הוא שסילס את התשלום לקרן לגבי אותה שנת הלימודים באמצעות המוסד להשכלה, אולם לא פעם קורה שאין התלמיד משלם את התשלום לקרן באמצעות המוסד להשכלה מסיבות שאינן חלויות בו, כגון שהתלמיד התקבל ללימודים לאחר תחילת שנת הלימודים. נוצר איפוא הצורך, בנסיבות כפי שייקבעו בתקנות, לאפשר לתלמיד לשלם במישרין את תשלומיו לקרן.

סעיף 16

הצעה זו באה לקבוע את סיעורי התשלום לקרן ההטוואה שישלמו ככה מהסוגים החדשים של הזכאים לתגמול (ראה סעיף 3), לרבות הוראה בדבר פסור מתשלום לקרן ההטוואה הניתן לעולה חדש.

סעיף 18

מוצע לקבוע חובה, לשלם במישרין לקרן הטוואה, על אותו עובד שלפי חוק הביטוח חייב בעצמו בתשלום דמי-ביטוח.

סעיף 20

בחוק העיקרי הוראות המסלבות תשלום דמי הביטוח ותשלומים לקרן ההטוואה והקובעות את ייחוס התשלומים ההדדי למוסד ולקרן הטוואה אם אין המסלם מבקש חלוקה אחרת, מכיוון והגביה אף לקרן נעשית באמצעות המוסד לביטוח לאומי, מן הצורך הוא להקנות סמכות לקזז חוב של מעביד בדמי ביטוח או לקרן הטוואה מכל סכום שהקרן צריכה להחזיר למעביד.

סעיף 21

מוצע לקבוע במפורט בחוק חובה להגיש תקציב שנתי לפי המתכונת הנהוגה במוסד לביטוח לאומי. כמו כן מוצע שאם משרד הבטחון חוסך מיזמתו הוא מספר ימי סירות במילואים בהטוואה למה שנקבע בתקציב הקרן, יוכל שר העבודה להורות לקרן לשלם למשרד הבטחון את ההפרט מבחינה תקציבית הנובע מחסכון זה.

סעיף 25

לעיף 33 לחוק העיקרי מורה לאמור:

"33. לענין חוק זה רואים -

- (1) בחבורת עובדים, שבין שהיא גוף מואגד ובין שאינה גוף מואגד, את כל אחד מבני החבורה כעובדו של האדם שמסר לחבורה את העבודה, אם היו רואים כך אילו היה קיים קשר ישיר בינו ובין כל אחד מבני החבורה;
- (2) חבר אגודה שיתופית העובד במפעל האגודה או מטעמה - כעובד במסכורת, ואת האגודה כמעבידו;

אולם אין רואים קיבוץ כמסמעותו בסעיף 54 לפקודת מס הכנסה, או מוסב שיתופי, כמעביד חבריו, ולא חבר של קיבוץ או של מוסב שיתופי כעובדו."

לאור ההגדרה החדשה של "עובד" לא נותרה מטענות להוראות סעיף זה, פרט לטיפה של פסקה (2), ומוצע להעביר טיפה זו, בשינויי נוסח קלים, להיות סעיף 1(ב) לחוק העיקרי.

סעיף 26

סוטרים וסוהרים, אף באותם המקרים הספורים שהם עדיין משרתים במילואים, זוכים במלוא מסכומם וזיקתם לקרן מתבטאת כיום אך ורק בהסתתפותם בתשלום מוצע איפוא להוציא כליל את הסוטרים והסוהרים מתחולת החוק.

סעיף 27

על אף העובדה שקיים קשר הדוק ביותר בין התגמול המסתלם למשרתים במילואים לבין הכנסתם, ולמרות שהגביה לקרן נעשית באמצעות הגביה של דמי הביטוח, ומתעוררות בעיות מספטיות המסותרות לקרן ולביטוח הלאומי, לא הוקנתה עד עתה לבית הדין לעבודה הסמכות לפסוק בתביעות לפי החוק העיקרי. סעיף 36 החדש יעניק לבית הדין לעבודה סמכות יחודית לענין זה. סעיפי חוק הביטוח המוזכרים בסעיף 36 ב' החדש:

"135. (א) זכות לגימלה כסף אינה ניתנת להעברה, לערבות או לעיקול בכל דרך שהיא אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מהזכאי לגימלה לפי פסק דין של בית משפט או של שבית דין מוסמך.
(ב) הזכאי לקיצבה סעקב מצבו הנפשי או הגופני אינו יכול לגבותה, תשלום קיצבתו, במסך תקופה שלא תעלה על שנה, לאחד מבני משפחתו;
"בן משפחה", לענין סעיף זה - בן זוגו של הזכאי, ילדו או הוראו, ובהעדר כל אלה - נכדו.

136. (א) המקבל גימלה לפי חוק זה שבביל אדם אחר חייב להסתמך בה לטובת אותו אדם.
(ב) ראה אפוסטרופוס של הזכאי לגימלה, או האדם שלטובתו ניתנה הגימלה, כולה או מקצתה, או אפוסטרופוסו, או הרשות המקומית של מקום מגוריו, או המוסד, או כל גוף אחר שנקבע על ידי השר בצו, כי מתן הגימלה כולה או מקצתה לידי הזכאי לה איננו לטובתו או שאיננו לטובת האדם שבבילו או בזכותו היא ניתנת, רשאים הם לבקש מבית הדין לעבודה להורות כי הגימלה תינתן לידי אדם שבית הדין ימנהו לכך;
ואם נוכח בית הדין לעבודה כי יש יסוד לבקשה רשאי הוא לעשות כן ולהורות לאותו אדם בדבר הסימוך בגימלה לטובת הזכאי או לטובת אדם שבבילו או שבזכותו היא ניתנת.

149. ניסה אדם להשיג גימלה במרמה, תופחת הגמלה שהוא זכאי לה ב-25%.

178. גבה המוסד כספים לפי דרישתו בסעות או שלא כדין ולא החזיר כספים אלה תוך ששה חדשים מיום גבייתם, יסלם עליהם המוסד ריבית בשיעור של 9% לסנה לזמן שעבר ממועד הגביה עד יום החזרתם ולפי הנאים שנקבעו בחקנות.
- 178.א. מבוטח שנפטר מבלי שקיימת מכוחו זכאות לגימלת שאירים או חלויים, לא יהיה המוסד זכאי לגבות כל חוב של דמי ביטוח שהמבוטח שנפטר חייב היה בעד עצמו.
198. לא ייוצג אדם בפני המוסד אלא על ידי עורך דין, רואה חשבון, ידיד קרוב, נציג ארגון עובדים או מעבידים, נציג ארגון של ישובים חקלאיים או אדם אחר שנהקיימו בו ההנאים שנקבעו לכך בחקנות.

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ב בתשרי תשל"ג
20 בספטמבר 1972

(321)

חבר הממשלה:

מאת: ממלא-מקום מזכיר הממשלה

הצדון: נושאים לסדר יומה של ועדת השרים לענייני חקיקה

מצורפים בזה נושאים אשר יועלו על סדר יומה של ועדת השרים לענייני חקיקה:

מס. הצטפח	השר המגיש
א. חוק עבודת הנוער (תיקונים שונים), תשל"ב-1972	עבודה 222 חק
ב. תזכיר-הצעת חוק ביטוח לאומי (ביטוח זכות), תשל"ג-1972	עבודה 223 חק
ג. נוסח מתוקן של חלק ב' לתזכיר-הצעת חוק ביטוח הלאומי (קיצבה בזכות ילד שלישי), תשל"ג-1972	תוספת א' לנספח עבודה 175 חק נוסח מתוקן

ב ב ר כ ה

מיכאל ביר

THE JOURNAL OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

Vol. 100, Part 1, 1970
No. 1, 1970

Editor: J. H. REES
Editorial Board: J. H. REES, J. H. REES, J. H. REES

Editorial Office: 10, Bedford Square, London, W.C.1
Telephone: 01-637 4141

Subscription prices: £10.00 per annum

Single issues: £2.00 per issue

Advertising rates: £100.00 per annum

Printed by the University Press, Cambridge
Published by the Cambridge University Press, Cambridge

Cambridge University Press
The Edinburgh Building, Shaftesbury Road, Cambridge CB2 2RU
32 Avenue of the Americas, New York, NY 10013-2473, USA
477 Williamstown Road, Port Melbourne, VIC 3207, Australia
Ruiz de Alarcón 13, 28014 Madrid, Spain
Dock House, The Waterfront, Cape Town 8001, South Africa

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ג בתשרי תשל"ג
20 בספטמבר 1972

(320)

אל: חברי הממשלה

מאת: מזכיר ועדת השרים לענייני כלכלה

הנדון: צו שאים לסדר יומה של ועדת השרים לענייני כלכלה

מצורפים בזה צו שאים אשר יועלו על סדר יומה של ועדת השרים לענייני כלכלה: ...

מס. הצטפת	השר המביא	
א. חוק ביירות ערך (תיקון מס. 3), תשל"ב - 1972	אוצר	363 כל'
ב. חוק לעידוד החסכון (ערבות למילות והנחות ממס הכנסה) (תיקונים שונים), תשל"ג - 1972	אוצר	364 כל'
ג. פעולות חברת "מקורות"	התיירות	361 כל'

ב ב ר כ ה

מיכאל ביר
מיכאל ביר

מוכירות הממשלה

ירושלים, ד' בתשרי תשל"ג
12 בספטמבר 1972

(319)

אל: חברי הממשלה

מאת: ממלא-מקום מזכיר הממשלה

הבדיון: מינוי יושב-ראש הרשות לפיתוח הארץ

על-פי סעיף 17 בתקנון לעבודת הממשלה, אני מתכבד להביא להחלטתכם
הצעה בדבר מינוי יושב-ראש הרשות לפיתוח הארץ.

"הצעה להחלטה"

מהליטים, על-פי סעיף 2(א) לחוק רשות הפיתוח (העברת נכסים),
תש"י-1950, למנות את מאיר זורע להיות יושב-ראש הרשות לפיתוח
הארץ במקום יצחק לוי.

דברי הסבר

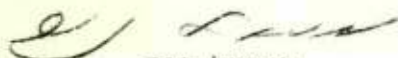
בהתאם לחוק רשות הפיתוח ממנה הממשלה את חברי רשות פיתוח הארץ.
הממשלה החליטה בישיבתה מיום כ"ו בחשוון תשכ"ט (17.11.68) למנות
את מר יצחק לוי, מנהל מינהל מקרקעי ישראל, ליושב-ראש רשות פיתוח
הארץ.

עם פרישתו של מר יצחק לוי ומינויו של מאיר זורע כמנהל מינהל
מקרקעי ישראל מוצע לשנות את המינוי ליושב-ראש רשות פיתוח הארץ.

מרגש על-ידי שר החקלאות

אם לא נקבל הסתייגות מההצעה הנ"ל תוך שבועיים מהיום, תצורף
הצעת ההחלטה לפרוטוקול והחלטות הממשלה ותקבל תוקף של החלטה ממשלה.

בברכה

מיכאל ציר

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

מזכירות הממשלה

ירושלים, ג' בתשרי תשל"ג
11 בספטמבר 1972

(318)

נו' : חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הצדון: הצעת חוק מס מקביל, תשל"ג-1972

מצורפת בזה הצעת חוק מס מקביל, תשל"ג-1972, אשר נוסחה על-פי
...
תזכיר בשם זה שאושר על-ידי ועדת הסרים לעביני וקיקה בישיבתה מיום
כ"ז באב תשל"ב (7.8.72) (החלטה מס. חק/83) וצורף לפרוטוקול הוולטות
הממשלה מיום י' באלול תשל"ב (20.8.72) (החלטה מס. 889).

אם לא יוגש ערוך תוך חבועיים מהיום תצורף הצעת החוק לפרוטוקול
הוולטות הממשלה, יראוה כמאושרת על-ידי הממשלה והיה תוגש לכנסת על-פי
סעיף 33 בתקנון לעבודת הממשלה.

ב כ ר כ ה

מכאל ארנון

העונק: היוץ המשפטי לממשלה
המנובה על החקיקה

חוק מס מקביל, תשל"ג-1972

הרשנות 1. בחוק זה -

"חוק הביטוח" - חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968¹,
והתקנות לפיו;
"המוסד" - כמשמעותו בחוק הביטוח;
"עובד" - כמשמעותו בחוק הביטוח;
"הכנסה" - הכנסת העובד כממנה חייב מעבידו בתשלום דמי ביטוח לאומי
לפי חוק הביטוח, לרבות אותו סכום שהיו מגיעים ממנו דמי
ביטוח אילולא המקסימום הקבוע לתשלום דמי ביטוח;
"קופת חולים" - האגיד מן התאגידים הכלולים בתוספת.

2. מעביד חייב לשלם מס מקביל של 2.7% מהכנסתו של כל עובד מעובדיו
העובד לצורך עסקו ומשלה-ידו והוא נושא ישראל; סכום המס ישולם
למוסד והמוסד יחלק אותו לקופות החולים לפי הוראות חוק זה.

3. (א) המוסד יגבה את המס המקביל בדרך שבה הוא גובה דמי ביטוח
לאומי, ולענין זה יחולו על תשלום המס המקביל הוראות חוק
הביטוח; בשינויים המחוייבים לפי הענין, כאילו היה דמי ביטוח.
(ב) שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות משלימות לענין גביית
המס המקביל לפי סעיף זה.

4. היה מעביד חייב בתשלום מס מקביל לקופת חולים בעד עובדיו, על פי
הסכם קיבוצי, חוזה עבודה או כל הסכם אחר, יופחת מתשלום זה המס
המקביל שהוא חייב לשלם לפי חוק זה.

5. היה קיים, ביום פרסום החוק זה ברשומות, הסדר לביטוח רפואי
או לשירות רפואי הניתן לעובדים על-ידי גוף זאינו קופת-חולים
(להלן - הסדר), רשאי שר העבודה, לאחר התייעצות עם שר הכריאות,
לקבוע בתקנות הנאמרים לגבי החזר המס המקביל, כולו או מקצתו, למעביד
שבמפעלו קיים ההסדר, בכל אותם עובדים יבאדם שילם לגוף כאמור, לפי
ההסדר, דמי ביטוח רפואי או דמי שירות רפואי.

חלוקת
המס
לקופות

6. (א) המוסד יחלק את סכומי המס המקביל שגבה בין קופות החולים בייעור יחסי למספר הברייתן שהם עובדים או לסכום דמי החבר של עובדים לקופת חולים או לפי דרך הישוב אחרת, הכל כפי שיקבע שר העבודה בתקנות.

(ב) המוסד ינכה את ההוצאות שהיו לו בקשר למילוי תפקידיו על פי חוק זה, מהסכומים שגבה כמס מקביל, לפי אישורים ודרכי הישוב שיקבע שר העבודה בתקנות.

מסירת
דוח"ות

7. (א) לפי דרישת המוסד כל קופת חולים חייבת להעביר למוסד, לפי דרישתו, רשימת הברייתן שהם עובדים, דינים והחובות על דמי חבר זמלמים חברים וכל נתון אחר שיידרש לענין חוק זה; שר העבודה יקבע בתקנות את דרכי הגשת הדינים והחובות, לרבות דרכי הבקורת עליהם.

(ב) לא הגישה קופת-חולים נתונים כנדרש ממנה לפי סעיף קטן (א), רשאי המוסד לעכב כספיה המגיעים לה לפי סעיף 6.

שירותי
בריאות
בעבודה

8. (א) קופות החולים יתנו שירותי רפואה בעבודה, יבצעו פעולה מונעת ומחקר, ויממנו שירותים ופעולות אלה, הכל בהיקף, במקומות, במוקדים ובדרכים שיקבעו שר העבודה והבריאות בתקנות; נקבע בתקנות הפעולות ושירותים כאמור יבוצעו במקום העבודה לגבי כלל העובדים או סוג מסוים מהם, יכול שיבוצעו על-ידי קופת-חולים אחת כפי שיקבע.

(ב) נטל ההוצאות של פעולות ושירותים כאמור בסעיף קטן (א) יתחלק באופן יחסי בין קופות החולים לפי כללי הישוב שיקבעו שר העבודה והבריאות בתקנות.

זכויות
העובד
שלא
שולם
מגדו מס

9. לא שולם מקביל מס-מקביל בעת עובד, לא ייפגעו בכל כך זכויות העובד בקופת חולים על פי תקנות, הנובעות מחלוקת המס המקביל.

פיקוח 10. מי זניחנו לו סמכויות לפי סעיף 196 לחוק הביטוח (להלן - מפעל) רשאי להחמיר בהן גם לענין חוק זה.

חובענות 11. לבית הדין האזורי כמסמכותו בחוק בית הדין לעבודה, תזכ"ט-1969⁽²⁾, תהיה סמכות יחודית לדון ולפסוק בכל חובענה הנובעת בחוק זה.

דין המדינה 12. לענין חוק זה דין המדינה כמעביד כדין כל מעביד אחר.

עונשין 13. (א) מי יקצה אחת מעלה, דינו - מאסר שנה אחת או קנס 1,000 לירות: (1) מסר הצהרה כוזבת בקשר למס מקביל או העלים עובדות שיש להן חשיבות לענין זה;

(2) עשה קנוניה עם אדם אחר להקטנת מס מקביל;

(3) הפריע למפקח במילוי תפקידו.

(ב) מי ילא עשה כל המושל עליו על-פי חוק זה או התקנות לפיו, חוץ מהנכות החלוט מס מקביל, דינו - קנס 50 לירות בעד כל אדם שלגביו נעברה העבירה.

מועצה מייצגת 14. (א) שר העבודה ימנה מועצה מייצגת לענין חוק זה ולא יוחקנו תקנות לפי חוק זה אלא לאחר התייעצות עם המועצה.

(ב) שר העבודה יקבע את מספר חברי המועצה; מהציתם לפחות יהיו נציגי קופות החולים ומהציתם יהיו נציגי עובדים זנומנו לאחר התייעצות בהרגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של העובדים במדינה, נציגי מעבידים אחר יתמנו לאחר התייעצות בארגונים ארציים של מעבידים ולדעת שר העבודה הם יציגים, נציגי שרי העבודה והבריאות והמוסד לביטוח לאומי, נציגי ממשלה ונציגי ציבור אחרים, הכל כפי שיקבע שר העבודה.

(ג) הודעה על תרכה המועצה תפורסם ברשומות.

(ד) שר העבודה, או מי שהוא ימנה, יהיה יושב ראש המועצה.

(ה) המועצה רשאית להקים ועדות מקרב חבריה ולאצול להן סמכויותיה.

(ו) המועצה הוועדות יקבעו את סדרי דיוניהן ועבודתן, במידה של
נקבעו בתקנות.

(ז) קיומן של המועצה או ועדה מועדותיה ותוקף החלטותיהן לא ייפגעו
מחמת זנתפנה מקומו של חבר או יחיה ליקוי במינויו.

15. חרי העבודה והבריאות רשמי לענות בצו את החוספת.
חוספת

16. בסעיף 24(א)(5) לחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969, בסופו יבוא
חוק
בית הדין
לעבודה
"או לפי חוק מס מקביל, תשל"ג-1972".

17. יר העבודה ממנה על ביצוע חוק זה והוא רשמי להענין תקנות בכל
ביצוע
ותקנות
ענין הנוגע לביצוע.

18. תחילתו של חוק זה ביום כ"ח באדר ב' תשל"ג (1 באפריל 1973).

חוספת

(סעיף 1)

זפת חולים של ההסדרות הכללית של העובדים בא"י;
קופת חולים לעובדים לאומיים;
קופת חולים מכבי;
קופת חולים מרכזית;
קופת חולים אסף;
קופת חולים עמית.

דברי הסבר

סעיף 1

בסעיף הגדרות זה מובהר כי החוק מקיף כל עובד כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי, להוציא עובד המועסק ללא לאורך עסקו על המעביד. ההכנסה העליונה יוסת המס המקביל היא ההכנסה מעבודה העליונה של חלום הלאומי הביטוח הלאומי, אך ללא הגבלת מקסימום. קופות החולים החוק דן בהן הן עם קופות החולים העיימות כיום והמנויות בחוסמת לחוק.

סעיף 2

החוק חל רק לגבי עובדים שהם תושבי ישראל. המעביד מילא את המס המקביל יחידות למוסד לביטוח לאומי ואילו זה מחלקן לקופות החולים בדרך חלוקה המפורטת בחוק.

סעיף 3

דרכי גביית המס המקביל יהיו דומות לדרכי גביית דמי הביטוח הלאומי, כגון בענין דוח"ות ופיגורים. יר העבודה רחאי להוסיף בחקנות הוראות מחלימות לענין גביית המס המקביל.

סעיף 5

קיימים כיום הסדרי ביטוח רפואי לעובדי זאינים במסגרת קופות החולים, והוראה זו באה להבטיח לגבי אותם הסדרי הקיימים בפועל כיום פרטום האצת החוק ברעומות, הוראות מיוחדות. יר העבודה, בהתייעצות עם יר הבריאות, רחאי לקבוע הוראות מיוחדות לגבי החזר החלום המס המקביל כולו או מקצתו, למעביד אשר במפעלו קיים הסדר כמפור.

סעיף 6

אחרי גביית ההוצאות יהיו למוסד לביטוח לאומי בגביית המס המקביל ובכל שאר הפעולות הכרוכות בכך, יחולקו הסכומים שגבה בין קופות החולים באופן יחסי למספר החברים של כל אחת מהן שהם עובדים, או לפי הסכום היחסי לכל קופת חולים גובה מחברים זאינים עובדים, או בכל דרך אחרת שיקבע השר בחקנות.

סעיף 7

לצורך הגבייה וחלוקת המס לקופות, דרושה למוסד לביטוח לאומי אינפורמציה מקפת. סעיף זה מחייב את הקופות להגיש אינפורמציה רלבנטית הנדרשת מהן ואף קובע סנקציה לאי-מילוי חובה זו, היינו עיכוב העברת כספים.

סעיף 8

כבר כיום מספקות קופות החולים למפעלים ולמקומות עבודה שירותים רפואיים שונים. החוק יחייב את הקופות לתת שירותי בריאות בעבודה. כיון שמקצת השירותים אלה ניתנים במפעל עצמו לכלל העובדים או לסוג עובדים, ולא לכל עובד אינדיבידואלי מן האפשר ומן ההכרח כי באותו מפעל יינתן השירות האמור על ידי קופת חולים אחת בלבד. לצורך התחשבות בין קופות החולים הנוחנות שירותים, במקרה כגון זה שלא לחבריהן, ייקבעו כללי חישוב מיוחדים.

סעיף 9

הוראה זו בזה להבטיח כי אי חילום המס המקביל מאת המעביר לא יפגע בזכויות ובשירותים הניתנים לעובד בקופת חולים, כאשר מקור הזכות הוא בחילום המס המקביל.

סעיף 10

סעיף 196 לחוק הביטוח הלאומי קובע לאמור:

"196. (א) מי שהוסמך לכך על ידי המוסד רשאי להיכנס בכל עת הבירה לכל מקום שיש לו יסוד להניח שקובד בו אדם כעובד עצמאי או כעובד בו עובד, או לשם הקירה בקיר לחביקה או לחילום גימלה, ובלבד שלא יהא רשאי להיכנס בכוח למקום מגורים ללא הקירה כאמור אלא על פי צו מאת שופט בית משפט שלום.

(ב) מי שהוסמך כאמור בסעיף קטן (א) רשאי לדרוש כי יוצג בפניו כל פנקס או מסמך אשר בדבר האנשים העובדים באותו מקום, הן כעובדים והן כעובדים עצמאיים, ולחקור כל אדם בכל ענין הנוגע לחוק זה, ובלבד שלא יידרש אדם לתת תשובה או עדות העלולות להפלילו.

(ג) הוראות סעיף זה אינן באות לגרוע מהאמור בסעיף 88."

מוצע להבטיח כי מי שהוסמך לפקח לפי סעיף 196, יורשה לפקח לפי אותו סמכויות גם לענין חוק מס מקביל.

סעיפים 11 ו-16

בכל חובענה הנובעת מהוראות חוק זה, תהא סמכות הדיון והפסיקה לבית הדין האזורי לעבודה, ולצורך זה יתוכן חוק בית-הדין לעבודה.

סעיף 13

סעיף זה דומה לסעיף העונשין המצוי בחוק הביטוח הלאומי.

סעיף 14

המועצה המייעצת תייעץ לשר העבודה בכל הנוגע בחוק זה, ויש חובה להתייעץ בה בשרם יתקיבו תקנות לפיו.

בהתחשב בתפקיד המרכזי שיש לקופות החולים במכלול זה, הרי שלפחות מחצית חברי המועצה יהיו נציגי קופות חולים.

סעיף 15

שרי העבודה והבריאות רשאים באו לענות את ההוספה, שבה מנויים כיום שם קופות החולים המוכרות לצורך חוק זה.

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ח באלול תשל"ג
בספטמבר 1972

(317)

אל : חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: מאמר ראשי ב"ווישינגטון פוסט" מיום י"ב באלול תשל"ב
Two Cases Of Compensation - (22.8.72)

ראש הממשלה ביקשתני להפנות את תשומת לבכם למאמר הראשי הנ"ל.

עותק המאמר מצורף בזה.

...

ב ב ר כ ה

מ' אל ארנון

THE ... OF ...

... ..

... ..

... ..

... ..

...

22.8.1972

Editorials
Washington Post

Two Cases of "Compensation"

Blackmail is exactly the right way to characterize the new unpublished regulation of the Soviet Council of Ministers requiring prospective emigrants to pay fees up to 25,000 dollars ostensibly to compensate the Soviet State for its investment in their education. Given the circumstances, the new demand affects chiefly Soviet Jews. Since scarcely any Russians have the kind of money being demanded, the result of the new regulation will be to block the emigration of some Jews and to pose to their foreign friends the ugly dilemma of paying and thereby encouraging further blackmail, or of not paying and thereby denying would-be emigrants the fulfillment they crave. It is bad enough that the Soviet Union makes emigration so difficult for those of its citizens who choose to leave, it is doubly reprehensible that a nation professing to be an enlightened great power could engage in the sordid practice of selling human beings. One wonders if the particular Soviet faction which invented this new and apparently unique emigration tax realized how its inevitable disclosure would tarnish the image of reasonableness and respectability which the Kremlin finds so desirable and profitable to cultivate these days. This is an image, by the way, which has been shaped in no small measure by the flow of Jewish emigration that the Kremlin has recently allowed.

In one of those ironies in which affairs touching the Mideast abound, word of the new tax on emigrants to Israel comes just as Israel begins considering a proposal to compensate Arabs living in post 1967 Jerusalem whose property there was taken by Israel in 1948. Post 1967 Jerusalem includes not only West Jerusalem, part of the Jewish State since 1948, but East Jerusalem

held by Jordan in 1948-67 and certain contiguous areas. Virtually all of the Arabs in question are still formally citizens of Jordan.

The compensation question is exceptionally complex. Until now, Israel has held off any general approach of it maintaining that it would have to await a final peace settlement. But now, apparently hopeful of furthering its policy of accommodation with Jerusalem Arabs, the Israeli Cabinet is weighing payment of compensation to them. Israel also evidently has in mind that, by offering and paying compensation, it will fortify its contention that post 1967 Jerusalem is permanently its and its alone. No other government has accepted that contention. Precisely to rebut it, any Israeli compensation offer will be widely protested.

An existing regulation that compensation be paid by Jewish emigrants for their education is hardly the same as a possible proposal that Jerusalem Arabs be compensated for their property, one would not want to press the comparison too far. But there is a common ground: here are two groups of people who have been sorely treated and who have a legitimate claim to the international community's sympathy and respect.

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"א באלול תשל"ב
31 באוגוסט 1972

ס ו ד י
ד ח ו ף
(316)

אל : חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

הנדון: דו"ח נגיד בנק ישראל על
עליית אמצעי התשלום

בישיבת הממשלה ביום כ"ד באלול תשל"ב (3.9.72)
יידון דו"ח נגיד בנק ישראל על עליית אמצעי התשלום
בתקופה 29.2.72 - 31.7.72.

אני מצרף כאן עותק של סקירה זו לעיונך, לקראת
הישיבה. ...

למותר בודאי להדגיש כי החומר איננו לפרסום עד
לאחר הדיון.

בכ"ח

מימאל ארנון

בנק ישראל

דין וחשבון הנגיד

על עליית אמצעי התשלום

בתקופה

שבין 29 בפברואר 1972 ל־3 ביולי 1972

בנק ישראל

דין וחשבון הנגיד

על עליית אמצעי התשלום

בתקופה

שבין 29 בפברואר 1972 ל־3 ביולי 1972

ירושלים, כ"א באלול תשל"ב
31 באוגוסט 1972

לכבוד
הממשלה
וועדת הכספים של הכנסת
ירושלים

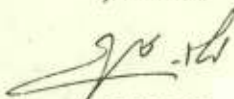
הריני מתכבד להגיש בזה לממשלה ולוועדת הכספים של הכנסת דין וחשבון בדבר עליית אמצעי התשלום בשיעור העולה על 15 אחוזים בתקופה של חמישה חודשים, בהתאם לסעיף 35 בחוק בנק ישראל תשי"ד (1954), לאחר שבין סוף פברואר לסוף יולי 1972 עלו אמצעי התשלום ב-675.5 מיליון ל"י, שהן 15.1 אחוזים.

דין וחשבון זה מוגש חמישה חודשים לאחר שהוגש קודמו, שבו המלצתי בפני הממשלה על שורת צעדים, שיש לנקוט בתחומי מדיניות שונים, על מנת לרסן את הגידול המהיר באמצעי התשלום. את מרבית ההמלצות אישרה ועדת השרים לענייני כלכלה, והן נמצאות בשלבי ביצוע שונים: הממשלה הפעילה מדיניות ספיגה, ונקטה מדיניות מוניטרית מחמירה מאוד, המשתקפת בהאטת הגידול באשראי ביחס לתוצר במחירים שוטפים, כשמרבית הגידול באשראי נועדה למימון הגידול ביצוא. על אף ההשפעות המרסנות של האמצעים הללו נמשך הגידול המהיר באמצעי התשלום, מתקיימים לחצי ביקוש וכן הופיעו סימנים להתפתחויות אינפלציוניות מצד העלייה בהוצאות הייצור.

בדין וחשבון זה נסקרים הגורמים לעליית אמצעי התשלום בשנת 1972, וההתפתחות בתחומי המשק השונים. כן מופיעות המלצותי בדבר הצעדים, שיש לנקוט בעקבות העלייה הנמשכת באמצעי התשלום וההתפתחויות האינפלציוניות האחרות.

המשך הביצוע של ההמלצות שהופיעו בדין וחשבון הקודם ונקיטת הצעדים שעליהם מצביע דין וחשבון זה הם חיוניים להשגת יתרון יציבות ואיזון במשק. תוך המשך הצמיחה הכלכלית והתעסוקה המלאה, מצד אחד, ומניעת הרעה במאזן התשלומים, מצד שני.

בכבוד רב,

משה זיבר
נגיד בנק ישראל

א. קווי ההתפתחות העיקריים

בשבעת החודשים הראשונים של 1972 נמשכה ההתרחבות המוניטרית המהירה, המתרחשת מאז המחצית השנייה של שנת 1970. בחודשים ינואר עד יולי 1972 עלו אמצעי התשלום ב-818 מיליון ל"י שהן 18.8 אחוזים. דהיינו עלייה חודשית ממוצעת בשיעור 2.7 אחוזים. בתקופה המקבילה ב-1971 היה הגידול 576 מיליון ל"י, שהן 17.0 אחוזים. לצד ההחשה בעליית אמצעי התשלום הואט קצב הגידול של הנכסים הכספיים האחרים שבידי הציבור: אלה עלו בשבעת החודשים הראשונים של 1972 בכ-1,220 מיליון ל"י, שהן 13.2 אחוזים לעומת עלייה בשיעור 15.8 אחוזים בתקופה המקבילה אשתקד. במיוחד בולטת האטת קצב הגידול של הפיקדונות לזמן קצוב במטבע ישראלי, שלהם דרגת נזילות גבוהה.

התפתחויות אלה במרכיבי ההתרחבות המוניטרית הביאו להאטת-מה בשיעורה: העלייה באמצעי התשלום ובנכסים הכספיים האחרים הסתכמה ב-1972 בכ-2,040 מיליון ל"י, שהן 15.9 אחוזים, לעומת עלייה בשיעור 17.1 אחוזים בחודשים ינואר עד יולי 1971.

על אף ההאטה הקלה בסך כל ההתרחבות המוניטרית ב-1972 בהשוואה לאשתקד עדיין טמונות בה סכנות אינפלציוניות חמורות, שכן קצב ההתרחבות עולה במידה רבה על הגידול בהיקף הפעילות במשק במחירים קבועים ובמיוחד מהיר קצב עליית אמצעי התשלום.

ניתוח מהלך העלייה באמצעי התשלום בשנת 1972 מצביע על גידול ב-15.1 אחוזים (676 מיליון ל"י) בחודשים מארס עד יולי, שהם התקופה הנסקרת בדיון וחשבון זה. העלייה בחודשים אלה מושפעת בחלקה מגורמים עונתיים מרחיבים הפועלים בתקופה זו של השנה. אולם גם לאורך ניכרו ההשפעות העונתיות מתקבלת עלייה באמצעי התשלום בשיעור חודשי ממוצע של 2.4 אחוזים. בולטת במיוחד העלייה המהירה בחודש מארס, שעליה נמסר בדיון וחשבון הקודם.

יש להדגיש ולהזהיר, כי עליית אמצעי התשלום בשיעור חודשי ממוצע, הדומה לזה שהתקיים בשבעת החודשים הראשונים של 1972, פירושה גידול שנתי בשיעור 28 אחוזים. זהו שיעור מופרז, המבטיח את המשך ההתפתחויות האינפלציוניות במשק.

הגורם העיקרי להתרחבות המוניטרית בשנת 1972 היה המרת תקבולי מטבע חוץ של הסקטור הלא-ממשלתי, שנבעה בעיקרה מהעלייה בתקבולי מטבע חוץ של הסקטור. עלייה זו היתה המקור לצבירה הגדולה של יתרות מטבע חוץ בבנק ישראל.

האשראי הבנקאי לציבור עלה בשנת 1972 בשיעור נמוך בהשוואה ל-1971, והוא לא היווה גורם משמעותי בהתרחבות המוניטרית. זאת, לאחר שבנק ישראל נקט צעדי ספיגה מרחיקי לכת מאז סוף שנת 1971.

הפעולות במסגרת תקציב המדינה, שנעשו בשנת 1972 - הן ברביע האחרון של שנת הכספים 1971/2 והן בארבעת החודשים הראשונים של שנת הכספים הנוכחית - הביאו לספיגת נזילות בהיקף ניכר, ובכך היתה לתקציב השפעה יוצאת דופן בהשוואה לשנים קודמות.

את השפעת הגורמים האלה על ההתרחבות המוניטרית בשנת 1972 יש לראות על רקע ההתפתחויות שאירעו בתקופה שמאז 1969. בשנים 1969 ו-1970 חל גידול מהיר באשראי הבנקאי לציבור ובאשראי לממשלה מבנק ישראל,

לוח 2: מקורות ההתרחבות המוניטרית ומרכיביה, ינואר עד יולי, 1971 ו-1972

1972				1971			
שיעור הגידול ינואר עד יולי (אחוזים)	ינואר עד יולי	מאוס עד יולי* (מיליוני ל"י)	ינואר ועברואר	שיעור הגידול ינואר עד יולי (אחוזים)	ינואר עד יולי	מאוס עד יולי (מיליוני ל"י)	ינואר ועברואר
<u>מקורות ההתרחבות</u>							
<u>צבירת נכסים במטבע חוץ</u>							
82.6	1898.6	1391.6	507.0	12.3	150.9	181.9	-31.0
-21.5	-92.2	-19.8	-72.4	-73.0	-124.4	-100.6	-23.8
96.6	1806.4	1371.8	434.6	2.5	26.5	81.3	-54.8
<u>אשראי מבנק ישראל</u>							
-6.1	-282.8	-227.9	-54.9	35.8	1161.9	945.1	216.8
16.6	***167.2	132.9	34.3	9.4	81.4	**54.2	27.2
-2.0	-115.6	-95.0	-20.6	30.2	1243.3	999.3	244.0
<u>אשראי מהמוסדות הבנקאיים</u>							
10.4	74.9	77.6	-2.7	-5.4	-36.4	37.0	-73.4
4.0	192.8	165.9	26.9	9.5	365.6	199.7	165.9
4.9	267.7	243.5	24.2	7.2	329.2	236.7	92.5
30.0	80.9	11.9	69.0	19.9	51.3	0.7	50.6
15.9	2039.4	1532.2	507.2	17.1	1650.3	1318.0	332.3
=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
<u>מרכיבי ההתרחבות</u>							
18.8	817.6	675.5	142.1	17.0	576.3	501.1	75.2
<u>אמצעי תשלום</u>							
<u>נכסים כספיים אחרים</u>							
15.5	445.0	345.4	99.6	25.4	542.9	388.2	154.7
13.6	97.7	50.5	47.2	13.8	77.3	78.0	-0.7
12.8	532.3	347.7	184.6	11.5	330.2	259.7	70.5
9.9	146.8	113.1	33.7	9.9	123.6	91.0	32.6
13.2	1221.8	856.7	365.1	15.8	1074.0	816.9	257.1
15.9	2039.4	1532.2	507.2	17.1	1650.3	1318.0	332.3
=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

* התקופה הנסקרת ברין וחשבון זה. הנתונים על אמצעי תשלום ועל פעולות בנק ישראל הם סופיים, כל שאר הנתונים ארעיים.
 ** כולל 26 מיליון ל"י שהחליפו פיקדונות ממשלה למתן הלוואות במסגרת קרנות היצוא ואינם משקפים הרחבת אשראי לציבור.
 *** כולל 62 מיליון ל"י שניתנו לסוכנות היהודית במטבע חוץ.

אולם על אף התפתחות זו היתה ההתרחבות המוניטרית איטית ביותר עד אמצע 1970. בתקופה שבין דצמבר 1968 ליוני 1970 עלו אמצעי התשלום בפחות מחצי אחוז לחדש, בממוצע. הגורם שקידז את ההשפעות האינפלציוניות של הרחבת האשראי היה ירידת יתרות מטבע החוץ - זו ספגה את מרבית הנזילות שהוזרמה למשק. בשנת 1970 ננקטו צערי מדיניות רבים, שכוונו לחדש את מלאי יתרות מטבע החוץ, שהידלדל בשנתיים הקודמות והגיע לרמת שפל מסוכנת. עם הצלחת האמצעים הללו נפסקה פעולת גורם הספיגה העיקרי, שריסן את ההתרחבות המוניטרית עד אמצע שנת 1970. בשנת 1971 לעומת זאת פעלו העלייה ביתרות והגידול באשראי לממשלה מבנק ישראל כאחד להזרמת נזילות בהיקף ניכר. ההזרמה שנבעה מצבירת נכסים במטבע חוץ ומהרחבת האשראי לממשלה מבנק ישראל, הסתכמה ב-93 מיליון ל"י בלבד ב-1969, ב-922 מיליון ל"י ב-1970 וב-1,882 מיליון ל"י ב-1971 (לא כולל הפרשי פחות). בשנת 1972 התעצמה ההשפעה המרחיבה של הגידול בנכסים במטבע חוץ בבנק ישראל, ואילו תקציב המדינה שימש כאמצעי לספיגת נזילות. סך כל העיוריים החיצוניים משני מקורות אלה עלה במידה ניכרת ב-1972 אך בד בבד חל שינוי בולט במשקלם היחסי: בחודשים ינואר עד יולי 1972 הגיע העירוי כתוצאה ממכירות מטבע חוץ על ידי הסקטור הלא-ממשלתי ל-2,062 מיליון ל"י לעומת 903 מיליון ל"י ב-1971, ואילו פעולות הסקטור הציבורי (הממשלה והסוכנות) עם בנק ישראל מצביעות על ספיגת כ-375 מיליון ל"י, לאחר שב-1971 הם הזרימו כ-400 מיליון ל"י.

בסעיפים הבאים יפורטו ההתפתחויות בשלושת התחומים הנזכרים לעיל ובהשפעת צערי המדיניות המרסנים אשר ננקטו בשנת 1972. עם זאת ניתן לקבוע, כי הפעולות שנעשו בתחומי תקציב המדינה והמדיניות המוניטרית לא היו בהיקף מספיק לניטרול ההשפעות המרחיבות, שנבעו מזרימת מטבע חוץ למשק הישראלי. הזרמת הנזילות, שנבעה מהמרות מטבע חוץ, היתה גדולה במידה שאפשרה לאמצעי התשלום לעלות בשיעור שנתי המתקרב ל-30 אחוזים, על אף שהאשראי הבנקאי לציבור גדל אך במעט ועל אף הספיגה הניכרת של נזילות באמצעות התקציב. קיים קשר בין מידת האפקטיביות של צעדים למניעת הגידול באשראי הבנקאי ושל ספיגה באמצעות תקציב המדינה לבין זרימת הון למשק מחוץ לארץ. צעדי הריסון השונים בתחום המקומי מביאים לצמצום הנזילות העודפת במשק ולקשיי מימון ליחידות כלכליות שונות, בתנאים אלה נוצר תמריץ לנסות לגייס כספים ממקורות שונים בחוץ לארץ ובאופן זה לעקוף את המגבלות של צעדי די הריסון המוניטריים והפיסקליים. מצב זה מחייב לבחון את האפשרות להנהיג סלקטיביות מסוימת גם בפעולות למשיכת הון לזמן ארוך כהמשך לפעולות שכבר נעשו בתחום המימון לזמן קצר.

הניתוח דלעיל נעשה ביחס לגורמים האינפלציוניים מצד הביקוש. אכן לשם ניטרול של אלה ננקטו, כא-מור, פעולות שונות, בהתאם להמלצות הדין וחשבון הקודם על עליית אמצעי התשלום שהוגש באמצע אפריל 1972. לאחר רונה ניכרים גם סימנים להתגברות הלחצים לעליית מחירים מצד הגידול בהוצאות הייצור, בעיקר הוצאות לשכר ולתשלום-מים נלווים. בחודשים האחרונים הולכים ומחמירים ממדי החריגה מהסכם המסגרת, שנחתם בתחילת השנה בין ארגוני המעסיקים, ההסתדרות והממשלה. נוצר צורך באמצעי מדיניות נוספים, שיפעלו נגד ההשפעות האינפלציוניות הנובעות מהתפתחויות אלה במקביל לפעולות לריסון לחצי הביקוש.

ב. זרימת מטבע חוץ והמרתו לל"י

בשבעת החודשים הראשונים של 1972 עלו הנכסים נטו במטבע חוץ בבנק ישראל ב-1,899 מיליון ל"י, שהם 452 מיליון דולרים, וכך הפכה צבירת הנכסים במטבע חוץ לגורם המכריע להתרחבות המוניטרית בשנת 1972. הפרדת מקורות הצבירה של הנכסים במטבע חוץ לפי הסקטורים מצביעה על כך שבשתי השנים האחרונות רכשה הממשלה מטבע חוץ מבנק ישראל בסכום העולה על מכירות מטבע חוץ של הסוכנות היהודית וכן שמכירות מטבע החוץ של הסקטור הלא-ממשלתי לבנק ישראל הסתכמו בכ-460 מיליון דולרים ב-1972 לעומת כ-220 מיליון דולרים בשבעת החודשים הראשונים של 1971. יש לזכור, כי לא כל צבירת הנכסים במטבע חוץ בבנק ישראל פירושה הזרמת נזילות למשק, שכן חלק

מהתקבולים - שהחשובים בהם הם תקבולי הפיצויים האישיים - מעוקרים בבנק ישראל ואין הם מגדילים את הנכסים הנזכרים של הבנקים. בדיקת התנהגות מקבלי הפיצויים מעלה כי שיעור ההמרות לא השתנה בשנת 1972, והוא היה דומה לזה שהתקיים בתקופה שער לפיחות באוגוסט.

עם זאת יש לשים לב כי המרות תקבולי מטבע חוץ מהמקורות השונים נעשו בשבעת החודשים הראשונים של 1972 בשער שהוא גבוה ב-20 אחוזים מהשער שהתקיים בתקופה המקבילה אשתקד. מכאן שההשפעה המוניטרית המר-חיבה של תקבולי מטבע חוץ היתה חזקה יותר ב-1972 הן בגלל העלייה בהיקף והן בגלל שינוי שער ה"י".

בשעת כתיבת דין וחשבון זה אין בדינו עדיין נתונים סופיים ומעודכנים על הגורמים לעלייה בתקבולי מטבע חוץ של הסקטור הלא-ממשלתי בשבעת החודשים הראשונים של 1972. אף על פי כן, מנתוני מאזן התשלומים לרביע הראשון של 1972 ומנתוני אגף מטבע חוץ לחמשת החודשים הראשונים של השנה ניתן ללמוד, כי הגורמים העיקריים היו, מצד אחד, ירידת הגירעון בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, ומצד שני, העלייה ביבוא ההון, ובמיוחד בהעברות החד-צדדיות.

הירידה בגירעון השוטף מקיפה את שני מרכיביו. נתונים ארעיים של הגירעון המסחרי מצביעים על ירידה ב-100 מיליון דולרים בשבעת החודשים הראשונים של 1972 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. עם זאת יש להעיר, כי כל הירידה בגירעון מבטאת העדר יבוא אניות ומטוסים בשנת 1972 וכי אין בירידת מרכיב זה בגירעון המסחרי להסביר שינוי בצבירת נכסים במטבע חוץ, שכן יבוא האניות והמטוסים מומן ברובו על ידי קבלת אשראי מחוץ לארץ.

בחשבון השירותים הסתמן שיפור בולט והוא תרם לעלייה בצבירת היתרות. נתונים ארעיים על הכנסות מחירות מצביעים על עלייה ניכרת: 86 מיליון דולרים בחודשים ינואר עד מאי 1972 לעומת 55 מיליון דולרים בתקופה המקבילה אשתקד. על שיפור שחל בסעיפי השירותים האחרים מצביעים נתוני מאזן התשלומים לרביע הראשון של 1972-הכנסות מהשקעות וריבית והכנסות מהובלה ומביטוח עלו השנה במידה ניכרת.

נוסף על ההתפתחויות החיוביות בחשבון השוטף שתוארו עלו ההעברות החד-צדדיות בשנת 1972 בהיקף ניכר (ראה בלוח 3 להלן) המשך למגמה, שהחלה בשנה הקודמת.

לוח 3

סעיפים נבחרים של ההעברות החד-צדדיות של הסקטור הלא-ממשלתי
בחו"ש ינואר עד מאי, 1970 עד 1972

העליה מ-1970 ל-1972	1972	1971	1970	
(אחוזים)	(מיליוני דולרים)			
242	65	36	19	העברות עולים
218	98	60	45	העברות ישראלים
80	124	109	69	פיצויים אישיים
68	42	31	25	העברות מוסדות (לא כולל הסוכנות)
241	58	30	17	השקעות חוץ
121	387	266	175	סך הכול

המקור: משרד האוצר - אגף מטבע חוץ. סקירות חודשיות

האשראי. שקיבל הסקטור הלא-ממשלתי מחוץ לארץ, ירד בשנת 1972 במידה ניכרת, אך ירידה זו קשו-רה רובה ככולה בירידה במימון יבוא האניות והמטוסים שאירעה בשנה זו.

לאחר ניכוי מימון יבוא אניות ומטוסים מתקבל, כי היקף האשראי במטבע חוץ היה דומה בשתי השנים, אף כי האשראי לזמן קצר ירד ב-1972 בעקבות הפעולות להגבלת תקבולי אשראי זה. יש לשים לב, כי בניגוד לזרימת כספי ההעברות החד-צדדיות על ידי הסקטור הלא-ממשלתי מותנית קבלת אשראי מחוץ לארץ מצד הסקטור באישור האוצר. אי לכך משקפים שינויים בהיקף האשראי מחוץ לארץ במידה רבה את מדיניות מתן האישורים לגיוס הון ואין הם מבטאים את ממדי הביקוש לו, שהיה גדול לאור העדר ציפיות לשינוי שער ה"י בעתיד הקרוב. לכן התפתחות האשראי שקיבל הסקטור הלא-ממשלתי בשנת 1972 משקפת את המדיניות שננקטה עם שיפור מצב מאזן התשלומים: צמצום בולט באשראי לזמן קצר ומתן אישורים ללוות לזמן בינוני וארוך, רק כשהאשראי ניתן בת-נאים נוחים.

שיפור מאזן התשלומים בשנת 1972 שתואר לעיל הוא המשך למגמה חיובית שהחלה בשנת 1971, שתוצאו-תיה היו עליית יתרות מטבע חוץ המוחזקות בבנק ישראל מרמה נמוכה בסך 360 מיליון דולרים בקירוב בסוף 1970 - רמה השווה ליבוא במשך חודש חצי - ל-927 מיליון דולרים בסוף יולי 1972. לאחר הירידה התלולה ביתרות מטבע חוץ של המשק בשנים 1968 ו-1969 כותנו צעדי המדיניות הכלכלית, שננקטו בשנת 1970 ואילך, לחידוש רמת יתרות מטבע חוץ והתאמתה לצרכים הכלכליים והמדיניים. הפסקת תהליך דלדול היתרות בשנת 1970 ועלייתן בקצב מהיר בש-נים 1971 ו-1972 מעידה, כי הצעדים שננקטו הביאו להשגת המטרה, אף כי זו הושגה במחיר ערעור היציבות הפנימית, שביטוייה היו התרחבות מוניטרית מהירה ועלויות מחירים. אפשר לציין מספר גורמים חשובים, שפעלו להגברת תקבולי מטבע החוץ בשנתיים האחרונות. ראשית, נעשו פעולות להעלאת שערי החליפין האפקטיביים ליצוא וליבוא - על ידי היטל היבוא באוגוסט 1970 ופיחות ה"י באוגוסט 1971. הרגיעה בגבולות מאז אוגוסט 1970 תרמה אף היא רבות לעלייה בתקבולי מטבע חוץ: הן לעלייה בהכנסות מתיירות והן לגידול בהשקעות חוץ ובהעברות עולים וישראלים. סביר להניח, כי השגשוג בענפי המשק השונים ולעומתו הירידה בשערי הריבית בשוקי ההון הבינלאומיים גרמו אף הם לזרימת מטבע חוץ למשק. נוסף על כל אלה פעל גם שינוי שער החליפין של ה"י באוגוסט 1971 להגברת הזרימה של מטבע חוץ, שכן לאחריו נעלמו הציפיות לשינוי שער בשנים קרובות.

ידוע, כי כל עוד קיימות ציפיות לשינוי שער נהגים מקבלי מטבע חוץ לעכב את העברתו למשק, ואילו המש-למים במטבע חוץ נוטים להקדים תשלומים. היעלמות הציפיות לשינוי שער תוך התקופה הקרובה מביאה להתנהגות הפוכה מזו, ובאופן זה - להזרמה מוגברת של מטבע חוץ.

עם זאת אין לפרש את הזרימה המוגברת של מטבע חוץ לישראל בתקופה האחרונה כזרימת הון ספקולטיבי, שכן האשראי קצר המועד במטבע חוץ ירד, ואילו מרבית ההעברות החד-צדדיות נושאות אופי של תקבולים לזמן ארוך או שאין הן מקנות למעבירים זכות לחזור ולהוציא את מטבע החוץ מהמשק. חשוב להבין, כי מערכת הפיקוח על מטבע חוץ הקיימת בישראל פועלת למניעת "כסף חם" במובן המקובל של המלה, כלומר כספים הנכנסים לתקופה קצרה בלבד במטרה ליהנות מהפרשים בין שערי ריבית מקומיים לבין שערי הריבית בשוקי ההון הבינלאומיים. זרימת "כסף חם" בממדים ניכ-רים אפשרית רק במדינות, אשר בהן המטבע הוא בר-המרה חופשית, ואילו זרימת מטבע החוץ לישראל, שלה אנו עדים בתקופה האחרונה, מורכבת ברובה מכספים העתידים להישאר במשק תקופה ארוכה.

בתום הדיון בזרימת מטבע חוץ יש לציין אספקט נוסף של התופעה: ההמרה למטבע ישראלי מכספי הפיצו-יים האישיים והפיקדונות במטבע חוץ של מקבלי הפיצויים. נושא זה חשוב בניתוח ההשפעה המוניטרית של הפיצויים הא-שים, שכן זו נקבעת לא רק על ידי היקף הפיצויים במונחי ל"י, אלא גם על ידי שיעור ההמרה מתוכם.

לוח 4

אומדן המרות פיצויים אישיים, כספי פז"ק פיצויים ותמ"מ,
1971 ו-1972

תקבולי פיצויים אישיים	ריבית על חשבונות פז"ק ותמ"מ	הפרשי שערורי ופיחות	העלייה הפוטנציאלית בחשבונות פז"ק ותמ"מ	העלייה בפועל	המרות (4)-(5)	שיעור ההמרות (6) (1) (4)	שיעור ההמרות (6) (1) (4)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(אחוזים)	(אחוזים)
(מיליוני ל"י)				(אחוזים)			
ינואר עד יוני 1971	453	58	100	611	336	275	61
יולי עד דצמבר 1971	401	71	683	1155	824	331	82
(מזה: ספטמבר עד נובמבר)	(201)	(38)	(56)	(295)	(90)	(205)	(102)
ינואר עד אפריל 1972	382	63	103	548	308	240	63
							44

מתוך לוח 4 עולה, כי המרה מוגברת התרחשה בשלושת החודשים שאחרי הפיחות, ואילו בשנת 1972 היה שיעור ההמרות דומה לזה שהתקיים במחצית הראשונה של 1971. הנתונים מצביעים על כך שבשנת 1972 לא חל שינוי בהתנהגות הכלכלית של מקבלי הפיצויים האישיים ומחזיקי חשבונות פז"ק פיצויים ותמ"מ וכי העלייה בהיקף ההמרות היא תוצאה של העלייה בתקבולי הפיצויים במונחי ל"י, בעיקר בגלל ייסוף המרק ופיחות הל"י.

ג. התפתחות האשראי לממשלה

בשנת 1972 הביאו הפעולות התקציביות הישירות של הממשלה לספיגת נזילות בהיקף ניכר. הדברים אמו-רים הן ברביע הראשון של השנה, שבו קיימת בדרך כלל ספיגה, לקראת סיום שנת התקציב, והן בארבעת החודשים הרא-שונים של שנת התקציב הנוכחית. ההשפעות הסופגות של התקציב בחודשים אפריל עד יולי 1972 הן תופעה יוצאת דופן, שכן בחודשים הראשונים של שנת התקציב מתרחשת, בדרך כלל, הזרמת נזילות רבה. ספיגת הנזילות מצד החשב הכללי היא פועל יוצא מהצעדים המרסנים שנקטו בעקבות הדין וחשבון הקודם - אלו כוונתו לדחיית הוצאות ולהתאמת הוצאות התקציב להיקף התקבולים.

בתקופה ינואר עד יולי 1972 ירד חוב הממשלה לבנק ישראל ב-283 מיליון ל"י לעומת הגידול בו ב-1,162 מיליון ל"י בתקופה המקבילה ב-1971. עם זאת אין בנתונים אלה לשקף את מלוא השפעת הפעולות התקציביות על הנזי-לות במשק, שכן קבלת האשראי מבנק ישראל לוותה ברכישת מטבע חוץ בהיקף ניכר ולא התבטאה בהזרמת נזילות.

אינדיקטורים להשפעה הישירה של הסקטור הציבורי על הנזילות
במשק, ינואר עד יולי, 1971 ו-1972

[מיליוני ל"י, (-) ספיגה, (+) הזרמה]

1972			1971			
ינואר יולי	אפריל יולי	ינואר מארס	ינואר יולי	אפריל יולי	ינואר מארס	
-283	246	-529	1,162	1,158	4	אשראי לממשלה מבנק ישראל
-701	-525	-176	-1,138	-858	-280	בניכוי: קניות מטבע חוץ מצד הממשלה
-984	-279	-705	24	300	-276	השפעת תקציב המדינה
609	344	265	385	220	165	בתוספת: מכירות מטבע חוץ מצד הסוכנות היהודית
-375	+65	-440	+409	+520	-111	השפעתו הישירה של הסקטור הציבורי

המקור: מכירות מטבע חוץ מצד הסוכנות - אומדן על פי נתוני אגף מטבע חוץ, כל שאר הנתונים - בנק ישראל.

נתוני לוח 5 מצביעים על ההשפעה הסופגת של הממשלה ב-1972 בהשוואה ל-1971. בשבעת החודשים הראשונים של 1972 ספגה הממשלה 984 מיליון ל"י (הסקטור הציבורי כולו ספג 375 מיליון ל"י) לעומת הזרמה של 24 מי-ליון ל"י (הסקטור הציבורי כולו הזרים 409 מיליון ל"י) בחקופה המקבילה ב-1971. הניגוד בהשפעה על הנזילות בשתי השנים בולט עוד יותר כשמשווים את החודשים אפריל עד יולי: בשנת 1972 ספגה הממשלה 279 מיליון ל"י (הסקטור הציבורי כולו הזרים 65 מיליון ל"י) לעומת הזרמה בסך 300 מיליון ל"י ב-1971 (הסקטור הציבורי כולו הזרים 520 מי-ליון ל"י).

על סמך נתונים אלה ניתן לקבוע, כי בעוד שהשפעת הסקטור הציבורי כולו הביאה להזרמת נזילות ניכרת ב-1971, הרי בשנת 1972 היתה השפעתו סופגת. במלים אחרות, הסקטור הציבורי ספג בשנת 1972 חלק מהנזילות, שנצרכה בעקבות המרות מטבע חוץ של הסקטור הפרטי ואילו בשנת 1971 היתה הזרמת נזילות ע"י הסקטור הציבורי גורם, שחיזק את ההשפעות המרחיבות, שנבעו מהמרות הסקטור הפרטי.

עם זאת יש לציין, כי הדיון לעיל התרכז רק בהשפעה הישירה של הסקטור הציבורי וכי זו איננה משקפת את מלוא תרומתו להתפתחות הנזילות במשק. האישורים לקבלת הלוואות מחוץ לארץ, שנותן האוצר למוסדות ציבוריים וגופים אחרים הם דוגמה להשפעות העקיפות האפשריות שאינן מתבטאות בנתונים שהובאו.

ד. התרחבות האשראי הבנקאי לציבור

בשבעת החודשים הראשונים של 1972 חלה עלייה איטית ביותר באשראי הבנקאי לציבור לסוגיו השונים, בעקבות המדיניות המרסנת שנקט בנק ישראל מאז סוף 1971. במיוחד בולט העדר עלייה משמעותית באשראי החופשי לציבור - זה גדל בשבעת החודשים הראשונים של 1972 ב-132 מיליון ל"י בלבד, שהן 4.3 אחוזים, לעומת עלייה בשיעור 8.6 אחוזים בתקופה המקבילה אשתקד. האטה זו נחרשה על אף העלייה ב-850 מיליון ל"י בנכסים הנזילים של המוסדות הבנקאיים ב-1972. יש להוסיף, שחלק ניכר מהעלייה נובע מהגידול בהון העצמי של המוסדות הבנקאיים. הגידול באשראי הבנקאי המוכוון הואט אף הוא בשנת 1972: הגידול הסתכם ב-166 מיליון ל"י, שהן 6.2 אחוזים, לעומת עלייה בשיעור 9.3 אחוזים בחודשים ינואר עד יולי 1971.

לוח 6

התפלגות העלייה באשראי הבנקאי לציבור, ינואר עד יולי,
1971 ו-1972

ינואר עד יולי 1972		ינואר עד יולי 1971		
(אחוזים)	(מיליוני ל"י)	(אחוזים)	(מיליוני ל"י)	
4.3	132*	8.6	226	אשראי חופשי בל"י
				אשראי מוסבון
10.1	147	18.0	197	קרנות למימון הייצוא
-16.6	-94	-9.2	-42	קרנות הון חוזר ושחרורים מנזילות שלא במסגרת הקרנות
15.8	75	8.7	27	אשראי במטבע חוץ מהמוסדות הבנקאיים
19.7	32	4.4	7	ניכיון משנה שלא במסגרת הקרנות (אינו כולל אשראי לסוכנות היהודית)
20.0	6	0.0	0	אשראי מכספי תכניות חיסכון
6.2	165	9.3	189	סך כל האשראי הממומן
5.2	298	8.9	415	סך כל האשראי הבנקאי לציבור

הערה: נתוני האשראי מהמוסדות הבנקאיים לסוף יולי 1972 הם ארעיים.

* מרבית המקורות לגידול באשראי זה הוא גיוס הון מניות ושטרי חוב הוניים על ידי המוסדות שהסתכם בכ-130 מיליון ל"י.

סך כל האשראי הבנקאי לציבור עלה ב-1972 ב-298 מיליון ל"י שהן 5.2 אחוזים, לעומת עלייה ב-415 מיליון ל"י, שהן 8.9 אחוזים, בתקופה המקבילה אשתקד.

ההתפתחות האיטית של האשראי הבנקאי לציבור שהיתה ב-1972 היא במידה רבה המשך למגמה שהחלה בשנת 1971, עת ננקטה שרשרת פעולות מוניטריות לצמצום ההתרחבות באשראי זה. באופן זה היתה התרחבות האשראי הבנקאי לציבור בשתי השנים מקור בעל חשיבות משנית להתרחבות המוניטרית, כשב-1972 חלה ירידה נוספת בתרומתו להתרחבות. משמעות ההאטה החריפה בקצב התרחבות האשראי הבנקאי ב-1972 כולטת כשמשוים אותה לעלייה המהירה בפעילות הכלכלית במשק וברמת המחירים. היתה החודשית הממוצעת של האשראי הבנקאי לציבור עלתה במחצית הראשונה של 1972 ב-7 אחוזים בהשוואה למחצית השנייה של 1971, בעוד שבאותה תקופה עלה התוצר הלאומי במחירים שוטפים בכ-12 אחוזים.

מן הראוי לציין, כי למרות העלייה האיטית באשראי הבנקאי לא עלו שערי הריבית החופשית בשנת 1972 וזאת בגלל הנזילות הרבה שהוזרמה בעקבות המרות מטבע חוץ ובגלל הגידול הרב באשראי לזמן ארוך ובינוני מהמוסדות הכספיים. ייתכן שיציבות שערי הריבית, לאוד העלייה שחלה בהם כאמצע 1971, מבטאת גם היחלשות בביקוש לאשראי עקב צמצום בהחזקת מלאי ובשימושים אחרים באשראי לזמן קצר, שאירעו, כנראה, בענפי המשק השונים.

התפתחות מרכיבי האשראי הבנקאי המוכוון בשנת 1972 לא היתה אחידה. האשראי למימון היצוא עלה ב-10 אחוזים הן בגלל העלייה ביצוא והן בגלל הגדלת שיעור המימון בעקבות הפיחות.

הירידה באשראי בקרנות הון חוזר ושחרורים מנזילות שלא במסגרת הקרנות בשבעת החודשים הראשונים של 1972 היא תופעה עונתית במידה רבה - הקשורה קשר הדוק במהלך העונתי של מימון ענף ההדרים. עם זאת ההאטה הבר-לטת בקצב הגידול של האשראי המוכוון ב-1972 בהשוואה לתקופה המקבילה ב-1971 יכולה להעיד על פעולות לריסון מוניטרי גם בתחום זה.

ה. מדיניות בנק ישראל

ההתפתחות האיתית של האשראי הבנקאי ב-1972, ובמיוחד של האשראי החופשי מאמצעי המוסדות הבנקאיים, היא תוצאה של שורה ארוכה של צעדים מוניטריים שכוונו להשגת מטרה זו. צעדים אלה נועדו למניעת התרחבות מוניט-רית שמקורה בעליית האשראי לציבור, שכן ממדי הזרמת הנזילות עקב המרות מטבע חוץ היו בהיקף שחייב למנוע התרחבות מכל מקור נוסף. במסגרת פעולות אלה ספג בנק ישראל כ-560 מיליון ל"י בתקופה שבין אמצע דצמבר 1971 ליוני 1972 ו-90 מיליון ל"י נוספות עתירות להיספג בחודשים אוגוסט וספטמבר.

מאז הרביע השני של 1971 נקט בנק ישראל שורת צעדים, שכוונו לספיגת הנזילות שהוזרמה למשק על ידי המרות מטבע חוץ ומהפעולות בתקציב המדינה. בדצמבר 1971 לאחר שהתבהרה התמונה על מצב המשק בעקבות הפיחות החל בנק ישראל לנקוט צעדים שנועדו, בראש ובראשונה, לספוג את עודפי הנזילות שהתקיימו ברביע האחרון של השנה ולמנוע הרחבת האשראי בעקבות השימוש בהם. נוסף על כך כוונו הפעולות לספיגת כל תוספת האמצעים הנזילים של המוסדות הבנקאיים באופן שימנע את הגידול הצפוי באשראי לאור התחזיות על ממדי העלייה בנזילותם.

באמצע דצמבר הועלה שיעור הנזילות על פיקדונות לזמן קצוב מ-18 אחוזים ל-23 אחוזים, באופן הדרגתי, צעד שספג 136 מיליון ל"י בין אמצע דצמבר 1971 לתחילת מארס 1972.

מתחילת פברואר הועלה שיעור הנזילות על פיקדונות עובר ושב בארבעה אחוזים והגיע ל-72 אחוזים. העלאה זו, שאף היא היתה הדרגתית, הביאה לספיגת 131 מיליון ל"י בתקופה שבין תחילת פברואר לאמצע מאי.

בחדש אפריל, לאחר הגשת הדין וחשבון הקודם על עליית אמצעי התשלום, נקט בנק ישראל צעדי ספיגה נוספים והפעם באמצעות שינוי במבנה הקרנות להון חוזר.

בעקבות החלטת ועדת שרים לענייני כלכלה הועלה שער הריבית על אשראי להון חוזר, שאיננו קשור במי-מון היצוא, בשני אחוזים. העלאה זו הביאה להקטנת הפער המופרז, שהתקיים בין הריבית על אשראי חופשי לבין הרי-בית על האשראי המוכוון, והיא איפשרה לשנות את מבנה מערכת האשראי המוכוון להון חוזר באופן שהביא לספיגת כ-190 מיליון ל"י בחודשים מאי עד יולי. שינוי המבנה חייב את המוסדות הבנקאיים להגדיל את השתתפותם בקרנות השו-נות מאמצעיהם החופשיים, וכך נמנעה הרחבת האשראי שאיננו מוכוון על אף העלייה בנזילותם. שינוי זה הביא לירידת-מה בתשואה על נכסי המוסדות הבנקאיים שכן הריבית על האשראי החופשי עולה על זו שמקבלים המוסדות על אשראי הניתן במסגרת הקרנות.

בתחילת אוגוסט ננקטה פעולת ספיגה נוספת והפעם הוגדל חלקם של המוסדות הבנקאיים במקורות הקרן למי-מון ייצור לשם ייצוא. לאחר ההגדלה מגיע חלקם של האמצעים החופשיים של המוסדות ל-45 אחוזים ממקורות הקרן, לעומת 25 אחוזים קודם לכן, צעד שיביא לספיגת כ-90 מיליון ל"י בחודשים אוגוסט וספטמבר.

נוסף על כל אלה ספגה הפצת המילווה קצר המועד כ-100 מיליון ל"י בשבעת החודשים הראשונים של 1972. עם זאת, יש להעיר, כי באוגוסט נפטרה הספיגה באמצעות המילווה קצר המועד, ובחצי השני של החודש עלה היקף הפד-יונות של איגרות המילווה על ההנפקות החדשות.

צעד מרסן נוסף שנקט בנק ישראל הוא העלאת שיעור הקנסות על גירעונות נזילות. העלאת הקנסות באפריל וביוני 1972 הגדילה את מחיר הגירעון ובכך יצרה תמריץ נוסף למוסדות להחזיק בעודפי נזילות מסוימים על מנת להימנע מכניסה לגירעון. הרצון להחזיק יותר נכסים נזילים פועל אף הוא לצמצום הרחבת האשראי החופשי לציבור.

צעדי הספיגה המפורטים לעיל, שכוונו לבלימת עליית האשראי החופשי, והפעולות, שנעשו לריסון קצב עליית האשראי המוכוון, מתבטאים בירידת משקל הגידול באשראי בסך כל ההתרחבות ומוניטרית. עליית האשראי בשב-עת החודשים הראשונים של 1972 היוותה 15 אחוזים מסך כל מקורות ההתרחבות המוניטרית, ואילו בתקופה המקבילה ב-1971 היה משקל האשראי 25 אחוזים. כדאי לציין, כי בחודשים האחרונים גייסו המוסדות הבנקאיים כ-130 מיליון ל"י באמצעות הנפקת מניות ושטרי חוב הוניים, ששימשו מקור להרחבת האשראי החופשי - אלמלא הנפקות אלה סביר להניח, כי הגידול באשראי החופשי ב-1972 היה נמוך במידה ניכרת.

פעולות הספיגה של בנק ישראל בשנת 1972 כווננו לצמצום היצע האשראי החופשי, ועל מידת הצלחתן יכול להצביע היחס שבין הגידול באשראי החופשי ובין העלייה בנכסים הנזילים. בשבעת החודשים הראשונים של 1972 עלו הנכסים הנזילים של המוסדות הבנקאיים בכ-850 מיליון ל"י, ואילו האשראי החופשי לציבור עלה ב-132 מיליון ל"י בלבד.

הצורך בנקיטת צעדי ריסון בשנת 1972 נקבע על ידי היקף המרות מטבע חוץ, שהגיע לכ-1500 מיליון ל"י (לאחר שמתחשבים בצבירה בחשבונות במטבע חוץ). הפעולות בתחום המוניטרי אכן הביאו לגידול איטי בלבד באשראי הבנקאי לציבור, כשמרביתו מופנית למימון הייצוא, ובכך ריסנו את ההתרחבות שהיתה מתאפשרת לאור ממדי העירוויים אלמלא ננקטו הצעדים. עם זאת ההיקף הרב של המרות מחייב פעולות ריסון בחזית רחבה, שכן צעדים הננקטים בתחום מדיניות יחידאי אין בהם לפתור בעיה בממדים כה גדולים.

2. ההתפתחות בענפי המשק בשנת 1972 והשפעת הצעדים המרסנים

א. ענפי המשק בשנת 1972

התמונה על מצב המשק, המצטיירת בשעת כתיבת דין חשבון זה, איננה חד-משמעית כפי שהיתה בעת כתיבת הדין חשבון הקודם. היעדר נתונים עדכניים במספר סדרות חשובות, והתנודות החודשיות הקיצוניות בסדרות שונות מקשים על זיהוי מדויק של ההתפתחות בכל תחומי המשק בחודשים האחרונים ושל השפעות צעדי הריסון השונים שננקטו מאז אפריל 1972 בעקבות המלצות הדין חשבון הקודם.

באופן כללי ניתן לקבוע, כי מרבית האינדיקטורים מצביעים על המשך הגיאות בתחומי המשק השונים ועל לח-צים חזקים של ביקוש מקומי. התפתחויות אלה מוצאות את ביטויין בראש ובראשונה בתחום המחירים בתעשייה ובבנייה.

עליית מדד המחירים לצרכן ב-1972 היתה קטנה אמנם בהשוואה לזו שנמצאה במחצית השנייה של 1971 - עת התרחשו עליית מחירים מהירות בעקבות הפיחות באוגוסט - אולם בהשוואה לשבעת החודשים הראשונים של 1971 חלה בעליית המדד חשה קלה. המדד הכללי עלה בתקופה ינואר-יוני 1972 ב-4.4 אחוזים, לעומת עלייה ב-4.0 אחוזים בתקופה המקבילה אשתקד. מדד המחירים לצרכן, למעט ירקות ופירות (הנתונים לתנודות עונתיות חריפות) ואת

הדיר (שאינו מייצג את ההתפתחות השוטפת במחירי הדירות) מצביע אף הוא על עלייה דומה: בשיעור 4.7 אחוזים ב-1972 לעומת 4.2 אחוזים בתקופה המקבילה ב-1971.

השתקפות מלאה יותר של לחצי הביקוש החזקים, שהתקיימו במשך ב-1972, ניתן לראות בהתפתחות מחירי השירותים שאינם בפיקוח. מחירי שירותים אלה - שירותי בנייה, רפואה פרטית ושירותים ציבוריים ואישיים אחרים שאינם בפיקוח - עלו בשבעת החודשים של 1972 ב-10.0 אחוזים לעומת עלייה ב-5.8 אחוזים בתקופה המקבילה אשתקד. מדדים נוספים המצביעים על החזקת קצב עליות המחירים הם מדד מחירי מוצרים בני-קיימא, שעלה ב-6.1 אחוזים ב-1972, לעומת 3.5 אחוזים בחודשים ינואר עד יולי 1971, ומדד המחירים הסיטוניים של תפוקת התעשייה. האחרון עלה ב-3.9 אחוזים ב-1972 לעומת עלייה ב-1.9 אחוזים בשבעת החודשים הראשונים של 1971. במיוחד בולט ההבדל הגדול ביולי: עלייה בשיעור 0.7 אחוז ב-1972 לעומת 0.3 אחוז ביולי 1971.

יש להעיר, כי התפתחות מחירי התפוקה התעשייתית בחודשים הראשונים של שנת 1972 מושפעת עדיין מהפחות, שכן במספר ענפי תעשייה לא מוצו השפעות יקור היבוא בעקבות הפיחות בעליות המחירים שהתרחשו עד סוף שנת 1971.

הנתונים על התפתחות המחירים ועל היקף ההתרחבות המוניטרית בשנת 1972 הם אינדיקטורים מובהקים להמשך קיום לחצי ביקוש חזקים ב-1972 וחיזוק נוסף לתמונה זו בא מהתפתחות בענפי התעשייה והבנייה.

לגבי ההתפתחויות בתעשייה אין אמנם נתונים לתקופה שאודי חודש מאי, אולם הנתונים לחמשות החדש שים הראשונים של 1972 מצביעים על המשך הגידול המהיר בפעילות בענף זה. מדד הייצור התעשייתי מורה על עלייה בשיעור חודשי ממוצע של 1.5 אחוזים בתקופה ינואר עד מאי, שיעור העולה במידת מה על קצב עליות מדד הייצור במחצית השנייה של שנת 1971. העלייה המהירה במדד התרכזה בענפים המייצרים מוצרי צריכה, בעיקר הלבשה וטקסטיל, וכן בענף המינרלים האל-מתכתיים המושפע מהפעילות האינטנסיבית בענף הבנייה. בענף הבנייה הופיעו בחודשים האחרונים סימני רגיעה בלחצי הביקוש לדירות (שיפורטו להלן), אך הפעילות בענף זה לא הצטמצמה. נתוני המחצית הראשונה של 1972 על צריכת מלט, על היקף התחלות הבנייה ועל גמר דירות מצביעים על המשך הפעילות ברמה גבוהה בענף. גם אם יתברר כי סימני הרגיעה אכן מבטאים תחילתו של מפנה בשוק חשוב זה, הרי ניסיון העבר מלמד, כי המפנה מתבטא בראש ובראשונה בהתפתחות מחירי דירות ומגשרים והשפעתו על פעילות הענף מתרחשת בפיגור ניכר. עם זאת, התחלות בנייה שאיננה למגורים התייבשו במחצית הראשונה של 1972 ברמה הנמוכה במידה ניכרת מזו שהתקיימה ב-1971.

נתוני החשבונות הלאומיים על ההתפתחויות האחרונות בהשקעות ובצריכה הפרטית הם לגבי הרביעי הראשון של 1972 והם נושאים אופי ארעי, המחייב להתייחס אליהם בזהירות. בתקופה שבין אוקטובר 1971 למארס 1972 עלתה ההשקעה הכוללית בענפי המשק (במחירים קבועים) ב-10 אחוזים בהשוואה לששת החודשים הקודמים. העלייה התרכזה בעיקר בצידוד ומכונות (18.3 אחוזים) ובבנייה למגורים (10.7 אחוזים), ואילו הבנייה שאינה למגורים עלתה בשיעור נמוך (1.7 אחוזים).

אינדיקטורים עדכניים יותר להתפתחות ההשקעות מלמדים, שיבוא נכסי השקעה (אינו כולל יבוא אניות ומטוסים) נמצא במגמת עלייה בחמשות החודשים הראשונים של 1972, וזאת לאחר שגם ברביעי האחרון של 1971 חלה עלייה ביבוא זה. גם נתוני המוסדות הכספיים, העוסקים במימון התעשייה והחקלאות, מצביעים על רמה גבוהה של אשראי למימון השקעות, שניתן במחצית הראשונה של 1972.

המגמות בהתפתחות הצריכה הפרטית אינן חד משמעיות. מנתוני החשבונות הלאומיים משתקפת האטת בצריכה הפרטית ברביע הראשון של 1972 - האטה שהתרחשה לאורך הקפיצה הגדולה בצריכה ברביע האחרון של 1971, שביטאה במידה רבה התפתחויות הקשורות בפיחות.

התפתחות הצריכה של מוצרים בני-קיימא ברביע הראשון של 1972 היתה איטית, ואף ייתכן שחלה בה ירי-דה, כפי שניתן היה לצפות על רקע בולמוס הקניות בחודשים שאחרי הפיחות. עם זאת מרמזים נתוני המסחר הקמעוני על עלייה ניכרת במכירות מוצרים בני-קיימא בחודשים אפריל ומאי. מגמות ההתפתחות של המרכיבים האחרים של הצריכה הפרטית אינן מורות על כיוונים ברורים, וזאת ניתן לייחס לחוסר הערכניות שלהן. על אף הקשר ההדוק בין העל-ייה בהכנסות לגידול בצריכה אין הם משקפים עדיין את השפעות העלייה בהכנסות בחודשים האחרונים - זו שהתקיימה בפועל בעקבות הסכמי השכר שנחתמו וזו הצפויה בענפים, שעדיין לא נחתמו בהם הסכמים.

התמונה המתקבלת מתוך נתוני סחר החוץ בשנת 1972 אף היא איננה חד-משמעית. הגירעון בחשבון המסחרי ירד מ-515 מיליון דולר בחודשים ינואר עד יולי 1971 ל-425 מיליון דולרים בשבעת החודשים ב-1972, אך ירידה זו מבטאת היעדר יבוא אניות ומטוסים ב-1972, ואילו בשבעת החודשים ב-1971 הסתכם יבוא זה ב-130 מיליון דולרים.

נתוני הגירעון המסחרי ללא אניות ומטוסים לאחר שנוכחה מהם השפעת העונתיות מצביעים על מגמה של עליית הגירעון: עלייה מגירעון חודשי ממוצע של 58 מיליון דולרים במחצית השנייה של 1971 ל-63 מיליון דולרים ב-1972.

יצוא הסחורות בחודשים ינואר עד יולי 1972 הסתכם ב-624 מיליון דולרים והיה גבוה ב-17 אחוזים מהיצוא בתקופה המקבילה אשתקד. התפתחות זו לא היתה אחידה בענפי היצוא השונים. היקף היצוא התקלאי בשבעת החודשים הראשונים של השנה היה דומה לזה שבשנת 1971, התפתחות המבטאות את הירידה בהכנסות ענף ההדרים בעונה האחרונה. לעומת זאת חל גידול ניכר ביצוא יהלומים. לאחר היציבות שנרשמה ביצוא זה בשלושה הרביעים הראשונים של 1971 חלה האצה ניכרת ביצוא מאז אוקטובר 1971, ובארבעת החודשים האחרונים התייצב יצוא היהלומים ברמה הגבוהה, שהו-שנה ברביע הראשון של 1972.

התמונה על מגמת ההתפתחות ביצוא התעשייתי שאינו כולל יהלומים היא פחות חד-חד, וזאת במידה רבה בגלל התנודות החודשיות הגדולות ביצוא זה, המקשות על זיהוי מגמת ההתפתחות. לאחר ניכוי ההשפעות העונתיות מתקבל, כי במחצית הראשונה של 1972 הואט קצב גידול היצוא התעשייתי: הוא עלה ב-5.0 אחוזים בהשוואה ליצוא במחצית השנייה של 1971 לאחר שבמחצית השנייה של 1971 עלה היצוא ב-12.7 אחוזים.

היצוא התעשייתי ללא יהלומים הסתכם ב-312 מיליון דולרים בחודשים ינואר עד יולי 1972. זוהי עלייה בשיעור 13.5 אחוזים לעומת התקופה המקבילה ב-1971. יצוין, כי ההאטה שחלה בייצוא התעשייתי ללא יהלומים בתחילת 1972 אירעה בענפי הטקסטיל וההלבשה, שצריכתם המקומית עלתה בתקופה זו במידה ניכרת, כך שהאטת היצוא בענפים אלה היתה פועל יוצא של ביקוש מקומי חזק ולא התבטאה בהאטת גידול התפוקה בענפים אלה.

סך כל היבוא בשבעת החודשים הראשונים של 1972 הסתכם ב-1,050 מיליון דולרים והיה דומה ליבוא בתקופה המקבילה ב-1971. (להוציא אניות ומטוסים עלה היבוא בשנת 1972 ב-130 מיליון דולרים, שהם 14.1 אחוזים.)

מנתוני היבוא לפי ייעודים לחמשת החודשים הראשונים של 1972 מתקבל, כי לצד הירידה התלולה ביבוא אניות ומטוסים חלה עלייה ניכרת ביבוא נכסי השקעה, עלייה שהיא המשך למגמת הגידול ביבוא זה, שהחלה ברביע האחרון

רון של 1971. יבוא תשומות לייצור, כולל יהלומים, היה יציב ב-1972 בהשוואה לחדשים האחרונים ב-1971, ואילו יבוא מוצרי צריכה הוחש במידת-מה בחדשים אפריל ומאי, לאחר הירידה הקלה, שחלה ברביע הראשון של 1972. ירי-דה זו אירעה לאחר הקפיצה הגדולה, שהתרחשה ביבוא מוצרי הצריכה בתקופה שאחרי הפיחות.

לתמונה המתקבלת מהאינדיקטורים שהובאו לעיל יש להוסיף, כי בשוק הדירות הסתמן מפנה ברביע השני של 1972. סימנים שונים מצביעים על הפסקת העלייה במחירי דירות, על התייצבות ואף ירידה במחירי מגרשים ועל גידול במלאי דירות בידו קבלנים. התפתחות זו היא תוצאה משולבת של העלייה הנמשכת בגמר דירות והתחלות הרבות מאז שנת 1970, ושל צעדי המדיניות שננקטו החל ברביע השני של 1972. יש להדגיש, כי היחלשות עודפי הביקוש בשוק זה אין משמעותה שצפויה ירידה בתעסוקה בענף הבנייה ובענפים הקשורים בו בתקופה הקרובה. ממדי התחלות הבנייה למגורים בחדשים האחרונים והיקף המלאי הנמצא בשלבי הבנייה השונים מבטיחים המשך פעילות גבוהה בענף בשנתיים הקרובות.

אינדיקטורים מנתוני לשכות העבודה לשבעת החדשים הראשונים של 1972 מצביעים על המשך קיום תע-סוקת יתר במשק. אף כי מספר נתונים מורים על היחלשות מה בעודף הביקוש בשוק העבודה, הרי מתוכם לא ניתן לקבוע האם אכן חל מפנה משמעותי. נתונים מנוכחי עונתיות מצביעים אמנם כי הממצע החדשי של מובטלים הגיע ל-850 בחדשים אפריל עד יולי, לעומת 640 ברביע הראשון של 1972, אך על רקע המספר הנמוך של המובטלים הר-שומים, ספק אם ניתן לפרש את ההתפתחות מאז חודש אפריל כמפנה בשוק העבודה. הסתייגות דומה מלווה את הנתו-נים על התפתחות הזמנות לעובדים בלשכות. הממוצע החדשי של הזמנות לעובדים (בניכוי עונתיות) היה בחדשים אפריל עד יולי כ-35,270 שמתוכם הזמנות לא סופקו 22 אחוזים. זאת לעומת ממוצע חודשי של הזמנות של 36,136 ברביע הראשון, של 1972 שמהן לא סופקו 26 אחוזים.

ב. הערכת ההשפעה של צעדי הריסון שננקטו מאז אפריל

הערכת מידת ההשפעה של צעדי הריסון שננקטו מאז אפריל חייבת להתחשב גם בדרך העקפה, שבה משפ-יעים מרבית צעדי המדיניות הכלכלית וכן בתקופה הקצרה שעברה מאז החלו בביצוע המלצות. בגלל התקופה הקצרה שחל-פה לא הגיעה עדיין השפעת המלצות למלוא הביטוי וכן לא הספיקו ההתפתחות האחרונות להשתקף בחלק נכבד מהסדרות הסטטיסטיות. תחום הבנייה הוא התחום החשוב היחיד שבו כונו צעדי המדיניות להפגת לחצי ביקוש בשוק ספציפי; ואכן בתחום זה קל, יחסית, לבחון את השפעתם. סימני המפנה בענף הדיור הם במידה רבה תוצאה של זרוז מכירת דירות, הנ-מצאות בשלבי בנייה שונים, מצד משרד השיכון ושל ההגבלות על היקף המשכנתאות. יש להבין, כי פעולות אלה התגלו כאפקטיביות תוך זמן קצר משום שהיקף התחלות הבנייה מאז 1970 עמד על רמה מספקת וכי הפעולות שנקט משרד השיכון סייעו לשבירת הציפיות למחסור בדירות ולהמשך עליית מחיריהן והחישו איפוא את המפנה בשוק זה.

בתחום המוניטרי והפיסקלי ננקטו צעדי ריסון מרחיקי לכת, ואלה סייעו למתן את ההתרחבות המוניטרית, שנבעה מההיקף הרב של המרות מטבע חוץ. הפעולות בתחום המוניטרי - אלה נסקרו בפרוט בסעיף הקודם - מנעו את הרח-בת האשראי החופשי לציבור, שהיתה מביאה לעלייה גדולה עוד יותר בנזילות הציבור, עם כל המשממע מכך לגבי הב-יקוש המצרפי. המדיניות המרסנת במסגרת תקציב המדינה התבטאה בספיגת נזילות ובהחלשת לחצי ביקוש באותם השו-קים, שאליהם היו מופנות ההוצאות שביצוען נדחה. מדיניות זו השפיעה, כנראה, על האטת ההשקעות הציבוריות בבנייה שלא למגורים ובענפי המשק.

בתחום השכר לא בוצעו ההמלצות, שהועלו בדיון וחשבון הקודם. החריגות מהעקרונות שעליהם הסכימו הממשלה, ההסתדרות ואיגודי המעסיקים, הלכו והחמירו ותביעות השכר, שעליהן מנהלים משא ומתן בתקופה האחרונה עולות באחוזים רבים על השיעור שנקבע בהסכם.

על בסיס הסכם המסגרת שילמו המעסיקים בראשית שנת הכספים הנוכחית חוספת יוקר. בוטלה גביית מי-
לווה החיסכון על שכירים והיטל הביטחון צומצם מ-15 אחוזים ל-10 אחוזים מסך תשלומי מס ההכנסה. גם הפיקוח על
המחירים נמשך לפי העקרונות שהותוו בהסכם. אף כי התפתחות המחירים בפועל סטתה במידה מסוימת מתחזית התקציב
הלאומי ל-1972. לפי תחזית זו, שהיתה אופטימית למדי, היתה עליית המחירים הצפויה בשנת 1972 בשיעור 5-6 אחוז-
ים, כלומר כחצי אחוז לחודש. בעוד שמדר המחירים לצרכן עלה בשבעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור חודשי
ממוצע העולה במקצת על 0.6 אחוז. עם זאת, אין הדעת נוחתת שסטייה בשיעור עליית המחירים המגיעה לכ-2 אחוזים
בשיעור שנתי יכולה להיות בסיס לתביעות החורגות בעשרות אחוזים מההסכם המקורי.

ההמלצות בתחום מדיניות ההשקעות ביחס לסקטור הפרטי כוונו להשגת מטרה כפולה: ראשית, יתר סלקטיביות
בתהליך עידוד השקעות באופן שלא יתבצעו השקעות שאינן בעלות עדיפות כלכלית גבוהה; ושנית, הקטנת היוקדות למי-
מון מתקציבים ציבוריים והגדלת חלקו של ההון העצמי במימון פריוקטים. הפעולות שנעשו בתחום זה היו הקטנת ש-
עור המימון באמצעות הלוואות הפיתוח, קיצור תקופת האשראי והגדלת חלקו של ההון העצמי במימון השקעות. צעדים
אלה לא כונו לפגוע ברמת ההשקעות בענפי המשק אלא לצמצם את עודפי הביקוש להשקעות, שכן ממילא לא היה ניתן
לבצע את כולן בגלל תעסוקת היתר השוררת במשק.

הפעולות שננקטו בתחום מאזן התשלומים היו משני סוגים: האחד שהופעל באפריל - נועד להאט זרימה
לא-רצויה של מטבע חוץ. הדבר נעשה בדרך של צמצום האישורים לקבלת האשראי לזמן קצר מחוץ לארץ לצורכיהם הש-
נוות, על ידי הארכת תקופת האשראי המינימלית הנדרשת מהלוואות מאשרות מחוץ לארץ והקטנת כדאיות רכישת נכסי
דלא ניידים במטבע חוץ למטרות ספקולטיביות. צעדים אלה מנעו חלק מההמרות, שהיו צפויות אלמלא נקטו בהם, ולפיכך
תרמו לריסון ההתרחבות המוניטרית, אם כי אין אפשרות להעריך באופן כמותי את היקף התרומה.

תחום פעולה שני היה חשיפת הייצור המקומי, באמצע אפריל הורדו מכסים על 120 פריטים ושיעור ההורדה
נע בין 3 ל-18 אחוזים. בנוסף לכך בוצעה הורדת מכסים מיוחדת שהקיפה 150 פריטים בראשית יוני. על אותם מוצרים
שלגביהם הופחת המכס באפריל בוצעה הפחתה נוספת באותם שיעורים. על שאר הפריטים - מוצרים שבהם שיעור ההגנה
היה גבוה מ-5.5 ל"י לדולר - חלה הורדה של 10 אחוזים, בשלב זה לא ניתן עדיין לקבוע את מידת ההשפעה של החשיפה
על היקף היבוא והיצואות המחירים.

קודם שנסיים את הסקירה על ההתפתחויות במשק והשפעת הצעדים המרסנים שננקטו נצביע על כיווני התפתחות
תחזיות הצפויים בחודשים הקרובים ועל המשתמע מכך לגבי הצורך בצעדי ריסון נוספים.

ההתרחבות המוניטרית המהירה הנמשכת מאז המחצית השניה של 1970 הביאה לעלייה ניכרת באמצעי התשלום
ובנכסים הכספיים האחרים שבידי הציבור. מהניסיון ידוע, כי השפעת ההתרחבות הזאת על הביקוש במשק פועלת בפי-
גור מסוים, ולכן יש לצפות להמשך הלחצים מצד הביקוש, הניזונים מההתרחבות המוניטרית המהירה, שאירעה בשנה האח-
רונה.

כמו כן יש לצפות להקטנת הספיגה באמצעות פעולות התקציב, שכן עיקר ההשפעה של דחיית ההוצאות הור-
גש במחצית הראשונה של שנת התקציב. לכך יש להוסיף, כי בחודשים הקרובים יגדלו במידה ניכרת ההוצאות בגין פר-
יון מילווה ביטחון 1967.

נוסף על שני גורמים אלה, המחייבים להמשיך ולהפעיל את המדיניות המרסנת, ימשיכו לפעול גורמים מרחי-
בים, הקשורים בהמרות מטבע חוץ. יש לזכור, כי המדיניות הכלכלית מכוונת ביסודה למשיכת הון מחוץ לארץ, הנחוץ
למימון הגירעון בחשבון השוטף. בלעדי הון זה לא תיתכן רמת השקעות גבוהה. אולם, בתקופה של עלייה מהירה בית-

רוח מטבע חוץ יש לעשות, ככל שהדבר ניתן, לצמצום ההשפעות האינפלציוניות השליליות הנובעות מהמרות חקבולי מט-
בע חוץ. הדברים אמורים הן ביתר סלקטיביות באישורים לגייס הון בחוץ לארץ והן בצעדים מנטרלים המכוונים לספוג
את הנזילות העודפת, בתחומי המדיניות המוניטרית והפיסקלית.

להתפתחות הצפויה בחשבון השוטף של מאזן התשלומים נשקפת סכנה של כירסום כושר התחרות של היצוא
הישראלי בעקבות העליות המהירות בהוצאות הייצור במשק. כושר התחרות של סחורות היצוא שופר אמנם במידה ני-
כרת בשנה האחרונה בעקבות פיחות הל"י, ייסוף המטבעות האירופאים והתמריץ החדש שהונהג, אך אין להניח, כי על-
ייה מהירה בהוצאות הייצור לא תשאיר רישומה על התפתחות כושר התחרות, ולכן תחייב לנקוט צעדים להבטחת המשך
גידולו המהיר.

3. המלצות

הגאות השוררת במשק וההתפתחויות הצפויות בתקופה הקרובה מחייבים להמשיך ולהתמיד בנקיטת צעדים לריסון הלחצים האינפלציוניים. לחצים אלה נובעים במידה רבה מההתפתחויות החיוביות בסעיפים השונים של מאזן התשלום-מיס: שיפור בחשבון השוטר והגדלת יבוא ההון, שאפשרו למשק להגדיל את היתרות המדולדלות של מטבע חוץ. צורכי מטבע חוץ של המשק בטווח הארוך מחייבים המשך של המאמצים לשיפור נוסף במאזן התשלומים, אך בד בבד יש לנקוט פעולות, שימתנו את ההשפעה האינפלציונית של צבירת היתרות.

ההמלצות המובאות בדיון חשבון זה הן ברובן ברוח דומה לאלה שהועלו בדיון חשבון הקודם ואף הן נועדו לריסון לחצי הביקוש. הפעולות המוצעות כאן אינן דראסטיות במיוחד, שכן בעקבות הצעדים שננקטו בחודשים האחרונים נבלמה, כנראה, התגברות לחצי הביקוש, אף כי, עוצמתם עדיין ניכרת. לכך יש להוסיף, כי עדיין לא באו למלוא הביטוי ההשפעות המרסנות של הצעדים שננקטו בריבוע השני של 1972 בעקבות ההמלצות, שהובאו בדיון חשבון הקודם.

לצד ההתפתחויות החיוביות בתחום ריסון לחצי הביקוש בולטת בחודשים האחרונים סכנה של התגברות האינפלציה מצד העלייה בהוצאות הייצור. החריגות ממדיניות ההכנסות המתוכננת ומהסכם המסגרת של השכר הגבירו את הסכנות ליציבות המשק, והדבר מחייב נקיטת צעדים חדשים, נוסף על אלה שהופעלו לריסון הביקוש.

הכרחי איפוא לפעול בכל המישורים של המדיניות הכלכלית לשם מניעת הידרדרות המשק למעגל קסמים אינפלציוני, שבו מחזקים ומחריפים גורמי האינפלציה השונים זה את זה. הידרדרות זו מביאה לעלייה מתמדת במחירים ופוגעת, בסופו של דבר, בייצוא, בתעסוקה ובהכנסות הריאליות של רוב שכבות האוכלוסייה.

נקודת המוצא של המדיניות הכלכלית חייבת להיות מגבלת המקורות העומדים לרשות המשק. פירוש הדבר הוא, שכל עלייה באחד השימושים במקורות חייבת בהכרח לבוא על חשבון האחרים. עלייה מהירה בצריכה הפרטית (בעקבות עלייה חורגת בהכנסות הפנויות) ובצריכה הציבורית תפגע בהכרח ביצוא ובהשקעות, שבלעדיהם לא ייתכנו צמיחה מהירה ותעסוקה מלאה, תוך החזקת רמה סבירה של יתרות מטבע חוץ.

א. מדיניות מוניטרית

יש להמשיך בפעולות לריסון ההתרחבות המוניטרית, נוסף על שורת הצעדים שהופעלו מאז שנת 1971. הספיגה באמצעות כלי המדיניות המוניטרית חייבת להיות בהיקף שימנע את הרחבת האשראי החופשי לציבור, שכן בתנאים הקיימים אין להרשות שהתפתחות האשראי החופשי תהווה גורם להתרחבות מוניטרית, נוסף על הגורמים האחרים, הפועלים בעוצמה ניכרת. היקף ביצוע ההמלצות בתחומי המדיניות האחרים וההתפתחויות בשוק הכספים יקבעו את האמצעים שיופעלו, את מועדי הספיגה ואת ממדיה. עם זאת יש להבין, כי ריסון אפקטיבי של הלחצים האינפלציוניים חייב להתבצע על ידי פעולות בכל תחומי המדיניות וכי הישענות-יתר על אמצעים מוניטריים גרידא, ללא סיוע נוסף מצעדים בתחומים אחרים, לא תשיג את המטרה. רק מדיניות מתואמת ומשולבת שתפעל על פני חזית רחבה בתחום המוניטרי והפיסקלי, תחום מדיניות שכר והכנסות ובתחום מטבע חוץ, יכולה להביא, בסופו של דבר, ליתר איזון במשק.

ב. מדיניות תקציבית

1) בתחום התקציב יש להמשיך במדיניות המרסנת, שננקטה מאז תחילת שנת התקציב הנוכחית. יש להמשיך ולבחון את דחיפות הביצוע של הפרויקטים השונים בתקציב הפיתוח במגמה לדחות את התחלת ביצועם לשנת התקציב הבאה ולהאיט את קצב הביצוע בתכניות שבהן ניתן הדבר. אותה מדיניות, של הקפאת בניית מבני ציבור מסוגים שונים וס-

פיגה באמצעות מכירת נכסים חייבת להימשך. כן יש להמשיך במדיניות התאמת קצב ההוצאות לזה של ההכנסות. תוספת הוצאות מעבר למתוכנן בתקציב השוטף, לשכר או למטרות אחרות, אין לכסות באמצעות אשראי מבנק ישראל או ממלוות מחוץ לארץ, אלא על ידי קיצוץ בסעיפים אחרים בתקציב, או על ידי ספיגת כספים מהציבור.

(2) העקרונות המרסנים, שהנחו את ביצוע התקציב במחצית הראשונה של שנת הכספים הנוכחית, חייב-ים להיות בסיס להצעת התקציב לשנת 1973/74, שהכנתה תחל בקרוב.

בהכנת תקציב המדינה לשנה הבאה יש לקחת בחשבון את קיומם של לחצים אינפלציוניים, הנובעים מרצוננו להמשיך ולקיים יבוא הון בממדים ניכרים וצמיחה כלכלית מהירה. לכן יש לשאוף שבתקציב הבא לא יעלו ההוצאות על ההכנסות ולא יהיה צורך באשראי מבנק ישראל למימון התקציב. כמו כן יש להימנע ממימון הוצאות מקומיות במטבע ישראלי על ידי תקבולי מטבע חוץ.

(3) יש להחיל את העקרונות המרסנים שפורטו לעיל גם על רשויות מקומיות וגופים ציבוריים אחרים, הקשורים אמנם בתקציב הממשלה והמוסדות הלאומיים, אך פעולותיהם אינן מופיעות בתקציב המדינה.

על רקע המשקל הרב של תקציבי המדינה, הרשויות המקומיות והגופים הציבוריים האחרים בתוך הפעילות הכלכלית תופסות ההמלצות שנמנו לעיל מקום מרכזי במערכת הצעדים לבלמת האינפלציה. נקיטת פעולות מרסנות בתחומי התקציבים הציבוריים היא תנאי הכרחי להצלחת הצעדים להשגת יתר איזון במשק ושיפור מאזן התשלומים.

במסגרת מדיניות אנטי-אינפלציונית זו, המכוונת להשפיע על כלל המשק יש להבטיח כי תימנע פגיעה בשכבות החלשות.

ג. מדיניות הכנסות: שכר, רווחים ומחירים

טרם נחתמו הסכמי השכר בשירותים הציבוריים ובחלק מענפי המשק האחרים. עם חידוש הסכמי השכר יש לזכור את הניסיון המר של העלאות השכר באמצע שנות השישים - במיוחד בשנים 1964 ו-1966. חריגה מיכולת התשלום של המשק תביא בהכרח לערעור הישגי המדיניות הכלכלית בשנתיים וחצי האחרונות בתחום היצוא, מאזן התשלומים, התעסוקה המלאה והצמיחה המהירה.

כן יש להמשיך בפיקוח על המחירים על מנת שעלייתם לא תחרוג מהעקרונות המוסכמים. נוסף על הפיקוח המינהלי, יש להשתמש בחשיפת הייצור המקומי ככלי למניעת עליות בלתי מוצדקות במחירים המקומיים, ויש להבטיח שהזלות במחירים הבינלאומיים והורדת המסים העקיפים יתבטאו בירידת המחיר לצרכן. הפיקוח על המחירים, מצד אחד, והחשיפה של הייצור המקומי, מצד שני, יביאו למניעתם של רווחים קוניוקטורליים, הנובעים מלחצי הביקוש הקיימים במשק. מדיניות מאופקת של שכר, רווחים וחלוקת דיבידנדים חיונית כדי לשמור על כושר ההתחרות של המשק בשוק חוץ וכדי למנוע גידול מופרז בצריכה הפרטית.

ד. צעדים בתחום מאזן התשלומים

(1) יבוא הון: בתחום זה יש להמשיך בצעדים שננקטו למניעת קבלת אשראים מחוץ לארץ לתקופה ממוצעת נמוכה מ-5 שנים וזאת בלי להפסיק את עידוד השקעות חוץ בענפי המשק היצרניים. אין לאשר אשראי ספקים הלוואות אחרות (הלוואות מחו"ל או מכספי פת"ח) לתקופות קצרות יותר. נוסף על כך יש לפעול במידת האפשר למניעת אישורים לחידוש הלוואות קיימות מסוג זה במגמה להקטין את יתרת החוב החיצוני לזמן קצר. כמו כן יש לבחון אפשרות של סל-קטיביות במתן אישורים גם לסוגים שונים של אשראי ויבוא הון אחר לזמן ארוך, ברומה לצעדים מסויימים שנעשו ביחס

להשקעות במקרקעין. יש לפעול להקטנת שיעור המימון של יבוא נכסי השקעה, הנעשה במסגרת הסכמי אשראי בין מוסדות כספיים ישראלים לבין מוסדות בחו"ל.

2) חשיפה: יש להמשיך בחשיפת היבוא תוך שימת דגש בסלקטיביות בפעולות הללו. הצורך בהגברת החשיפה נובע מכך שבשנתיים האחרונות עלה שיעור ההגנה על הייצור המקומי במידה ניכרת בעקבות היטל הביטחון מאוגוסט 1970 ופיחות הל"י והייסופים שאירעו ב-1971. הגברת תהליך החשיפה, המביאה לעליית מה יבוא, אפשרית עתה עם השיפור הניכר במצב יתרות מטבע החוץ חשיבותו למשק היא בדברון התחרות, המביאה לייעול הייצור המקומי. לחשיפה סלקטיבית, המכוונת ליתר אחידות בשיעורי ההגנה על הייצור המקומי, יתרונות נוספים, באשר היא משפרת את הקצאת גורמי הייצור בין ענפי המשק. נוסף על כל אלה מהווה החשיפה בלם לעליות מחירים שאינן מוצדקות בענפים בעלי מעמד מונופוליסטי.

מומלץ איפוא כי בינואר 1973, בעת ביצוע השלב הבא של החשיפה, תחול מלבד הפחתת מכס כללית, כמתוכנן, גם הפחתה סלקטיבית. זו תעשה לגבי מוצרים הנהנים כיום משיעורי הגנה גבוהים מהממוצע ולגבי מוצרים הנהנים ממעמד מונופוליסטי בשוק המקומי.

ה. מדיניות השקעות

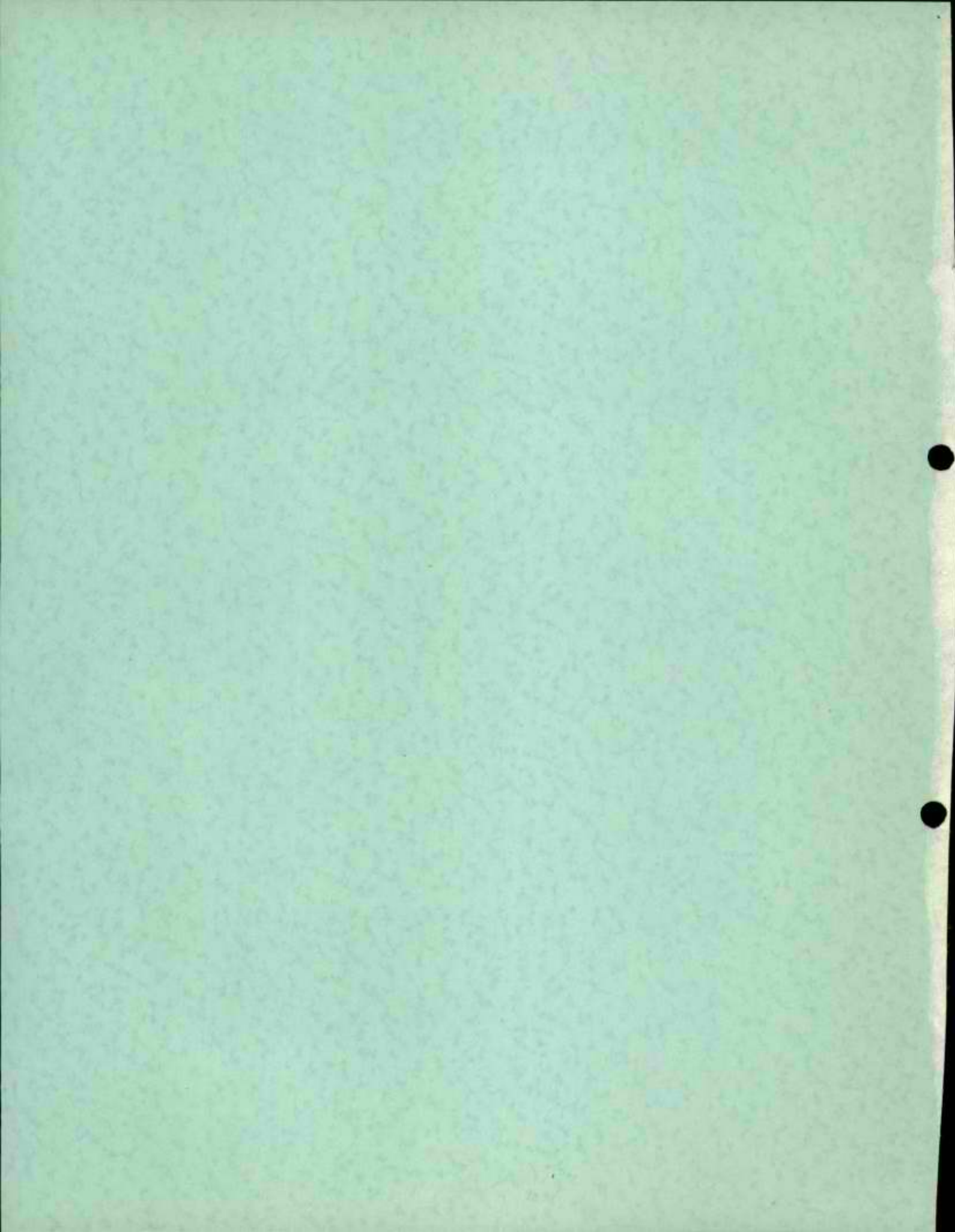
על משרדי הממשלה להמשיך ולנהוג בסלקטיביות באישור תכניות השקעה ואף להגבירה. כמו כן יש לחזק את הדרישות להעלאת חלקו של המימון העצמי בתכניות השקעה הנהנות מעידור ממשלתי. רצוי לבחון מחדש את ההצעה להעלאת הריבית על הלוואות לזמן ארוך.

ו. מדיניות בתחום השיכון והבנייה

האמצעים שנעשו להקטנת עודפי הביקוש בשוק הבנייה והמקרקעין ולבלימת עליית המחירים החלו להשפיע בר-ביע השני של 1972 ויש להמשיך לפעול בכיוון שהותווה בדיון וחשבון הקודם. הקדמת מכירת דירות על ידי משרד השיכון, הגבלת המשכנתאות למשתכנים, שאינם מעוטי יכולת, רצמזום הבנייה של מבני ציבור, חייבים להימשך גם בעתיד.

יש לקצר את תקופת הפירעון של המשכנתאות, וזאת על פי נוסחה שתתחשב בעליות המחירים, ההכנסות וכוחש הפירעון של המשתכנים.

בד בבד עם ההיקף הרב של פעילות הבנייה המיועדת לצרכי דיור דחופים יש להגביר את החיסכון למטרה זו. על ידי הנהגת תוכניות חיסכון נוספות לזוגות צעירים ושכבות חלשות.

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ' באלול תשל"ב
30 באוגוסט 1972
(315)

אל : חברי הממשלה

מאת: מזכיר ועדת השרים לענייני חקיקה

הנדון: תזכיר-הצעת חוק ביטוח בריאות, תשל"ב-1972

בהתאם לסיכום בישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה מיום י"א באלול תשל"ב ... (21.8.72), הריני להעביר רצ"ב את הנוסח הסופי של תזכיר-הצעת החוק בשינויים שהוכנסו בוועדת השרים.

בהתאם לתקנון לעבודת הממשלה ניתן להגיש הסתיגויות להצעת החוק תוך שבועיים ימים מהיום.

ב ב ר כ ה
א. ליסנסקי

העתק: היועץ המשפטי לממשלה

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

תזכיר - הצעת חוק

א. שם החוק המוצע:

חוק ביטוח בריאות, תשל"ב-1972.

ב. עיקרי הוראות החוק המוצע:

פרק א' - מבוטחים

1. כל תושב ישראל יהיה מבוטח בביטוח בריאות לפי חוק זה משעת לידתו וכל עוד הוא תושב כאמור.

2. על אף האמור בסעיף 1, לא יהיו מבוטחים -

(1) חיילים בשירות סדיר או קבע;

(2) מי שמבוטח ביטוח בריאות או שהוא זכאי להשתתפות בהוצאות ריפוי או ביטוח בריאות, על פי חיקוק של מדינת חוץ, כל עוד הוא מבוטח או זכאי כאמור, ובמידה ולא נבצר ממנו, מסיבות שאינן תלויות בו, לממש את הביטוח או הזכאות האמורים.

3. שר הבריאות ושר העבודה רשאים לקבוע בתקנות, דרך כלל או לסוגים; כי אזרחי ישראל שאינם מבוטחים על פי סעיף 1 יהיו מבוטחים לפי חוק זה בתנאים שייקבעו. בתקנות כאמור ייקבע גם באילו דרכים יינתנו השירותים למבוטחים לפי סעיף זה.

4. (א) השרים, לאחר התייעצות עם שר האוצר, רשאים לקבוע, דרך כלל או לסוגים, כללים לביטוח ברשות של מי שאינו מבוטח לפי חוק זה;

(ב) בכללים כאמור יכול שייקבעו שיעור דמי הביטוח ומס מקביל שישולמו על-ידי המבוטחים או בעדם והשירותים שיינתנו למבוטחים כאמור.

5. כל מבוטח זכאי לשירותי הבריאות, הניתנים לפי חוק זה, ללא הפלייה.

פרק ב' - היקף הביטוח

6. (א) ביטוח בריאות לפי חוק זה יכלול את השירותים המפורטים להלן, בהיקף, במידה ולפי פירוש שייקבע בתקנות על ידי השרים ובהתייעצות עם שר האוצר -

(1) טיפול רפואי אמבולטורי בין במרפאת קופת חולים ובין במרפאת הרופא, וכן בביתו של החולה, לרבות ביקורי בית;

(2) אישפוז;

- (3) שירותי מעבדה ומכונים רפואיים לאבחון וריפוי;
- (4) אספקה רפואית;
- (5) שירותי בריאות העובד בהקשר למקום עבודתו, לרבות עבודה מעשית בבתי ספר מקצועיים;
- (6) אספקת מכשירי עזר רפואיים ושירותי שיקום רפואי;
- (7) הסעה לשם אישפוז או טיפול רפואי אחר, לרבות שירותי מגן-דוד-אדום, לגבי מקומות ומקרים שייקבעו. והכל בהיקף, במידה ולפי הפירוט שייקבע על ידי השרים בתקנות.
- (ב) השרים, בהתייעצות עם שר האוצר, רשאים לקבוע שירותים נוספים על אלה המפורטים בסעיף קטן (א) שייכללו בניסוח בריאות לפי חוק זה ואת ההיקף, הפירוט והמידה שבה ינתנו.
7. (א) השירותים לפי סעיף 6(א) ינתנו למבוטח על-ידי קופת חולים מוסמכת כאמור בפרק ג' (להלן - קופת חולים) שהמבוטח הצטרף אליה בהתאם לחוק זה.
- (ב) השירותים ינתנו בכפוף להוראות חוק זה והתקנות לפיו בדרך ולפי הסדרים שייקבעו בתקנונה של קופת חולים.
8. קופת חולים רשאית, באישור השרים בתקנות שיותקנו לאחר התייעצות בשר האוצר ובמועצה ובאישור ועדה של הכנסת -
- (א) לקבוע בתקנונה הוראות לפיהן היא תהיה רשאית לספק למבוטחים שירותים רפואיים מהטובים שאינם כלולים בשירותים שנקבעו לפי סעיף 6;
- (ב) לגבות תשלום בשיעורים שיקבעו בעד סוגי שירותים מבין אלה הכלולים בסעיף 6(א) או בפסקא (א) לעיל, וכן לפטור סוגי מבוטחים מתשלום כזה או לתת להם הנחה.
9. סדרי גביית התשלום כאמור בסעיף 8 במידה ולא נקבעו בתקנות, ייקבעו בתקנונה של קופת חולים.
10. קופת חולים תספק את השירותים למבוטחים: הן ישירות במוסדותיה הרפואיים על ידי עובדיה הרפואיים והאחרים והן באמצעות מוסדות רפואיים, רופאים ובעלי מקצועות רפואיים אחרים הפועלים כחוק במדינה, לפי הסכמים שבין קופת חולים, קופת החולים ובין מוסד רפואי, רופא או בעל מקצוע רפואי אחר כאמור, הכל כפי שייקבע בתקנונה של קופת החולים.
11. שר הבריאות, לאחר התייעצות במועצה האמורה בפרק ז', רשאי לחייב קופת חולים לקיים שירותים רפואיים ישירים למבוטחים במקום פלוני ובהיקף שיקבע.

12. מבוטח שאינו יכול לקבל שירות רפואי במקום מגוריו משום שקופת החולים שהוא חבר בה אינה מקיימת באותו מקום שירות כאמור, יקבל שירות זה ממוסד או גוף ממשלתי, עירוני או ציבורי או קופת חולים אחרת, המקיימים שירות כזה באותו מקום, לפי הסכמים שבין קופת החולים והמוסד, הגוף או קופת החולים האחרת האמורים; בהעדר הסכם כאמור - יקבעו השרים באילו תנאים יינתן השירות.
13. טיפול של רופא כללי או מומחה יינתן למבוטח במרפאה של קופת חולים, במרפאת הרופא, במרפאת בית חולים או במרפאה של מוסד או גוף אחרים, הכל כפי שייקבע בתקנונה של קופת החולים.
14. אספקת תרופות למבוטחים תיעשה על-ידי בתי מרקחת או חדרי רפואות של קופת החולים או על-ידי בתי מרקחת אחרים, הכל כפי שייקבע בתקנונה של קופת חולים.
15. בכפוף לתקנות שיותקנו לפי סעיף 3, יינתנו שירותי קופת חולים למבוטח רק בשטח מדינת ישראל, אלא אם אין אפשרות לתת את השירות הנדון בישראל, הכל בהתאם לתקנונה של קופת החולים.
16. אדם הזכאי לשירותים רפואיים מאת כל גוף ממלכתי עירוני או ציבורי על-פי כל חיקוק (כגון בכי רדיפות הנאצים, ביטוח נכות - אם יהיה, חוק ביטוח לאומי, וכו') יקבל את השירותים האמורים בקופת החולים שבה הוא חבר ואותו גוף החייב במתן השירות בהתאם לחיקוק יחזיר לקופת החולים שבתנה את השירות את התמורה בעד השירות האמור, לפי תעריפים שייקבעו על-ידי השרים לאחר התייעצות בועדת התעריפים של המועצה.
17. מבוטח הזכאי על-פי חיקוק של מדינת חוץ לקבל בישראל שירותים רפואיים או תמורת דמי ביטוח בריאות מאת מדינת חוץ או מאת מוסד הפועל במדינת חוץ, לא יהיה זכאי לקבל את השירות האמור מקופת החולים שהוא חבר בה, אלא אם -
 - (1) נבצר ממנו, מסיבה שאינה תלויה בו, לקבל את השירות או התמורה מאת מדינת החוץ או המוסד הפועל בה; או,
 - (2) קופת החולים התחייבה לתת לו את השירות האמור על-פי הסכם שבינה לבין אותה מדינת חוץ או אותו המוסד הפועל בה.

פרק ג': קופות חולים

18. שירותי הבריאות שאדם זכאי להם על-פי חוק זה יינתנו באמצעות קופות חולים שהוסמכו לכך על-ידי השרים.
19. השרים יהיו רשאים להסמיך לענין חוק זה קופת חולים להנחת דעתם -

- (1) יש לה חמשים אלף מבוטחים;
- (2) יש בכוחה, מבחינה כספית, מינהלית ורפואית - מקצועית, לבצע את התפקידים המוטלים עליה לפי חוק זה ולתת את השירותים לפי חוק זה לכל המבוטחים אצלה, בחלקי הארץ השונים;

(3) הוצאותיה למינהל ולגביית דמי ביטוח ביחס לכלל הוצאותיה אינן עולות על שיעור שנקבע בתקנות על-ידי השרים;

(4) פעולותיה אינן לשם הפקת רווחים ותקנונה אוסר את חלוקת נכסיה או הכנסותיה בין חבריה בכל צורה שהיא או את השימוש בהם למתן הטבות למנהליה, עובדיה, או לכל אדם אחר למעט המבוטחים בה, להוציא שכר או תשלום אחר בעד שירות או טובין שסופקו לקופת חולים.

20. (א) השרים רשאים להתנות הסמכתה של קופת חולים בקיומם של תנאים, לרבות סידורים כספיים ומינהליים, הדרושים לדעתם על-מנת שקופת החולים תוכל למלא את תפקידיה לפי חוק זה.

(ב) על סירוב להסמיך קופת חולים כאמור ניתן יהיה לערער בפני בית המשפט העליון.

21. הודעה על הסמכת קופת חולים תפורסם ברשומות.

22. השרים רשאים לקבוע בתקנות הוראות בדבר הגשת בקשה להסמכת קופת חולים, המסמכים שיש לצרף לבקשה והנושלים לדיון בבקשה.

23. קופות חולים שהוסמכו לפי פרק זה ושהתמזגו, רואים אותן כקופת חולים מוסמכת לפי חוק זה.

24. לכל קופת חולים יהיה תקנון אשר יקבע את דרך פעולתה וניהולה, את היחסים ההדדיים שבין קופת החולים, חבריה והמבוטחים בה, זכויותיהם וחובותיהם, הדרכים, הסידורים, התנאים והמקומות למתן השירותים, וכל ענין אחר הדרוש לשם פעולתה של קופת החולים לענין חוק זה.

25. המוסדות ודרכי פעולתה של קופת חולים ייקבעו בתקנון, ובלבד שכלל קופת חולים יהיה מבקר פנימי.

26. קופת חולים תגיש את תקנונה לשרים ואם נראה לשרים כי הוראה כלשהי בתקנון נוגדת או אינה תואמת הוראות חוק זה, רשאים הם להורות לקופת החולים לשנות את ההוראה האמורה. הוראות סעיף זה יחולו לפני הסמכתה של קופת חולים כתנאי להסמכה. כן יחולו הוראות סעיף זה גם על כל שינוי בתקנון.

27. שר הבריאות, לאחר התייעצות עם שר העבודה, ימנה שני נציגים למוסד של קופת חולים שייקבע ע"י השרים להוציא מינהלה.

28. השרים רשאים לבטל הסמכה של קופת חולים אם נוכחו שקיימת אחת מנסיבות אלה:

(1) אין הקופה נותנת לחבריה את השירותים שהיא חייבת לתת על-פי חוק זה;

(2) הקופה הפרה תנאי מהתנאים שנקבעו להסמכתה בהתאם לסעיף 20;

(3) הסידורים הכספיים, המינהליים או הרפואיים - מקצועיים הקיימים בקופה אינם מאפשרים לה לפעול כראוי.

29. השרים לא יבטלו הסמכה אלא לאחר שנתנו לקופת החולים להשמיע את טענותיה.

30. השרים יקבעו תאריך שבו תבוטל ההסמכה שלא יהיה מוקדם מ-90 יום מהיום שבו במסרה לקופה הודעה בכתב על ביטול ההסמכה.

קופת חולים רשאית לערער על ביטול ההסמכה בפני בית המשפט העליון תוך 30 יום מיום מסירת ההודעה על ביטול ההסמכה. הוגש ערעור - יעוכב ביטול ההסמכה עד לסתן פסק דין סופי בערעור. בית המשפט העליון הדן בערעור כאמור רשאי לאשר את ביטול ההסמכה או לבטלו, וכן לקבוע הסדרים בקשר לביטול.

31. קופת חולים רשאית להתפרק מרצון, לאחר שמסרה על כך הודעה לחבריה לפחות 90 יום לפני מועד הפירוק.

32. בכפוף להוראות פרק זה, תפורק קופת חולים שהסמכתה בוטלה או שהחליטה על פירוק מרצון על-ידי כונס הנכסים הרשמי ובדרך שמפרקים חברה על-ידי בית משפט, ולענין זה דין ביטול ההסמכה או ההחלטה על פירוק מרצון, לפי הענין, כדין צו לפרוק חברה שציתן על-ידי בית משפט מוסמך.

33. קופת חולים שהסמכתה בוטלה או שהחליטה על פירוקה מרצון:

(1) יתרת נכסיה לאחר כיסוי חובותיה יועברו להקדש לצרכי צדקה שיעודו בריאות העם ושהוקט למסרה זו על ידי שר הבריאות באישור שר המשפטים;

(2) שר הבריאות יהיה רשאי לקבוע את השימוש במתקנים ובציוד הרפואיים שלה ובלבד שמי שקיבל לידיה את הציוד והמתקנים האמורים יהיה חייב בתשלום תמורתם או תמורת השימוש בהם, הכל כפי שייקבע.

34. השרים רשאים, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, לקבוע בתקנות הסדרים מיוחדים להבטחת זכויות חבריה בקופת חולים שהסמכתה בוטלה או שנתפרקה מרצונה, לרבות סדרי צירופם של חברים אלה לקופת חולים אחרות.

35. כל התייעוד הרפואי בקשר למבוסס פלוני בקופת חולים שהסמכתה בוטלה או שנתפרקה מרצונה יועבר לקופת החולים הקולטת את המבוסס.

36. השרים יפרסמו ברשומות הודעה על השלמת פירוקה וחיסולה של קופת חולים כאמור בחוק זה.

פרק ד' - החברות בקופת חולים

37. המבוטח לפי חוק זה חייב להצטרף לקופת חולים אחת על-מנת לקבל את שירותי הבריאות שהוא זכאי להם לפי חוק זה.

38. קופת חולים לא תהיה רשאית לקבל כחבר אדם החבר בקופת חולים אחרת אלא בהתאם להוראות חוק זה בענין מעבר מקופת חולים אחת לשניה.

39. הצטרפותו של קטין לקופת חולים תיקבע על ידי הוריו או אפוטרופסו החוקי.

40. מבוטח חפי חוק זה שהיה חבר או מבוטח בקופת חולים ערב הסמכתה לפי חוק זה יהיה מיום הסמכתה של הקופה מבוטח בה על-פי הוראות חוק זה. כל מבוטח אחר חייב להצטרף לקופת חולים מוסמכת לפי בחירתו.

עם ארגון

41. קופת חולים רשאית לערוך הסכם/ארצי כללי, בין של שכירים ובין שאינם שכירים, אם תקבולו או חוקתו של הארגון מרשים זאת, בדבר הצטרפות כל חבריו של הארגון, שעדיין אינם חברים בקופת חולים מכח סעיף 41, לקופת החולים ובלבד שהארגון יהיה רשאי לבטל את ההסכם על ידי הודעה בכתב לקופת החולים בתום תקופה שתיקבע על-ידי השרים בתקנות ושלא תפחת משנה אחת; ביטול הסכם הצטרפות כאמור אינו מבטל כשלעצמו את חברותם של המבוטחים בקופת חולים מכח אותו הסכם.
42. מבוטח בקופת חולים, אף אם הצטרף אליה על-פי סעיף 42, רשאי לעזוב אותה לאחר תום תקופה שלא תפחת מששה חודשים ולא תעלה על שמונה עשר חודשים, שתיקבע לכך על-ידי השרים בתקנות, ובתנאי שהצטרף לקופת חולים אחרת; דרכי עזיבת קופת חולים והצטרפות לקופה אחרת, לרבות מסירת הודעות, העברת מסמכים, סילוק חובות, המסך סדור של הטיפול הרפואי ויתר העניינים הקשורים בהסדר העברת המבוטח לקופת החולים שבחר בה ייקבעו על-ידי השרים בתקנות.
43. לא תסרב קופת חולים לקבל מבוטח להצטרף אליה.
44. לא תהיינה הגבלות לביטוח או לחברות בקופת חולים של מבוטח מטעמי גיל. מצב בריאות או כל סיבה אחרת, ולא תהיינה תקופות המתנה או אכסרה לקבלת השירותים שהמבוטח זכאי להם לפי חוק זה.
45. (א) לא תחול חובה טודיות רפואית כלפי מבוטח לגבי קופת החולים שבה הוא מבוטח ועובדיה בכל ענין רפואי הקשור בביטוחו.
- (ב) קופת החולים ועובדיה יהיו מוסמכים לקבל כל מסמך או פרטים רפואיים לגבי המבוטח במידה שמסמך או פרטים אלה דרושים למתן שירותיה של קופת החולים למבוטח על-פי חוק זה.
- (ג) קופת חולים תמסור לקצין רפואי ראשי של צה"ל כל מסמך או פרטים רפואיים של מבוטח שהוא יוצא-צבא או מיועד לשירות בטחון, כמשמעותם בחוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 (נוסח משולב) אם אותו מסמך או פרטים דרושים למתן שירותים רפואיים לאותו מבוטח או לשם קביעת כשרו הרפואי לצורך מילוי חובה לפי חוק שירות בטחון.

פרק ה - דמי ביטוח

46. כל מבוטח שמלאו לו 14 שנה חייב בתשלום דמי ביטוח בריאות כלהלן:
- (א) עובד שכיר יהיה חייב בתשלום דמי ביטוח בשיעור מסויים מהכנסתו¹
- (ב) מעביד יהיה חייב בתשלום דמי ביטוח בעד עובדו בשיעור מסויים מהכנסתו של העובד (להלן - מט מקביל).
- (ג) מבוטח שאינו עובד שכיר יהיה חייב בתשלום דמי ביטוח בשיעור מסויים מהכנסתו.
47. (א) השרים יקבעו בצו לאחר התייעצות עם שר האוצר, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת את שיעור דמי ביטוח האמורים בסעיף 47, וכן רשאים הם, לאחר התייעצות ובאישור כאמור לשנותם מפעם לפעם, וכן -
- (1) לקבוע בצו סכום דמי ביטוח מינימליים;
- (2) לקבוע בצו סכום מקסימלי של הכנסה לענין תשלום דמי ביטוח.

(ב) צו כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיהיה כללי או לפי סוגי מבוטחים, או סוגי דמי ביטוח כאמור בסעיף 47.

לענין זה סוגי מבוטחים, עובד עצמאי ושאינו עובד ולא עובד עצמאי כמשמעותם בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968 ובלבד שדמי הביטוח של מי שאינו עובד לא יעלו על דמי הביטוח שמשלם עובד לפי סעיף 47(א) והתשלום המשתלם המשתלם בעד לפי סעיף 47(ב).

48. אלה פטורים מתשלום דמי ביטוח:

(א) מבוטח שטרם מלאו לו 14 שנה ומבוטח שמלאו לו 14 וטרם מלאו לו 18 שנה שאין לו הכנסה;

(ב) ילד של מבוטח, שמלאו לו 18 שנה ואינו מסוגל לכלכל עצמו מחמת מצב בריאותו, והוא סמוך על שולחנו של המבוטח ואין לו מקור אחר למחייתו - כל עוד במשך מצבו זה.

(ג) בן זוג של מבוטח שאין לאותו בן זוג הכנסה.

49. השרים, בהתייעצות עם שר האוצר רשאים לקבוע בתקנות הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח לגבי -

(1) בני משפחה של חיילים, כפי שיוגדרו בתקנות;

(2) שוטרים וסוהרים והתלויים בהם כפי שיוגדרו בתקנות;

(3) עובד המועסק בישראל בשירות דיפלומטי או קונסולרי של מדינת חוץ או של ארגון בינלאומי שאושר לכך על ידי שר החוץ; תקנות לפי סעיף קטן זה יותקנו לאחר התייעצות עם שר החוץ.

(4) אסיר או עציר;

(5) מבוטח השוהה בחוץ לארץ;

(6) מבוטח שעיקר זמנו ללימודים, בגבולות גילים ופרקי זמן שיקבעו בתקנות.

50. מותר יהיה לקבוע דמי ביטוח בשיעורים שונים למבוטח שיש עמו בן זוג הכלול בביטוח ושאינו חייב בתשלום דמי ביטוח, ולמבוטח שאין עמו בן זוג כאמור.

51. הוראות חוק הביטוח הלאומי, (נוסח משולב), תשכ"ח-1968 בענינים הקשורים בדמי ביטוח לאומי, כגון הגדרת וקביעת "הכנסה", מועדי תשלום וכו' יחולו על דמי ביטוח בריאות בתיאומים המחוייבים לפי הענין.

52. השרים רשאים, בהתייעצות עם שר האוצר, לקבוע בתקנות -

(1) כי דמי הביטוח המשתלמים לפי סעיף 49(1) בעד בני משפחה של חיילים ישולמו מאוצר המדינה.

(2) בהסכמת שר הבטחון, כי הוראות סעיף 49(1) ופסקא (1) לסעיף זה יחולו גם על חיילים בשירות מלואים פעיל.

53. השרים רשאים לקבוע בתקנות בהתייעצות עם שר המשטרה כי חלק מדמי הביטוח עבור שוטר או סוהר ישולם מאוצר המדינה.

54. כל מעביד ינכה משכר עובדו את דמי הביטוח שהעובד חייב בהם כאמור בסעיף 47(א) ויעבירם לקופת החולים. שהעובד מבוטח בה.
55. היה העובד מועסק על-ידי מספר מעבידים, ינכה מעביד את דמי הביטוח משכר העובד, וישלם עבורו מס מקביל, כאילו היה הוא בלבד מעבידו; ואולם אם נזכר משכר העובד דמי ביטוח העולים על הסכום שהוא חייב בהם בהתאם לחוק זה תחזיר קופת החולים שעבורה נזכר דמי הביטוח את העודף לעובד בהתאם לכללים שייקבעו בתקנות.
56. לא ניכה המעביד את דמי הביטוח משכר העובד או לא שילם את המס המקביל לגבי העובד יראו אותו לענין זכותו של העובד לשירותים לפי חוק זה כאילו שולמו.
57. מוסד או גוף החייבים או שהתחייבו כדיון לשלם דמי ביטוח בריאות בעד מבוטח, ישלמו את דמי הביטוח לקופת החולים שבה הוא מבוטח. הוראות סעיף 56 יחולו, בתיאומים הדרושים גם לענין סעיף זה.
58. קרה לעובד, אחרי המועד שבו חייב המעביד לשלם את דמי הביטוח או המס המקביל ולפני שסולק הפיגור, מקרה המזכה אותו בשירותים לפי חוק זה, רשאית קופת החולים שהמבוטח חבר בה, לתבוע מהמעביד שיפוי מלא של הוצאותיה עבור השירותים, שנתנה או שהיא עתידה לתת למבוטח לפי תעריפים שייקבעו על-ידי השרים לאחר התייעצות עם ועדת התעריפים של המועצה וזה בנוסף לזכותה לגבות את מלוא דמי הביטוח, המס המקביל המגיעים לה ממנו לפי חוק זה.
59. מעביד או מבוטח שאינו עובד שכיר שפיגר בתשלום דמי הביטוח או שלא שילם מס מקביל או לא ניכה דמי ביטוח מעובדו במשך תקופה שנקבעה ע"י השרים בתקנות, יהיה חייב בתשלום רבית פיגורים ששיעורה ייקבע בתקנות.
60. קרה למבוטח שאינו עובד שכיר אחרי המועד שבו היה עליו לשלם דמי ביטוח, ולפני נלפני שסילק את הפיגור, מקרה המזכה אותו בשירותים לפי חוק זה, רשאית קופת החולים שבה הוא חבר, לתבוע ממנו את הוצאותיה לשירותים שנתנה או שהיא עתידה לתת לו, לפי תעריפים שייקבעו על-ידי השרים לאחר התייעצות עם ועדת התעריפים של המועצה וזה בנוסף לדמי הביטוח המגיעים לה ממנו לפי חוק זה.
61. השרים, בהתייעצות עם שר האוצר חשאים לקבוע כי -
- (א) דמי ביטוח של מבוטח שהוא נתמך סעד או מקבל הטבות סעד מהסוגים שיקבעו ינזכו מדמי הסעד על ידי לשכת הסעד או מי שנותן את הטבת הסעד;
- (ב) דמי הביטוח שחייבים לנכותם לפי סעיף קטן (א) ישולמו על חשבון לשכת הסעד או מי שנותן את הטבת הסעד ולא יופחתו מדמי הסעד שהמבוטח זכאי להם לפי הדיון או על-פי החלטת בותן הטבת הסעד.
62. שר העבודה בהתייעצות עם שר הבריאות ושר האוצר רשאי לקבוע כי -
- (א) המוסד לביטוח לאומי ינכה את דמי הביטוח מקיצבתם של מבוטחים מהסוגים שייקבעו המקבילים קיצבת זיקנה או קיצבת שאירים לפי חוק הביטוח הלאומי או באמצעות המוסד לביטוח לאומי לפי סעיף 200 לחוק הביטוח לאומי.
- (ב) המוסד לביטוח לאומי ישלם מכספיו הוא, בנוסף לקיצבאות או תשלומים כאמור בסעיף קטן (א), את דמי הביטוח של מבוטחים או, מקבלי תשלומים כאמור בסעיף קטן (א) מהסוגים שהשר קבעם בתקנות לענין זה.

63. קופת חולים רשאית לגבות את דמי ביטוח הנגבים על ידיה על-
פי חוק זה באמצעות לשכת המס של ארגון עובדים או מוסד גבייה
כיוצא בזה.
64. (א) לא שילם המעביד דמי ביטוח שהוא חייב לשלם לקופת חולים
בטוועד שנקבע לכך בתקנות, תחול פקודת המסים (גביה) להוציא
סעיף 12 בה על גבייתו כאילו היה מס כמשמעותו באותה פקודה.
(ב) השרים, בהתייעצות עם שר האוצר, רשאים למנות אדם שיהיו
לו הסמכות של קצין מחוז או ממונה על מחוז לענין פקודת המסים
(גביה) וכן רשאים הם לקבוע בתקנות תנאים להחלת הפקודה
האמורה כאמור בסעיף קטן (א).
65. דמי הביטוח של מבוטחים שאינם עובדים שכירים והמס המקביל
שמעבידים חייבים לשלמו עבור עובדיהם, ייגבר על ידי המוסד
לביטוח לאומי ויימסרו לקופת החולים שעמן במנים המבוטחים
שלגביהם שולמו; הוראות חוק הביטוח הלאומי בדבר גביית דמי
הביטוח יחולו, בשינויים המחוייבים על גבייה לפי סעיף זה.
המוסד לביטוח לאומי יהיה זכאי להחזרת הוצאותיו עבור הגביה,
בהתאם לכללי חישוב שייקבעו בתקנות.
66. סכום דמי הביטוח והמס המקביל שחייבים בתשלום ייקבעו על
בסיס מידע שימסור המוסד לביטוח לאומי לקופת-חולים בדרך ובצורה
שייקבעו בתקנות על-ידי שר העבודה.
67. מותר יהיה בתקנות לקבוע הוראות משלימות לגבי קביעת דמי הביטוח
והמס המקביל וסדרי גבייתם.
68. השרים רשאים לקבוע בתקנות ולאחר התייעצות עם שר האוצר הוראות
מיוחדות בדבר שיעורי תשלומם וגבייתם של דמי ביטוח של המבוטחים
המנויים להלן והמס המקביל לענין אותם מבוטחים. הוראות
שבתקנות כאמור כוחן יפה על אף האמור בפרק זה ובלבד שהמבוטחים
לא יחוייבו לשלם דמי ביטוח מסכום העולה על מקסימום של הכנסה
שלפיה משתלמים דמי הביטוח; ואלה המבוטחים האמורים:
(1) שכיר העובד אצל מעבידים אחדים;
(2) שכיר שהוא עובד חלקי או עובד לשעה;
(3) מבוטח העובד מזמן לזמן לפי רצונו הוא, או שהוא בחופשה ללא
תשלום לתקופה של חודש ימים לפחות;
(4) שכיר שמעבידו אינו תושב ישראל;

- (5) לאחר התייעצות עם שר החוץ, עובד בשירות דיפלומטי או קונסולרי של מדינת חוץ;
- (6) שכיר ששכר עבודתו אינו משתלם על ידי מעבידו או מטעמו;
- (7) מבוטח שהוא גם שכיר וגם עצמאי;
- (8) מבוטח שהוא גם שכיר וגם נתמך סעד;
- (9) מבוטח המקבל דמי אבטלה ואין לו הכנסה אחרת;
- (10) מבוטח בתקופת היותו אסיר או עציר;
- (11) מבוטח השהה בחוץ-לארץ;
- (12) מבוטח שעבר מסוג אחד של מבוטחים למשנהו - בתקופת מעבר שנקבעה;
- (13) מבוטחים בני זוג העובדים במפעל או בעסק של שניהם או של אחד מהם;
- (14) נכי צה"ל, הורים שכולים, וכן אלמנות ויתומים של חיילים שנספו במערכה.

69. לענין גביית חובות אשר לפי פקודת פשיטת הרגל, 1936, פקודת האגודות השתופיות או פקודת החברות טילוקס קודם לטילוק יתר החובות - דין דמי ביטוח ומס-מקביל כדין מס המגיע לאוצר המדינה.

פרק ו' - תקציב קופת חולים

70. הכנסותיה של קופת-חולים תהיינה מן המקורות הבאים:

- (1) דמי ביטוח ומס מקביל;
- (2) תשלומים בעד שירותים מיוחדים, אם יהיו, וכפי שייקבעו לפי האמור בחוק זה.
- (3) הקצבות; מלוות ומענקים של המדינה, או באמצעות המדינה, או באמצעות גופים אחרים שיאושרו למטרה זו ע"י שר האוצר, וכן מענקים ותרומות מכל אדם או גוף אחר, לרבות מענקי מחקר.
- (4) תשלומים של המוסד לביטוח לאומי בעד שירותים רפואיים שתתן קופת חולים למבוטחים עפ"י חוק הביטוח הלאומי ושחייב בהם המוסד לביטוח לאומי עפ"י הוראות חוק הביטוח הלאומי (בפגעי עבודה, יולדות וכו').
- (5) תשלומים של הרשויות המוסמכות עפ"י כל דין כגון חוק נכי רדיפות הנאצים, חוק נכי מלחמת העולם השנייה, חוק הנכים (תגמולים ושיקום), חוק נפגי פעולות איבה (ביטוח נכות - אם יהיה) וחוקים דומים אחרים, בעד שירותים רפואיים שתתן קופת חולים למבוטח שזכאי לשירותים כאלה עפ"י הוראות כל חוק מן החוקים האמורים, על חשבונה של הרשות או המשרד הממשלתי המוסמך לענין חוק זה.

(6) תשלומים של מוטדות בינלאומיים ומדינות זרות בעד שירותים רפואיים שתתן קופת-חולים למבוטחים שזכאים לקבל אותם שירותים רפואיים עפ"י חוקיה של אותה מדינה, מאת אותה מדינה או על חשבונה או הזכאים לקבל אותם שירותים רפואיים מאת מוסד בינלאומי כלשהו או על חשבון, לפי אמנה או הסכם עם אותו מוסד בינלאומי.

(7) תשלומים של חברות ביטוח בעד שירותים רפואיים שתתן קופת-חולים למבוטחים שלה, ושעליהם זכאים קופת-חולים להפרע מאת חברת הביטוח עפ"י הוראות חוק הבזיקין האזרחיים (הסבת נזקי גוף) או פקודת ביטוח כלי רכב מנועי (טיכובי צד שלישי) או כל חוק אחר.

71. (א) כל קופת-חולים תקבע את תקציבה לפי הוראות תקנונה והוא יוגש באמצעות המועצה לאישור השרים ושר האוצר.

(ב) התקציב של קופת-חולים יוגש לפי הסדרים שיקבעו השרים ושר האוצר בתקנות שיותקנו עפ"י הצעתה של המועצה.

72. תקציב של קופת-חולים ייקבע מתוך התחשבות בהנחות הבאות:

1. הוראות חוק זה ותקנותיו לגבי חובותיה של קופת-חולים כלפי המבוטחים בה.
2. צרכי המבוטחים באותה קופת-חולים.
3. שירותים נוספים על השרותים ^{המפורטים} בחוק, שאותה קופת-חולים מגישה למבוטחים באישורם של מוסדותיה המוסמכים ולפי תקנונה.
4. תכנית הפתוח של אותה קופת-חולים.
5. הכנסותיה של קופת חולים לפי הוראות החוק.
6. חובותיה וזכויותיה של קופת-חולים בקרן ההשואה.
7. אומדן השתתפותו של תקציב המדינה בתקציבה של אותה קופת-חולים כפי שייקבע ע"י השרים ושר האוצר.

73. בכל תקציב של קופת-חולים יהיו שני חלקים:

(א) תקציב רגיל שיכלול:

- (1) תקציב למתן שירותי הבריאות, לפעולות רפואיות ולניהול מוטדות רפואיים, הכל לפי הוראות חוק זה ותקנותיו, או הוראות תקנונה של אותה קופת-חולים;
- (2) תקציב לשירותים נוספים על אלה המפורטים בסעיף 6 שאותה קופת-חולים מגישה למבוטחים לפי תקנונה, כאמור בסעיף 8(א).

(ב) תקציב פיתוח להקמת מוסדות רפואיים, לרבות בתי חולים.

74. שינויים בתקציב של קופת-חולים שאושר כחוק, ותוספות לתקציב כזה, דינם כדין התקציב עצמו.

75. (א) המדינה רשאית להשתתף בתקציב קופות החולים בהתאם לסכומים שאושרו למטרה זו בתקציב המדינה.

(ב) השרים, באישור שר האוצר, יודיעו מדי שנה, לפני עריכת תקציבה של קופת-חולים, על הסכום שבו תשתתף המדינה בתקציב אותה קופת-חולים.

76. קופת חולים לא תוציא כל הוצאה שלא אושרה בתקציבה, או תוציא הוצאה מעל לסכום שאושר לאותו עבין.

77. כל קופת-חולים תגיש לשרים דוחות על פעולותיה כפי שייקבע בתקנות או כפי שיידרש ע"י השרים, לרבות דוחות כספיים.

78. כל קופת-חולים תעמוד לביקורתו של מבקר המדינה כאמור בסעיף 9 (6) לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 (נוסח משולב).

פרק ז' - שירותי רפואה מובעת ושירותי טיפול טעודי

79. (א) השרים רשאים, לאחר התייעצות במועצה, להסיל על קופת חולים לתת שלא במטגרת ביטוח בריאות על-פי חוק זה אך על חשבון המדינה שירותים אישיים ברפואה מובעת וטיפול טעודי, אם לתושבי מקום פלוני או איזור מסויים או לסוג מסויים של בני אדם, אם דרך כלל ואם לתקופה מסוימת.

(ב) הטלה כאמור תהיה בהודעה מראש של ששה חדשים, והיא תהיה לתקופה של שנתיים לפחות.

(ג) השרים רשאים לבטל הודעה כאמור בפסקא (א) אף לא בתום התקופה שנקבעה בהודעה מראש של ששה חדשים.

80. (א) שלא על-פי הטלה כאמור בסעיף 79 לא יתן אדם, בין דרך כלל ובין לתושבי מקום פלוני או איזור מסויים או לסוג מסויים של בני אדם שירותים אישיים ברפואה מובעת וטיפול טעודי, שאינם כלולים בשירותים רפואיים הכלולים בביטוח הבריאות, אלא באישור השר.

(ב) לענין עיקרים 80 ופסקא א' דלעיל -

"שירותים אישיים ברפואה מובעת" - פיקוח על בשים הרח, יונקים ופעוטים, בני ילדים ובתי ספר ובריאות השן לילדים ולבשים הרח;

"טיפול טעודי" - טיפולים טעודיים במחלות כרוניות או מחלות ממושכות וכן שירותים גריאטריים וטיפולים אחרים שנקבעו כטיפולים טעודיים ע"י השרים לאחר התייעצות במועצה.

81. השר לא יטרב לתת אישור לפי סעיף 80 אלא אם לדעתו ביתנים השירותים לגביהם מתבקש האישור, במידה מספקת, או שמתן השירותים כמבוקש עומד בביגוד לתכנית שירותי הבריאות וסדר עדיפותם שנקבעו על-ידי מועצת הבריאות.

82. אדם הנותן שירותים כאמור בפסקא 80 יתן אותם ללא הפלייה לכל בני האדם הנכללים בטוג בני האדם הנכללים באישור על סמך תקנון שיפורטט באיבור.

83. מבקר המדינה מוטמך לבדוק אם האדם שאושר פועל לפי התקנון שפורטט כאמור.

84. השרים בהתייעצות עם שר האוצר רשאים לקבוע כי שירות מהשירותים האטוריים בסעיף קטן 81(א) יהיה על חשבון המדינה אם דרך כלל ואם לטוגים מטוימים שייקבעו. קביעה כאמור תקפה לשנתיים מיום עשייתה.

85. קבעה המדינה כאמור בסעיף 84 רשאית היא להורות כי כל אדם הנותן שירותים כאמור אם לטוג בני אדם ואם לתושבי מקום פלוני ימשיך לתת על חשבון המדינה. דין הוראה כאמור כדין הוראה לפי סעיף 79.

פרק ח' - המועצה לביטוח בריאות

86. (א) תוקם מועצה לביטוח בריאות אשר תמונה ע"י הממשלה בהמלצת השרים.

(ב) תקופת כהונתה של המועצה תהיה 4 שנים.

87. תפקידיה של המועצה יהיו, ככל שהדבר דרוש לביצוע חוק זה, כדלהלן:

- (1) תיאום ארצי ואזורי של פעולות שירותי הבריאות הממלכתיים קופת החולים המוטמכת וגופים אחרים שיפעלו לפי חוק זה בחלוקת השירותים הרפואיים בכל חלקי הארץ, לרבות שילובן של מרפאות במסגרת של בתי-חולים.
- (2) תכנון כוח האדם הרפואי למקצועותיו השונים, עניני עליה וקליטה, עניני ישומן הארצי והאזורי של כוח אדם זה.
- (3) תכנון השירותים הרפואיים לרבות השירותים של בתי-חולים לפי המקצועות הרפואיים השונים ולאזורי הארץ השונים ותכנון פיתוחם.
- (4) קביעת תקנים לניהולם של שירותים רפואיים לרבות שירותי אשפוז ושירותים אמבולטוריים על כוח האדם שבהם, הוצאות אחזקתם וניהולם.
- (5) קביעת תקנים לבנין בתי-חולים, ריהוטם, בדיקת ואיושם.
- (6) קביעת נוהלים וסדרי לאשפוזם של המבוטחים וחולים אחרים, לרבות חלוקתם האזורית של שירותי בתי-חולים מסויימים, וסדרי תורנות שלא בשעות העבודה ובימי העבודה הרגילים וכן קביעת סדרי תורנויות של רופאים ושירותים אמבולטוריים אחרים ובתי מרקחת שלא בשעות העבודה ובימי העבודה הרגילים.
- (7) קביעת תעריפי השירותים למבוטחים ולשאינם מבוטחים.
- (8) קביעת דפוסיים וצורות לדיווח סטטיסטי והערכה של שירותים בכל הקשור לביצוע חוק זה בפעולותיהם של קופות-חולים מוטמכות, מוסדות מאשפזים וכן מוסדות רפואיים אחרים שיוסמכו לצורך ביצוע חוק זה.
- (9) להציע לשרים שירותים בוספים שיש לכלול בביטוח בריאות ואת ההיקף, הפירוט והמידה שבה יינתנו.
- (10) ייעוץ והמלצה בפני השרים או כל אחד מהם על התקנת תקנות לפי חוק זה.
- (11) ייעוץ לשרים ולממשלה בכל ענין אחר הקשור בביצוע חוק זה.
- (12) לעשות כל פעולה אחרת או למלא כל תפקיד אחר שיוטל עליה ע"י הממשלה או השרים, לצורך ביצוע חוק זה.

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem.

2. In the second part, we shall consider the case of a single particle.

3. The third part is devoted to the case of a system of particles.

4. In the fourth part, we shall consider the case of a continuous medium.

5. The fifth part is devoted to the case of a system of continuous media.

6. In the sixth part, we shall consider the case of a system of continuous media.

7. The seventh part is devoted to the case of a system of continuous media.

8. In the eighth part, we shall consider the case of a system of continuous media.

9. The ninth part is devoted to the case of a system of continuous media.

10. In the tenth part, we shall consider the case of a system of continuous media.

88. במועצה יהיו:

- (1) נציגי הממשלה;
- (2) נציגי קופות החולים המוסמכות;
- (3) נציגי ארגוני עובדים ומעבידיט שלדעת השרים הם נוגעים בדבר;
- (4) נציגי מקצועות רפואיים ופארא-רפואיים;
- (5) נציגי ציבור;
- (6) נציגי השלטון המקומי;
- (7) נציגי מוסדות להשכלה רפואית גבוהה.

89. מספר חברי המועצה לא יעלה על 51 ומחציתם לפחות יהיו נציגי קופות החולים המוסמכות בתנאי שלכל קופת-חולים מוסמכת יהיה לפחות נציג אחד במועצה.

90. (א) שר הבריאות יהיה יושב ראש המועצה.
(ב) ליו"ר המועצה יהיו שני סגנים שאחד מהם יהיה המנהל הכללי של משרד הבריאות והשני ייבחר ע"י המועצה מבין חבריה.

91. המועצה תבחר ועדות מבין חבריה והיא רשאית לאצול להן מטמכויותיה ולפעול באמצעותן ובלבד שתבחר בוועדות הבאות:

- (1) ועדה לתכנון האשפוז;
- (2) ועדה לשירותי רפואיים;
- (3) ועדה לכח אדם רפואי;
- (4) ועדת התעריפים;
- (5) ועדת תקנות וחקיקה.

92. בנוסף לאמור בסעיף 91 תבחר המועצה בוועדה מסדרת שתקבע את הרכב הוועדות ואת יושבי הראש שלהן באישור מליאת המועצה, ובלבד שיהיה רוב בוועדה לתכנון האישפוז לבעליט של מרבית מיטות האישפוז במדינה. מספר חברי הוועדות ייקבע ע"י המועצה.

93. (א) סדרי העבודה של המועצה ושל ועדותיה ייקבעו בתקנון שתתקין המועצה באישור השרים.
(ב) המועצה תתכנס לא פחות מאשר אחת לחודשיים;
(ג) על-פי דרישה של רבע מחברי המועצה, תקרא ישיבה מליאת המועצה שלא מן המניין.

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It is a summary of the work done and the results obtained.

2. The second part of the report deals with the work done in the various departments. It is a detailed account of the work done in each department and the results obtained.

3. The third part of the report deals with the work done in the various sections. It is a detailed account of the work done in each section and the results obtained.

4. The fourth part of the report deals with the work done in the various divisions. It is a detailed account of the work done in each division and the results obtained.

5. The fifth part of the report deals with the work done in the various branches. It is a detailed account of the work done in each branch and the results obtained.

6. The sixth part of the report deals with the work done in the various departments. It is a detailed account of the work done in each department and the results obtained.

94. (א) בעניינים שבתחום תפקידיה של ועדה כאמור בטעיף 91 לא תחליט המועצה אלא לפי המלצת אותה ועדה.

(ב) החלטות המועצה או ועדותיה בעניינים האמורים בפסקאות (4), (5) ו- (7) לסעיף 87 טעונות אישור השרים ושר האוצר.

(ג) בכפוף לאמור בטעיף קטן (ב) כל החלטה של המועצה בתחום סמכותה תחייב כל קופת חולים, בית חולים, מוסד רפואי וגוף או רופא הפועלים במטרת חוק זה.

פרק ט' - האישפוז

95. (א) כל בית חולים המורשה לשמש בתור שכזה כדין חייב להיות פתוח לאישפוזו של כל אדם לפי מבחנים רפואיים בלבד, על בסיס אזורי, ועפ"י הפניה לפי הסדרים שיקבעו לכך על-ידי הועדה לתכנון האשפוז.

(ב) האזורים ובתי החולים שבהם לענין סעיף קטן (א) ייקבעו על-ידי ועדת האשפוז.

(ג) כל קופת חולים תערוך הטכט עם בעליו של בית חולים שאינו בבעלותה לשם קביעת התנאים והתשלומים של האישפוז לפי טעיף קטן (א).

בהעדר הטכט כאמור ייקבעו התנאים והתשלומים האמורים על-ידי השרים לאחר התייעצות בוועדה לתכנון האישפוז.

96. שר הבריאות יקבע בהתייעצות עם שר הבטחון, הסדרים לאשפוזם של חיילים בבתי חולים הפועלים לפי הוראותיה של ועדת האישפוז. תמורת אשפוזם והשירותים האחרים שינתנו לחיילים לפי האמור לעיל, ישלט משרד הבטחון לבתי החולים לפי התעריפים שקבעה הועדה.

97. בכפיפות להוראות חוק זה והתקנות שיותקנו לפיו, ימשיכו בעלי בתי החולים במדינה לנהל את בתי החולים שלהם.

98. הועדה לתכנון האישפוז תכין תכנית ארצית לפיתוח שירותי האישפוז והיא תוגש לאישורה של המועצה (להלן - תכנית האשפוז).

99. לא יוקם בית-חולים חדש ולא יורחבו בתי-חולים קיימים, אלא לפי האמור בתכנית האשפוז.

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

פרק י' - קרן השוואה

100. תוקם קרן השוואה לשט איזון הנטל המיוחד שנושאות בהן קופות חולים בהגשת שירותים רפואיים, לפי הוראות חוק זה, בתנאים בלתי רגילים. קרן ההשוואה תהיה תאגיד כשר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית.

101. הנהלת קרן ההשוואה תתמנה על-ידי השרים ושר האוצר ותהיה מורכבת מ-7 חברים כלהלן:

- (1) המנהל הכללי של משרד הבריאות - יושב ראש;
- (2) נציג שר העבודה;
- (3) נציג שר האוצר;
- (4) ארבעה נציגים של קופות חולים שייבחרו ע"י המועצה.

102. לענין פרק זה, תנאים בלתי רגילים קיימים בשירותים רפואיים המוגשים:

- (1) באזור כפר, או ספר או אזורי פיתוח, או אזורים שבהם קיימים תנאי בריאות מיוחדים או באזורים שהם במצב בטחוני מיוחד או,
- (2) לקבוצות אוכלוסין מיוחדות או הנמצאות בתנאי בריאות מיוחדים או במצב מיוחד ובלתי צפוי לרבות מקרי מגיפות כפי שייקבע ע"י המועצה.

103. כל קופת חולים תשלם לקרן ההשוואה היטל בשיעור מסויים מהכנסותיה מדמי ביטוח ומס מקביל שייקבע על-ידי השרים לאחר התייעצות עם שר האוצר.

104. שיעורי תשלומי האזון שהקרן תשלם לקופת-חולים ייקבעו ע"י השרים לאחר התייעצות עם המועצה ובהתחשב בשיקולים הבאים:

- (1) הכנסותיה של קופת-חולים לפי הוראות חוק זה מדמי הביטוח והמס המקביל בטכום כולל ובממוצע לכל נפש מבוטחת באותה קופת-חולים;

- (2) הוצאותיה של אותה קופת-חולים בכללותן ובממוצע לכל נפש לשירותים לפי חוק זה;

- (3) השירותים הניתנים ע"י אותה קופת-חולים, לפי הוראות חוק זה, בחלקי הארץ השונים ולקבוצות האוכלוסיה השונות;

(4) ההוצאות שנושאת בהן קופת-חולים להגשת שירותים רפואיים בתנאים בלתי רגילים בהשוואה לכלל הוצאותיה להגשת שירותים למבוטחים בכללותם ובממוצע לכל מבוטח.

פרק י"א - תביעות בגד צד שלישי

105. (א) היה המקרה שחייב קופת-חולים לתת שירות לפי חוק זה, משמש עילה גם לחייב צד שלישי לשלם פיצויים לאותו זכאי לפי פקודת הנזיקין (נוסח חדש), רשאית קופת-חולים לתבוע מאת אותו צד שלישי פיצוי על השירות שנתנה או עתידה לתת.

(ב) המבוטח שקיבל את השירות כנ"ל חייב להושיט כל עזרה ולבקום כל פעולה סבירה כדי לסייע לקופת-חולים במימוש זכותה לפי סעיף זה ולא יעשה כל פעולה העלולה לפגוע בזכויותיה של קופת-חולים לפי סעיף זה, או למנוע בעד מימושה. הפר המבוטח חובה זו רשאית קופת-חולים לתבוע ממנו פיצוי על הנזק שגרם לה המבוטח עקב הפרת חובתו זו.

106. הוראות סעיף 105 באות להוסיף ולא לגרוע מכל זכות השמורה לקופת-חולים לתבוע. הוצאותיה לשירות שנתנה למבוטח או שעתידה לתת לו, או פיצוי על שירות כנ"ל, לפי פקודת ביטוח רכב מנועי (סיכוני צד שלישי) (נוסח חדש) או לפי החוק לתיקון דיני הנזיקין האזרחיים (השבת נזקי גוף), תשכ"ד-1964.

פרק י"ב - ביצוע, שוברים

107. (א) בירור של תביעות ותלונות של מבוטחים בגד קופות-חולים וקופות-חולים בגד מבוטחים יתנהל כלהלן:

(1) תביעות שערכן אינו עולה על 100 ל"י, או בעלות אופי חברתי-תבררנה בועדות בוררות שתוקמנה ליד קופות-חולים לפי האמור בתקנון;

(2) תביעות שערכן עולה על 100 ל"י - תתבררנה בבתי הדין לעבודה.

(ב) תביעות של קופות-חולים בגד מעבידים תתבררנה בבתי הדין לעבודה.

(ג) תביעות של קופות-חולים בינן לבין עצמן בעניינים הנוגעים לחוק זה - יתבררו בבית הדין לעבודה.

(ד) תביעות בין קופת חולים לקרן ההשוואה יתבררו בבית הדין הארצי לעבודה כערכאה יחידה.

108. השרים ממונים על ביצוע חוק זה.

109. השרים רשאים, לאחר התייעצות עם המועצה להתקין תקנות:

- (1) בכל הנוגע לביצוע של חוק זה;
- (2) לבצוע הטכנים שנעשו בין מדינת ישראל לבין מדינה זרה בקשר ליחסי גומלין בעניני ביטוח בריאות. תקנות לפי סעיף זה יותקנו לאחר התייעצות עם שר החוץ.
- (3) בדבר הפעולות ההכרחיות של קופות החולים לקראת הפעלת החוק;
- (4) לאחר התייעצות עם שר האוצר - בדבר הגשתם לאישור של התקציבים של קופות-חולים לגבי 6 החדשים הראשונים לאחר הפעלת החוק;
- (5) בדבר הסדרים לביטוח מידי של כל האנשים שאינם מבוססים ביום קבלת החוק בכנסת;
- (6) בדבר תשלום מקדמות לקופות חולים לצורך הפעלת החוק; תקנות לפי סעיף זה יותקנו לאחר התייעצות עם שר האוצר.
- (7) כל ענין אחר הדרוש להפעלתו התקינה של ביטוח הבריאות לפי חוק זה.

110. חוק זה אינו בא לגרום מכל טמכות של שר הבריאות ושל המנהל הכללי של משרד הבריאות על פי כל חוק בענין פיקוח על מוסדות רפואיים, רופאים, בעלי מקצוע אחרים ובכל ענין אחר הנוגע לבריאות העם.

111. תחילתו של החוק תהיה כעבור שנה מיום קבלתו בכנסת, אולם מותר יהיה לכנס את המועצה אף לפני תחילתו של החוק ולהחלטותיה יהיה תוקף מיד עם קבלתן.